

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

«СБХ» газетаси билан биргаликда тарқатилади.

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ*

ВОЯГА ЕТМАГАН
ШАХСЛАРНИНГ МЕҲНАТ
МУҲОФАЗАСИ

Вояга етмаган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари такомиллаштирилиши муносабати билан 2009 йил 21 декабрдаги ЎРҚ-236-сон Қонун («Норма маслаҳатчи»нинг 2010 йил 11 январдаги 1 (234)-сонидagi ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) билан Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчалар киритилди.

Чунончи, мансабдор шахс томонидан вояга етмаган шахсга нисбатан содир этилган меҳнат ва меҳнат муҳофазаси тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик ЭКИХнинг 5 бараваридан 10 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади, вояга етмаган шахс меҳнатидан унинг соғлиғи, хавфсизлиги ёки ахлоқ-одобига зиён етказиши мумкин бўлган ишларда фойдаланиш эса ЭКИХнинг 1 бараваридан 3 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. Қонунда назарда тутилган ҳолларни истисно этганда, меҳнатга бирон-бир шаклда маъмурий тарзда мажбурлов ЭКИХнинг 5 бараваридан 10 бараваригача миқдордаги жарима солиш билан жазоланади.

Қонун 2010 йил 1 февралдан кучга киради, «Халқ сўзи» газетасида 2009 йил 22 декабрда чоп этилган.

АРИЗАЛАР ДАРҲОЛ
РЎЙХАТГА ОЛИНАДИ

2009 йил 21 декабрдаги ЎРҚ-237-сон Қонун («Норма маслаҳатчи»нинг 2010 йил 11 январдаги 1 (234)-сонидagi ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) билан Жиноят-процессуал кодексига фуқаролардан аризалар қабул қилиш тартибига тааллуқли ўзгартиш киритилди. Чунончи, уларнинг барчаси дарҳол рўйхатга олиниши лозим (аризаларни қабул қилиш учун 3 кунлик муддат бекор қилинди). Жиноят ишини кўзғатиш учун сабаб қонунийлигини ва асослар етарли эканлигини текширишга эса, аввалгидек, 10 суткадан кўп бўлмаган вақт ажратилади. Бироқ алоҳида ҳолларда, терговга қадар текширув муддати куйидаги ҳолатлардан бири мавжуд бўлган тақдирда, прокурор томонидан бир ойгача узайтирилиши мумкин: ўтказиш учун кўп вақт талаб қиладиган экспертиза, хизмат текшируви, ҳужжатли тафтиш ёки бошқа текширув тайинланган бўлса; олис жойларда бўлган ёки қақирувга биноан ҳозир бўлишдан бўйин товлайётган шахслардан тушунтиришлар талаб қилиб олиш зарур бўлса; янги ҳолатлар аниқланиб, уларни қўшимча тарзда текширмасдан туриб қарор қабул қилишнинг имкони бўлмаса.

Қонун 2009 йил 22 декабрда «Халқ сўзи» газетасида расман эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

ИШГА – 15 ЁШДАН БОШЛАБ

2009 йил 24 декабрдаги ЎРҚ-239-сон Қонун («Норма маслаҳатчи»нинг 2010 йил 11 январдаги 1 (234)-сонидagi ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) билан Меҳнат кодексига ва «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Уларга мувофиқ, умумтаълим мактаблари, ўрта махсус, касб-ҳунаар ўқув юр-тларининг вояга етмаган ўқувчиларини уларнинг соғлиғига ҳамда маънавий ва ахлоқий камол топишига зиён етказмайдиган, таълим олиш жараёнини бузмайдиган енгил ишни ўқишдан бўш вақтида бажариши учун – улар 15 ёшга (илгари – 14 ёшга) тўлганидан кейин ота-она-

сидан бирининг ёки ота-онасининг ўрнини бо-сувчи шахслардан бирининг ёзма розилиги билан ишга қабул қилишга йўл қўйилади.

Қонун 2009 йил 25 декабрда «Халқ сўзи» газетасида расман эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

ДЕҲҚОН БЎЛИШ УЧУН

Кишлоқ ва сув ҳўжалигида иқтисодий ислохотлар чуқурлаштирилганлиги муносабати билан 2009 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-240-сон Қонун билан айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Чунончи, 1993 йил 6 майдаги «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги 837-ХII-сон Қонунда «сувлар», «сув истемоли» ва «сув объек-ларини муҳофаза қилиш» тушунчаларига таъриф-лар келтирилган. Сувлар ва сув объек-ларининг ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, ин-шоотларни ҳамда бошқа объек-ларни жойлаш-тириш, лойиҳалаш, қуриш, реконструкция қилиш ва ишга туширишни тартибга солувчи қоида-ларга муҳим ўзгартишлар киритилди. Чунон-чи, сувлар ва сув объек-ларининг ҳолатига таъ-сир этувчи корхоналар, иншоотларни ҳамда бошқа объек-ларни қуриш ва реконструкция қилиш лойиҳалари кишлоқ ва сув ҳўжалиги, са-нитария назорати, табиатни муҳофаза қилиш, геология ва минерал ресурслар орган-ларни ҳамда бошқа орган-лар билан келишиб олиниши ло-зим, шунингдек қонун ҳужжатларига мувофиқ улар давлат экспертизасидан ўтказилади.

Ер кодексига киритилган ўзгартишларга мувофиқ, оилали ва кишлоқ жойларда ками-да уч йил мобайнида яшаб турган фуқароларга деҳқон ҳўжалиги юритиш учун мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилишга то-морқа ер участкаси суғориладиган ерларда 0,35 гектаргача ва суғорилмайдиган (лалмикор) ерларда 0,5 гектаргача ўлчамда, чўл ва саҳ-ро минтақасида эса суғорилмайдиган яйлов-лардан 1 гектаргача ўлчамда берилади.

Мазкур соҳадаги муносабатларни тартибга солувчи меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга тегишли ўзгартишлар киритилди.

Қонун 2009 йил 26 декабрда «Халқ сўзи» газетасида расман эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

СОЛИҚ ҚОНУНЧИЛИГИ

ТАКОМИЛЛАШТИРИЛМОҚДА

2009 йил 30 декабрдаги ЎРҚ-241-сон Қонун («СБХ»нинг 2010 йил 6 январдаги 1 (805)-сонидagi ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) билан Солиқ кодексига солиқ маъмури-ятчилигини такомиллаштириш, солиқ маж-буриятларини бажаришдан бўйин товла-ганлик учун жавобгарлиқни кучайтиришга йўналтирилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Қонун ҳисоб-китоб терминалла-ридан фойдаланмаган ҳолда фаолиятни амалга оширганлик ҳамда тўловларни пластик кар-точкалар асосида қабул қилишдан бош тор-танлик учун молиявий жавобгарлиқни бел-гилайди. Жисмоний шахслар учун Ўзбекистон олий ўқув юр-тларида таълим олиш учун тўла-надиган маблағлар, шунингдек Халқ банки-даги фуқароларнинг шахсий жамғариб бори-ладиган пенсия ҳисобварақларига ихтиёрий равишда йўналтириладиган маблағларни солиқ солинадиган жами даромаддан чегириш кўри-нишида қўшимча имтиёзлар жорий этилмоқда. Юридик шахсларнинг солиқ солинадиган фойдаси бадаллар, ҳомийлик ва хайрия та-риқасидаги маблағлар суммасига, бироқ солиқ солинадиган фойданинг 2 фоизидан кўп бўлма-ган миқдорда камайтирилади.

Қонун 2010 йил 1 январдан кучга кир-

ди, 2009 йил 31 декабрдаги «Халқ сўзи» газетасида чоп этилган.

Солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатлари такомиллаштирилиши муносабати билан 2009 йил 30 декабрдаги ЎРҚ-242-сон Қонун («СБХ»нинг 2010 йил 6 январдаги 1 (805)-со-нидаги ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) баъзи қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Чунончи, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга киритилган ўзгартишга мувофиқ, солиқ тўловчиларнинг мажбуриятлари юзага келганлиги тўғрисида ахборот тақдим этиш тартибини бузганлик учун ЭКИХнинг 7 ба-раваридан 10 бараваригача миқдорда маъмурий жавобгарлик белгиланган. Худди шундай ҳуқуқбу-зарлик маъмурий жазо чораси қўлланилгани-дан кейин бир йил давомида такрор содир этил-ган бўлса, – ЭКИХнинг 10 бараваридан 15 бараваригача миқдорда жарима солишга са-баб бўлади. 1997 йил 29 августдаги «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги 474-1-сон Қонунга киритилган ўзгартишларга мувофиқ эса, солиқ текширувини ўтказишга солиқ тўловчи томо-нидан тўсқинлик қилинган ҳолларда ДСХ орган-ларига солиқ тўловчининг банклардаги ҳисоб-варақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш юзасидан суд тартибиди чоралар кўриш ваколати берилган. Шунингдек бошқа ўзгартишлар ҳам киритилган.

Қонун 2010 йил 1 январдан кучга кир-ди, 2009 йил 31 декабрдаги «Халқ сўзи» газетасида чоп этилган.

ИМТИЁЗЛАРГА

ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИЛДИ

Президентнинг 2009 йил 21 декабрдаги ПФ-4158-сон Фармони билан Президен-тнинг баъзи фармонларига ўзгартишлар киритилди («Норма маслаҳатчи»да чоп эти-лади). Уларга мувофиқ:

– бола туғилгандаги бир марталик нафақа билан молиялаштиришнинг асосий манбалари ижтимоий суғурта маблағлари эмас, балки давлат бюджетни маблағлари ҳисобланади;

– 16 ёшгача бўлган тўрт нафар ва ундан ортиқ болали оилаларга нафақа энди худди уч нафар болали оилаларга каби энг кам иш ҳақининг 140 фоизи миқдорида тайинланади ва тўланади;

– 2007 йилги версиядаги ТИФ ТН бўйича коди 7214200000 ва 7214911000 бўлган қора металллар, қора металллар прокати, қора ме-талларнинг парчаси ва чиқиндиларига ҳам Президентнинг 1997 йил 10 октябрдаги ПФ-1871-сон Фармони 2-бандида назарда тутилган имтиёзлар татбиқ этилади;

– Президентнинг 2003 йил 27 мартдаги ПФ-3227-сон Фармонига мувофиқ бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг маблағла-ри энди уй-жой-коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича компенсация пул тўловлари жорий этилиши билан боғлиқ харажатларни моли-ялаштиришнинг манбаи бўлиб ҳисобланмайди;

– ҳўжалик юритувчи субъектлар энди беш йил (бундан аввал – уч йил) давомида янги технологик ускуналар харид қилиш, янги қурилиш шаклида ишлаб чиқаришни кенгайтириш, ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган бинолар ва иншоотларни реконструкция қилиш-га, шунингдек, бошқаларга йўналтирилган маб-лағлар миқдорида фойдадан олинадиган солиқ базасини камайтириш ҳуқуқига эгалар.

Ҳужжат билан бошқа ўзгартиш ва қўшим-чалар ҳам киритилган.

2010 ЙИЛ УЧУН

ПАРАМЕТРЛАР ВА СТАВКАЛАР

Президентнинг 2009 йил 22 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2010 йилги асосий макроектисодий кўрсаткичлари ва

Давлат бюджети параметрлари тўғриси-да» ПК-1245-сон қарори («Норма маслаҳат-чи»нинг 2009 йил 28 декабрдаги 52 (233) ва 2010 йил 11 январдаги 1 (234)-сонларидаги ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) билан ку-йдагилар тасдиқланди:

– республикани ривожлантиришнинг асосий макроектисодий кўрсаткичлари прогнози;

– Давлат бюджети асосий параметрлари;

– Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг, Республика йўл жамғармасининг, бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасининг, Суғорила-диган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш жамғармасининг асосий параметрлари.

Шунингдек 2010 йил учун солиқлар ва маж-бурий тўловларнинг ставкалари тасдиқланди.

Мазкур ҳужжат қоидаларига «СБХ» ва «Норма маслаҳатчи» газетасидаги мақолаларда шарҳ бериб келинмоқда.

ПЕНСИЯ ЖАМҒАРМАСИ МОЛИЯ
ВАЗИРЛИГИ ИХТИЁРИДА

Президентнинг 2009 йил 30 декабрдаги «Фуқароларнинг пенсия таъминоти тизи-мини янада такомиллаштириш чора-тад-бирлари тўғрисида» ПФ-4161-сон Фармони («СБХ»нинг 2010 йил 6 январдаги 1 (805)-со-нидаги ҳужжатлар паке-тида чоп этилган) билан вазирлар, шаҳарлар ва туманларда Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқ-ари Пенсия жамғармаси бўлинмаларини ташкил этиш тўғрисидаги қарор қабул қилинди. Белгиланишича, 2010 йилнинг 1 я-нваридан бошлаб пенсиялар, шунингдек, иж-тимоий нафақалар, компенсация ва бошқа тўловларни тайинлаш, молиялаштириш, улар-нинг тўланишини ҳисобга олиш ва мониторин-гини юритиш Пенсия жамғармасининг тегишли ҳудудий бўлинмалари томонидан амалга оши-рилади. Улар Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги тизимида кирув-чи функциялар ҳамда тегишли тузилмаларни топшириш ҳисобига ташкил этилади.

Президентнинг 2009 йил 30 декабрда-ги «Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазир-лиги тузилмасини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» ПК-1251-сон қарори билан Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳо-фаза қилиш вазирлигининг куйидаги асосий вази-фалари ва функциялари белгиланди: аҳолининг бандлиги ва ижтимоий муҳофаза-си соҳасидаги қонун ҳужжатларини такомил-лаштириш бўйича тақлифларни ишлаб чиқиш; банд бўлмаган аҳоли ва ишсизларга, бирин-чи навбатда ёшларга, аёлларга, имкониётла-ри чекланган шахсларга профессионал қайта тайёрлаш ва иш билан таъминлаш бўйича, шу-нингдек ишсизларни моддий қўллаб-қувватлаш бўйича сифатли хизматлар кўрсатишни таш-кил этиш; ёлғиз қариялар, ногиронлар, кам таъ-минланган оилалар ва аҳолининг бошқа заиф тоифаларини ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича амалий ва манзилли чора-тадбирлар амалга оширилишини таъминлаш ва бошқалар. Ҳуж-жат билан шунингдек Меҳнат ва аҳолини иж-тимоий муҳофаза қилиш вазирлиги органла-рининг янгиланган тузилмалари тасдиқланди.

Президентнинг 2009 йил 30 декабрдаги «Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жа-мғармасининг ташкилий тузилмасини шак-ллантириш чора-тадбирлари тўғрисида» ПК-1252-сон қарори билан куйидагилар тас-диқланди: Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг ташкилий тузилмаси; Пенсия жа-мғармаси ижро этувчи аппарати-нинг ва ҳудудий бошқармаларининг

2-бетда

*Мазкур ва бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан www.norma.uz сайтидаги эркин кириладиган «Қонунчиликдаги янгилиklar» рукнида танишиб чиқишингиз мумкин.

УШБУ
СОҢДА

1-2-бетлар

Қонун ҳужжатларига
қисқа шарҳ

\$1 = 1516,89 сўм

3-бет

Дивидендга -
металл

€ 1 = 2199,79 сўм

4-бет

Жисмоний шахс
импортчи бўлганда

£1 = 2441,13 сўм

5-10-бетлар

Янги қонун
ҳужжатлари

¥10 = 164,24 сўм

ЯНГИ ХУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

ва туман (шаҳар) бўлимларининг тузилмалари; унинг Кузатувчилар кенгаши таркиби.

Хужжат билан белгиланишича, бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳамда унинг ҳудудий бошқармалари ва бўлимлари фуқароларнинг пенсия таъминотини амалга ошириш билан боғлиқ ҳуқуқлар ва мажбуриятлар қисмида Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ижтимоий таъминот органларининг ҳуқуқий ворислари ҳисобланади.

Хужжат билан бошқа масалалар ҳам тартибга солинган.

ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИ МАЛАКА ОШИРАДИЛАР

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 18 декабрдаги «Тиббиёт ходимлари малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида» 319-сон қарори билан қуйидаги хужжатлар тасдиқланди:

– Тиббиёт ходимлари малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш тартиби тўғрисидаги низоом. Унга мувофиқ, барча врачлар, фармацевтика ходимлари, ўрта тиббиёт ва ўрта фармацевтика кадрлари ўз малакаси ва касбий даражасини Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасдиқланган тиббий таълим дастурлари асосида мунтазам равишда ошириб боришлари шарт;

– Клиник ординатура тўғрисидаги низоом. Ушбу Низоом тиббий клиник мутахассисликлар бўйича клиник ординатурага қабул қилиш ва ўқитишни ташкил этиш тартибини белгилайди.

СТАНДАРТ БАҲО

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 21 декабрдаги 322-сон қарори билан Мол-мулкни баҳолаш стандартларини ишлаб чиқиш, тасдиқлаш, уларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тартиби тўғрисидаги низоом тасдиқланди. Хужжат билан мол-мулкни баҳолаш стандартларига қўйиладиган талаблар, уларни расмийлаштиришга қўйиладиган талаблар, уларни қилишиш ва тасдиқлаш тартиби, шунингдек уларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ёхуд уларни ўз кучини йўқотган деб эътироф этиш тартиби белгиланган. Стандартлар баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ўзгариши муносабати билан ёки Давлат мулки қўмитасининг ташаббуси билан амал қилиш муддати мамон бўлгунга қадар қайта кўриб чиқиши мумкин.

ҚОНУНГА МУВОФИҚ

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 22 декабрдаги 323-сон қарори билан ҳукуматнинг айрим қарорларига 2008 йил 22 июлдаги «Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида» ЎРҚ-163-сон ҳамда 2008 йил 26 сентябрдаги «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» ЎРҚ-183-сон қонунларига мувофиқлаштирувчи ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Баъзи қарорлар ўз кучини йўқотган деб топилди.

АЛКОГОЛЛИ МАҲСУЛОТЛАР УЧУН ЭНГ КАМ НАРХЛАР

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 23 декабрдаги 327-сон қарори («Норма маслаҳатчи»нинг 2010 йил 1 январдаги 1 (234)-сонидagi хужжатлар пакетига чоп этилган) билан 2010 йил 1 январдан бошлаб алко-голли маҳсулотлар (пиводан ташқари) учун ушбу нархлардан паст нархларда сотилиши мумкин бўлмаган энг кам улгуржи-сотиш ва чакана нархлар жорий этилди. Белгиланишича, улар маҳсулотларни сотиш нархлари ва ҳажми ўзгаришидан келиб чиққан ҳолда, Вазирлар Маҳкамаси билан келишиб Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан қайта кўриб чиқиши мумкин. Алко-голли маҳсулотларни белгиланган энг кам улгуржи-сотиш ва чакана нархлардан паст нархларда сотиш ҳолатлари аниқланган тақдирда уларни ишлаб чиқарувчи корхоналарга ва чакана савдо корхоналарига нисбатан тегишли жарима санкциялари қўлланади, айбдор шахслар эса белгиланган тартибда жавобгарликка тортилади.

ЯНГИ ҚОНУНЛАР КУТИЛМОҚДА

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 25 декабрдаги 331-сон қарори билан Республика ҳукуматининг 2010 йилдаги қонун лойиҳаларига оид иш режаси тасдиқланди. Унда ҳукумат томонидан бир қатор қонун ҳужжатлари тайёрланиши назарда тутилган. Улар орасида – «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2001 йил 12 майдаги «Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турларининг рўйхати тўғрисида» 222-II-сон қарорига қўшимча киритиш тўғрисида», «Ўзбекистон Республикаси томонидан Евросиё иқтисодий ҳамжамиятининг баъзи халқаро шартномаларини тўхтатиб туриш тўғрисида», «Ўзбекистон Республикаси Божхона кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» қонун лойиҳалари ва бошқалар.

ДИРЕКЦИЯ НИМА БИЛАН ШУҒУЛЛАНАДИ?

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 28 декабрдаги 335-сон қарори билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги ҳузуридаги Халқаро саноат ярмаркаси ва Кооперация биржаси дирекцияси фаолиятини ташкил этиш тартиби тўғрисидаги низоом тасдиқланди. Унга мувофиқ, Халқаро саноат ярмаркаси ва Кооперация биржаси ҳўжалик юритувчи субъектларни, шу жумладан хорижий харидорларни республикада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар тўғрисида кенг хабардор қилиш, шерикларни излаб топишда ҳамда ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотларни етказиб бериш юзасидан мамлакатимиз ишлаб чиқарувчилари ўртасида ҳўжалик шартномалари, шунингдек маҳсулотларни экспортга етказиб бериш учун шартномалар тузишда ёрдам кўрсатиш мақсадида ҳар йили ўтказилади. Низоом билан Дирекциянинг вазир-фалари ва функциялари, унинг давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари билан ўзаро ҳамкор-лик қилиш тартиби, унинг фаолиятини ташкил этиш ва бошқа масалалар белгиланган.

ЖИСМОНИЙ ШАХСДАН – 145 СЎМ

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 30 декабрдаги 337-сон қарори билан 2010 йил 1 январдан бошлаб бензин, дизель ёкилғиси истеъмоли учун – 1 литр учун 145 сўм микдорида, газ истеъмоли учун – 1 кг учун 145 сўм микдорида жисмоний шахслардан олинадиган солиқ ставкалари белгиланди.

ҚОНУН ХУЖЖАТЛАРИДАН ТЕКИН ФОЙДАЛАНИНГ

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 31 декабрдаги «Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасидан кенг фойдаланишни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида» 340-сон қарори («Норма маслаҳатчи»да чоп этилган) билан 2010 йил 1 январдан бошлаб барча фойдаланувчиларнинг Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасидан текин фойдаланиши тўғрисидаги қарори қабул қилинди. Давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари раҳбарларига тегишли органларни, Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасидан қабул қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида ахборотларнинг ҳар ҳафтада олиниши ҳамда раҳбарлар, ходимлар ва бошқа манфаатдор шахсларга етказилиши учун масъул бўлган шахсларни белгилаган ҳолда, Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасига улаш, шунингдек ўз ходимларининг ҳуқуқий саводхонлигини ҳамда янгидан қабул

қилинаётган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида хабардор бўлиши учун масъулиятини ошириш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўриш топширилди.

БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИ АСОСИЙ ВОСИТАЛАРИНИ СОТИШ ШАРТЛАРИ

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 31 декабрдаги 343-сон қарори билан Бюджет ташкилотлари ва давлат унитар корхоналарининг асосий воситаларини ҳамда қурилиш тугалланмаган объектларини сотиш, шунингдек уларни сотишдан тушган пул маблағларини тақсимлаш тартиби тўғрисидаги низоом тасдиқланди. Бюджет ташкилотлари ва давлат унитар корхоналарининг асосий воситаларини ҳамда қурилиш тугалланмаган объектларини сотиш қуйидаги шартлардан бири қониқтирилган тақдирда амалга оширилади (Президент ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорларига мувофиқ сотиладиганлари бундан мустасно): белгиланган хизмат қилиш муддатининг тамом бўлиши (тўлиқ эскириш ҳисобга ўтказилиши); уларнинг жисмоний эскириши, авариялар, табиий офатлар, фойдаланишнинг нормал шароитлари бузилиши оқибатида яроқсиз ҳолга келиши; маънавий эскириши; бюджет ташкилотлари ва давлат унитар корхоналарининг қурилиши, кенгайтирилиши, реконструкция қилиниши, модернизация қилиниши ва қайта ташкил этилиши муносабати билан бўшаб қолиши. Хужжатда уларни сотишдан тушган пул маблағларини тақсимлаш тартиби ҳам назарда тутилган.

ОЛИМЛАР МОДДИЙ БАЗАСИ ЎЗГАРТИРИЛДИ

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ва Молия вазирлигининг қарори (АВ томонидан 2009 йил 22 декабрда 2057-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 18 августдаги 233-сон қарори билан тасдиқланган Бюджет маблағлари ҳисобига фундаментал, амалий тадқиқотлар ва инновацион ишларнинг илмий-техника дастурларини амалга оширишда қатнашувчи илмий-тадқиқот муассасалари илмий ва раҳбар ходимларининг базавий лавозим маошлари микдорлари ўзгартирилди.

Бюджет маблағлари ҳисобига фундамен-тал, амалий тадқиқотлар ва инновацион ишларнинг илмий-техника дастурларини амалга оширишда қатнашувчи илмий-тадқиқот ва таълим муассасаларига, 2009 йил 1 декабрдан илмий ва раҳбар ходимларнинг базавий лавозим маошлари микдори ўзгарганлигини ҳисобга олиб, 2009 йилнинг охирига қадар иш ҳақларини қайта ҳисоблаб тўланишини таъминлаш топширилди.

2010 йил 1 январдан кучга кирди.

Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қисқача шарҳлари 2009 йил 19 декабрдан 31 декабргача бўлган давр учун «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 52-сони асосида тайёрланди.

ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2009 йил 25 декабрдаги 250-аф-сонли буйруғига асосан масъулият чекланган жамият шаклидаги «TSIAR-AUDIT» аудиторлик ташкилотига 2008 йил 14 февралда берилган 00473-сонли лицензиянинг амал қилиши 2009 йилнинг 22 декабридан тугатилди.

Молия вазирининг ўринбосари
М.МИРЗАЕВ.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН ҚИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2010 йил 12 январдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	1410,40	1 Малайзия ринггити	455,11
1 Англия фунт стерлинги	2441,13	1 Польша злотийси	541,63
1 Дания кронаси	295,49	1 СДР	2366,88
1 БАА дирҳами	413,00	1 Туркия лираси	1046,20
1 АҚШ доллари	1516,89	1 Швейцария франки	1491,83
1 Миср фунти	278,48	1 ЕВРО	2199,79
1 Исландия кронаси	12,20	10 Жанубий Корея вони	13,57
1 Канада доллари	1476,72	10 Япония иенаси	164,24
1 Хитой юани	222,25	1 Россия рубли	50,25
		1 Украина гривнаси	189,97

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курс	бирлиги	курс	бирлиги	курс
Озарбайжон	14.01.2010	1	0,8028	1	1,1666	1	0,0271
Арманистон	14.01.2010	1	377,61	1	547,76	1	12,84
Беларусь	15.01.2010	1	2832	1	4111,5	1	96,23
Грузия	15.01.2010	1	1,7048	1	2,4728	1	5,7927
Қозоғистон	15.01.2010	1	148,06	1	214,98	1	5,03
Қирғизистон	26.12.2009	1	44,0917	1	63,5229	1	1,4984
Латвия	15.01.2010	1	0,483	1	0,702804	1	0,0163
Литва	15.01.2010	1	2,3758	1	3,4528	10	8,0719
Молдова	14.01.2010	1	12,289	1	17,8744	1	0,4159
Тожикистон	15.01.2010	1	4,3715	1	6,2902	10	1,45
Ўзбекистон	12.01.2010	1	1516,89	1	2199,79	1	50,25
Украина	14.01.2010	100	800,4	100	1165,6225	10	2,7003
Эстония	14.01.2010	1	10,7867	1	15,6466	1	0,366794

• ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

– Янги ҳужжатларни тақдим этамиз
– Валюталар курси 1-2-бетлар

• АМАЛИЙ БУХГАЛТЕРИЯ

– Осие ва Тинч океан минтақаси учун МХХС
– Ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил пули
– Дивидендни металл билан олинг

3-бет

• ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

– Жисмоний шахс ташқи иқтисодий

фаолият юритмоқчи

4-бет

• ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Идоравий-меъёрий ҳужжатлар:

– ЎЗР ички ишлар вазирининг «Автоматотранспорт воситаларини қайта рўйхатдан ўтказишни (қайд этишни) ташкил этиш ва амалга ошириш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида»ги буйруғи;
– ЎЗР Давлат статистика қўмитаси-

нинг «2010 йил учун давлат статистика ҳисоботи шакллари тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори;

– ЎЗР Давлат мулкни бошқариш давлат қўмитасининг «511 Ўзбекистон Республикаси Мулкни баҳолаш миллий стандарти (10-сон МБМС) «Кўчмас мулк қийматини баҳолаш»ни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори.

2009 йил IV чорагида «Солиқ ва божхона хабарлари» ҳамда «Норма

маслаҳатчи» газеталарида эълон қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати.

5-10-бетлар

• БИЗ ЯШАЙДИГАН УЙ

– Ҳам ошиёнга, ҳам ҳамёнга фойда
– Яхши ният яхши ишларга бошлайди

11-12-бетлар

• КАДРЛАР БЎЛИМИ

– Вақтни кадрланг ва ҳисобга олинг

13-бет

• top

14-16-бетлар

ОСИЁ ВА ТИНЧ ОКЕАН МИНТАҚАСИ УЧУН МҲХС

Малайзиянинг пойтахти Куала-Лумпурда ноябрь ойида **Осиё-Тинч океан минтақаси мамлакатлари молия ҳисоботининг халқаро стандартларини жорий қилиш гуруҳи (Asian – Oceanian Standard – Setter Group = AOSSG) биринчи учрашуви бўлиб ўтди. Уни Малайзия бухгалтерия ҳисоби стандартлари бошқармаси (Malasian Accounting Standards Board-MASB) Бухгалтерия ҳисоби халқаро стандартлари қўмитаси (БҲХСК) раиси жаноб Дэвид Твиди иштирокида ташкил этди.**

Учрашувда Австралия, Индонезия, Ҳиндистон, Қозоғистон, Хитой, Корея, Малайзия, Сингапур, Ўзбекистон, Туркия – жами дунёдаги 21 мамлакатнинг юздан ортиқ вакили иштирок этди. Республикамиз номидан унда Ўзбекистон Бухгалтерлар ва аудиторлар миллий уюшмаси Кенгаши раиси М.М.Тўлаҳўжаева, БАМУ эксперти Ф.Ф.Ғуломова, «FTF – AUDIT» аудиторлик ташкилотининг молия директори Т.Ю.Файзиев қатнашдилар.

Учрашувнинг асосий мақсади МҲХСни ишлаб чиқиш ва жорий этишда Осиё-Тинч океан минтақаси мамлакатларининг фаоллигини ошириш бўлиб, зеро кўпчилик келажақда ўз бухгалтерия ҳисобини халқаро стандартларнинг талабларига иложи

борича яқинлаштиришни режалаштирмоқда. Уларга келишган ҳолда ўтиш учун мамлакатлар фаолиятини БҲХСКга мувофиқлаштирувчи гуруҳ тузилди, бу эса янги стандарт пайдо бўладиган, мавжуд ёки бошқа вазиятлар ўзгарган тақдирда ғоятда долзарбдир.

Гуруҳ аъзолари БҲХСКга Осиё-Тинч океан минтақаси мамлакатлари гуруҳи аъзоларининг келишилган нуқтаи назарлари ва фикрларини тақдим этишлари, уларни келишиб олиш бўйича масалаларни олға суришлари керак.

Учрашувда ишчи гуруҳ ҳам тузилиб, у воситачи сифатида янги стандартлар ёки амалдагиларини ўзгартириш борасида гуруҳ аъзоларининг

фикрлари ва БҲХСК тақлифларини тақдим этиб боради.

Учрашув иштирокчилари МҲХСни жорий этишнинг тўрт долзарб муаммоси бўйича маърузалар тақдим этишди.

БҲХСК раиси Д.Твиди уни «39-сон БҲХС. Молиявий дастаклар: эътироф этиш ва ўлчаш»; Япония ва Сингапур вакиллари «Даромадни эътироф этиш»; Хитой ва Япония вакиллари «Қийматни ўлчаш»; Жанубий Корея вакили «Молиявий ҳисоботни тақдим этиш» мавзуларига бағишлади.

Ҳисоботларни муҳокама қилаётганда иштирокчилар ўз фикрлари ва нуқтаи назарларини айтдилар. Муҳокама қилинган ва келишилган фикрлар ишчи гуруҳ ҳисоботида баён этилди ва БҲХСК кўриб чиқишига тақдим қилинди.

Иштирокчилар МҲХСни ўз мамлакатларида жорий этиш фойдали эканлигига қизиқиш билдириб, унинг наф келтиришини англаб етдилар. Кейинги учрашув 2010 йили Японияда бўлиб ўтади.

Ўз ахборотимиз.

ҲОМИЛАДОРЛИК ВА ТУҒИШ БЎЙИЧА ТАЪТИЛ ПУЛИ

Аёл ходимларга ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил пулини ҳамда болани парвариш қилиш нафақаларини тўлашга оид саволлар тахририят почтасига келадиган хатларда кўп тилга олинади. Куйидаги маслаҳатларимиз шу масалага бағишланган.

Аёл болани парвариш қилиш учун таътилда бўлган вақтда ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил пули қандай тўланади?

– Давлат ижтимоий сугуртаси бўйича нафақалар тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг (меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирининг АВ томонидан 2002 йил 8 майда 1136-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган) 46-бандига мувофиқ, болани парваришlash учун таътилда бўлган вақтда ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил берилганда, нафақа ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътилнинг вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақасида кўрсатилган барча кунлари учун берилади. Бунда вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақаси очилган кунига бўлган тариф ставкаси олинади.

Кўрсатиб ўтилган Низомнинг 56-бандига мувофиқ, ишбай иш ҳақи олувчи ходимларга нафақа уларнинг вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик бошланган ойнинг биринчи кунидан олдинги сўнгги календарь ойдаги иш ҳақидан ҳисоблаб чиқарилади ҳамда ойлик иш ҳақиға ҳомиладорлик таътили бошланган ойдан олдинги 12 ой даврида олган ва сугурта бадаллари чегирилган барча мукофотларнинг 1/12 қисми кўшиб ҳисобланади.

Ишлаётган оналарга болани икки ёшга тўлгунгача парвариш қилиш бўйича ҳар ойлик нафақа тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг (МАИМКВ ва МВнинг АВ томонидан 2002 йил 14 мартда 1113-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган, бундан кейин – 1113-сон Низом) 4-бандида белгиланишича, агарда болани икки ёшга тўлгунга қадар парвариш қилиш таътили даврида онанинг иккинчи бола учун ҳомиладорлик ва туғиш таътилига ҳуқуқи бўлса, бундан онанинг хоҳишига кўра шу давр учун икки нафақадан биттаси тўланади.

МИСОЛ. Болани парвариш қилиш таътилида 1,5 йил бўлган аёл 126 календарь кунга – 2009 йил 1 апрелдан 4 августига қадар вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик варақасини (ҳомиладорлик ва туғиш бўйича) тақдим этди. Ҳомиладорлик ва туғиш бўйича биринчи таътилга чиқиш пайтида унинг меҳнатига ишбай-мукофот тизими бўйича ҳақ тўланган.

Аёл болани парвариш қилиш учун таътилда бир ярим йил мобайнида бўлганлиги боис, вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик варақаси очилган кунда аёл ходимда ишбай иш ҳақи мавжуд эмас эди. Ҳисоб-китоб учун у бажарадиган иш разрядига мувофиқ келадиган ойлик тариф ставкаси қабул қилинади. 2009 йил 1 апрелда у 156 500 сўмни ташкил қилган. Иккинчи бола учун ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил бошланишига қадар бундан олдинги 12 ой учун тариф қисмидан ошадиган мукофот ва кўшимча тўловлар мавжуд эмас.

Ўртача кунлик иш ҳақи куйидагича аниқланади:

$156\,500 / 22 = 7\,113,64$ сўм, бу ерда 22 – иш ҳақи олинган даврда график

бўйича барча иш кунларининг сони.

Ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил даврида иш кунлари сони – 90.

Нафақанинг умумий суммаси бир кунлик нафақани 90 га кўпайтириш йўли билан аниқланади:

$7\,113,64 \times 90 = 640\,227,6$ сўм.

Ҳомиладорлик ва туғиш нафақаси иш ҳақининг 100 фоизи миқдориди берилади.

Агар аёл ходим иккинчи болани туғса, бироқ болани парвариш қилиш бўйича (2 ёшга қадар) биринчи таътил ҳали тугамаган бўлса, нафақа қандай миқдорда тўланади: ҳар бир болага иккита энг кам иш ҳақи бўйича ҳисобланадими?

– 1113-сон Низомда назарда тутилишича, агар икки ва ундан кўп туғилган, фарзандликка ёки васийликка олинган болалар парваришланаётган бўлса, унда болани парвариш қилиш бўйича нафақа битта миқдорда энг кичик бола икки ёшга тўлгунга қадар тўланади.

Ишбай иш ҳақи олинганида ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил пули қандай тўланади?

– Ишбай иш ҳақи олувчи ходимларга нафақа уларнинг вақтинча меҳнатга қобилиятсизлиги бошланган ойнинг биринчи кунидан олдинги сўнгги календарь ойдаги иш ҳақидан ҳисоблаб чиқарилади ҳамда ойлик иш ҳақиға ҳомиладорлик ва туғиш таътили бошланган ойдан олдинги 12 ой даврида олган ва сугурта бадаллари чегирилган барча мукофотларнинг 1/12 қисми кўшиб ҳисобланади.

МИСОЛ. Корхонанинг аёл ходими 126 календарь кунга – 2009 йилнинг 1 апрелидан 4 августига қадар вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик варақасини тақдим этган. Аёл ходимнинг меҳнатига ишбай ҳақ тўланган.

Меҳнатга қобилиятсизлик варақаси 1 апрелдан берилганлиги боис, ишбай меҳнат ҳақи тўланадиган ходимларга нафақа меҳнатга қобилиятсизлик бошланган ойнинг биринчи кунидан олдинги охири календарь ой учун ўртача иш ҳақидан ҳисоблаб чиқарилади, яъни ҳисоб-китоб учун 2009 йил марти учун ишбай иш ҳақи қабул қилинади, у 225 350 сўмни ташкил қилган.

Таътилдан олдинги 12 ой учун аёл ходимга, ишбай иш ҳақидан ташқари, мукофотларнинг 1 020 000 сўми ҳисоблаб ёзилган.

Мукофотларнинг 1/12 қисми:

$1\,020\,000 / 12 = 85\,000$ сўмни ташкил қилади.

Ўртача ойлик иш ҳақи миқдори:

$225\,350 + 85\,000 = 310\,350$ сўмни ташкил қилади.

Ўртача кунлик иш ҳақи аниқланади:

$310\,350 / 22 = 14\,106,82$ сўм, бу ерда 22 – иш ҳақи олинган даврда (2009 йилнинг март ойи учун) график бўйича барча иш кунлари сони.

Ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил даврида иш кунлари сони 90 иш кунини ташкил қилади.

Ҳомиладорлик ва туғиш нафақасининг умумий суммаси:

$14\,106,82 \times 90 = 1\,269\,613,8$ сўмни ташкил қилади.

ДИВИДЕНДНИ МЕТАЛЛ БИЛАН ОЛИНГ

Фирма буюртмачи билан шартнома тузиб, қурилиш-монтаж ишларини бажарди, уларга тўлиқ ҳақ тўланди, шартнома ёпилди. 2009 йилга буюртмачи шартнома тузишдан бош тортди. Бироқ фирмамиз у билан келгусида ишлаш учун материал харид қилган эди. Бизда материал қолдиги қолди, ундан ҳеч қерда фойдалана олмаямиз, зеро у буюртмачи учун мақсадли материал ҳисобланади. Уни сота олмаямиз ҳам – дўконга эга эмасмиз ва улгуржи савдога рухсат олиш имкониятимиз йўқ. Ҳисобот даврида биз фойда олдик.

Фирма барча солиқлар тўланишини ҳисобга олиб, қурилиш материалларини муассисга фойда ҳисобига бера оладими?

Р.Аҳмаджонов,

АСФ директори.

– Сиз материаллар қолдигини муассисга дивидендлар ҳисобига реализация қилишингиз мумкин.

Материаллар қолдигини реализация қилиш (агар у мунтазам асосда, масалан, йиллик инвентаризациялаш

яқунлари бўйича амалга оширилмаса ва ҳоказо) савдо фаолияти ҳисобланмайди. Солиқ кодексининг 22-моддасига кўра савдо фаолияти – қайта сотиш мақсадида олинган товарларни сотишга доир фаолият.

Материаллар қолдигини муассисга дивидендлар ҳисобига бериш бухгалтерия ҳисобида бошқа активларнинг чиқиб кетиши сифатида акс эттирилади:

Муассисга ортиқча ёки ишлатилмайдиган материалларни дивидендлар ҳисобига бериш		
операциялар	дебет	кредит
Дивидендлар ҳисобланди	8710-«Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси»	6610-«Тўланадиган дивидендлар»
Дивидендлар тарзидаги даромадлардан солиқ ҳисобланди ва бюджетга тўланди	6610-«Тўланадиган дивидендлар» 6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)»	6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» 5110-«Ҳисоб-китоб счёти»
Материалларнинг ҳақиқий қиймати ҳисобдан чиқарилди	9220-«Бошқа активларнинг чиқиб кетиши»	1000-«Материаллар»
Дивидендлар ҳисобига материаллар берилди	6610-«Тўланадиган дивидендлар»	9220-«Бошқа активларнинг чиқиб кетиши»
ҚҚС ҳисобланди (ҚҚС тўловчилари учун)	6610-«Тўланадиган дивидендлар»	6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)»
Материалларни реализация қилишдан фойда акс эттирилди	9220-«Бошқа активларнинг чиқиб кетиши»	9320-«Бошқа активларнинг чиқиб кетишидан фойда»
Материалларни реализация қилишдан зарар акс эттирилди	9430-«Бошқа операцион харажатлар»	9220-«Бошқа активларнинг чиқиб кетиши»

Материалларни реализация қилишдан даромадлар мазкур ҳолда фойда солиғи ва ягона солиқ тўлови (асосий фаолият тури ставкаси бўйича) солинадиган бошқа даромад ҳисобланади.

Товар-моддий бойликларни (шу жумладан материалларни) муассисларга уларга тегишли дивидендларни тўлаш ҳисобига бериш қонун ҳуж-

жатлари билан тақиқланмаган. Ҳисобда мазкур операция корхона учун тегишли солиқ оқибатлари билан бирга товар-моддий бойликларни реализация қилиш сифатида акс эттирилади. Дивидендларнинг ҳисоблаб ёзилган суммасидан корхона 10%лик ставка бўйича солиқ ушлайди (қонунда имтиёзлар назарда тутилган ҳоллардан ташқари).

МИСОЛ. Қурилиш ташкилоти (ҚҚС тўловчи) муассисларининг умумий йиғилиши қарорига кўра муассислардан бирига 3 600 минг сўм дивиденд ҳисоблаб ёзилди. Уларни тўлаш ҳисобига муассисга 3 000 минг сўмлик (шу жумладан ҚҚС – 500 минг сўм) қурилиш материаллари берилляпти.

Қолган сумма пул билан тўланади. Берилган материалларнинг таннари 2 300 минг сўмга тенг.

Ҳисобда мазкур операция куйидагича акс эттирилади:

Ҳўжасалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўм	21-сон БҲМС бўйича ҳисобварақлар корреспонденцияси	
		дебет	кредит
Дивидендлар ҳисобланди	3 600	8710	6610
Дивидендлардан солиқ ушланди ва бюджетга тўланди	360	6610	6410
Маҳсулот реализацияси акс эттирилди	2 500	6410	5110
ҚҚС ҳисобланди	500	6610	9220
Материаллар таннари ҳисобдан чиқарилди	2 300	6610	1050
Материалларни реализация қилишдан фойда акс эттирилди	200	9220	9320
Пул маблағлари дивидендларнинг қолган суммасини тўлаш ҳисобига ўтказилди	240	9220	5110

Мазкур операция бўйича корхона 200 минг сўм (3 000 – 500 – 2 300) миқдориди солиқ солинадиган даромад олади.

Жавоблар «Norma Ekspert» гуруҳи мутахассислари томонидан тайёрланди.

ЖИСМОНИЙ ШАХС ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ ЮРИТМОҚЧИ

Дастлаб қараганда жисмоний шахснинг ташқи иқтисодий фаолият билан шуғуллана бошлаши қийин эмасдек туюлади. Хорижлик ҳамкорни топиш, контрактни имзолаш етарли, икки-уч ҳафтадан кейин чегарада у юрган товарни кутиб олиш ёки жисмоний шахснинг ўзи тижорат саёҳатида чиқиши мумкин деб ўйлаймиз. Аслида бу туюлганидек осон эмас...

ТИАнинг тўлақонли иштирокчиси айланиш учун жисмоний шахс, **Вазирлар Маҳкамасининг «Тижорат фаолияти учун мўлжалланган товарларни олиб келувчи жисмоний шахсларни рўйхатдан ўтказишни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида» қарори**га кўра (2004 йил 12 августдаги 387-сон), яшаш жойидаги давлат солиқ инспекциясида давлат рўйхатидан ўтиши лозим. Ушбу таомилни **Тижорат фаолияти учун мўлжалланган товарларни олиб келувчи юридик шахс бўлмаган якка тартибдаги тадбиркорларни давлат рўйхатидан ўтказиш, ҳисобга қўйиш ва импорт операциялари субъектларининг ҳисобга олиш карталарини бериш тартиби тўғрисидаги низом** (ВМнинг 2004 йил 2 сентябрдаги 413-сон қарори 1-илова) тартибга солади.

Унга кўра жисмоний шахс **шахсан ўзи** ДСИга белгиланган намунада ариза тақдим этиши лозим, паспорт тақдим этилиши шарт. Унга 3x4 ўлчамли тўртта фотосурат; давлат божи тўланганлигини* тасдиқлайдиган ҳужжат; якка тартибдаги тадбиркорнинг яшаш жойи бўйича фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органининг маълумотнома-тасдиқномаси; муҳр ва штамп эскизлари уч нусхада илова қилинади.

Давлат рўйхатидан ўтказиш ёки рўйхатдан ўтказиш рад этилиши сабаблари кўрсатилган қарор зарур ҳужжатлар илова қилинган ҳолда рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги ариза олинган кундан бошлаб уч кундан кечикмай давлат солиқ инспекцияси томонидан қабул қилинади. Жисмоний шахсга ариза берганидан кейин 7 кун мобайнида:

тижорат фаолияти учун мўлжалланган товарларни олиб келувчи юридик шахс бўлмаган якка тартибдаги тадбиркор давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки ёзма равишдаги сабаблари кўрсатилган рад жавоби;

тижорат фаолияти учун мўлжалланган товарларни олиб келувчи юридик шахс бўлмаган якка тартибдаги тадбиркорнинг рўйхатдан ўтиш (рухсат берувчи) тартиб-қоидалардан ўтиши карточкиси;

муҳр ва штамп тайёрлашга ички ишлар органининг рухсатномаси нусхаси эскизларининг бир нусхаси билан биргаликда берилади.

Маълумот учун! Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан бошлаб **бир ой мобайнида** бир қатор таомиллардан ўтиш лозим. Биринчидан, **Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлигида** ва **божхона органларида** ташқи иқтисодий алоқалар (ТИА) қатнашчиси сифатида рўйхатдан ўтиш; иккинчидан, **чакана савдо қилиш ҳуқуқини берадиган рухсатномани туман (шаҳар) ҳокимлигида** белгиланган тартибда расмийлаштириш; учинчидан, **тижорат банкида талаб қилиб олинган депозит ҳисобрақами очил шарт.**

Якка тартибдаги тадбиркор давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома фақат барча зарур

рўйхатдан ўтиш (рухсат берувчи) тартиб-қоидалардан ўтилгандан кейин олинган импорт операциялари субъектларининг ҳисобга олиш картаси мавжуд бўлган тақдирда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун асос ҳисобланади.

ДЕКЛАРАЦИЯЛАШГА ТАЙЁР БЎЛИНГ!

Импорт операциялари субъектини ҳисобга олиш карточкисини олган бўлсангиз, энди чегарага қараб йўл оласиз. У ерда эса божхона назоратидан ўтишингиз тайин.

Божхона кодексига (бундан кейин – БК) мувофиқ чегарадан олиб ўтиладиган барча товарлар ва транспорт воситалари декларацияланиши ва божхонада расмийлаштирилиши (божхонадан ўтказилиши) керак, бу республика ичида жойлашган ТИФ постда амалга оширилади.

Бунинг учун, БКнинг 92-моддасига кўра, декларациялашни ўтказиш лозим. Божхона декларациясини бериш муддати товарлар тақдим этилган пайтдан бошлаб 15 кундан ошмаслиги керак.

Декларациялаш белгиланган шаклда товарлар ва транспорт воситалари, улар жойлаштириладиган божхона режимлари тўғрисида аниқ маълумотларни эълон қилиш йўли билан амалга оширилади. Бунда божхона расмийлаштируви учун зарур ҳужжатлар ва маълумотларни тақдим этиш лозим (БКнинг 94-моддаси).

Экспорт-импорт юklarини расмийлаштиришда божхона органларига тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхатига кўра (ТИАВ, МВ, ДБҚ томонидан тасдиқланган, АВ томонидан 1998 йил 8 апрелда 428-сон билан рўйхатдан ўтказилган), эркин муомала (импорт) режимида чиқариш учун олиб кириладиган товарларни расмийлаштиришда божхонага қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш зарур:

1) контракт (шартнома, битим);
2) мувофиқлик сертификати (Вазирлар Маҳкамаси белгилайдиган айрим турдаги товарлар учун);

3) товарларнинг келиб чиқиш сертификати (унинг зарурлиги контрактда, олиб кириладиган мамлакатнинг миллий қоидаларида қайд этилган ёки Ўзбекистон Республикасининг халқро мажбуриятларида назарда тутилган ҳолларда);

4) контракт (шартнома, битим) ТИАИСВда рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида сертификат (қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда) ва (ёки) ваколатли банкда ҳисобга қўйилганлик белгиси бўлган контракт;
5) импорт битими паспорти (товар хорижий капитал иштирокидаги корхоналар учун устав фонди ҳисобига етказиб берилган, шунингдек беғараз асосда техник, инсонпарварлик ёрдами доирасида етказиб бериш амалга оширилган ҳоллардан ташқари);

6) божхона тўловлари тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатлари (тўлов топшириқномаси, квитанция, солиштира далолатнома

ва ҳоказо). Божхона тўловларини тўлаш кечиктирилган ёки уларни бўлиб-бўлиб тўлаш ҳуқуқи берилган ҳолларда тўлов ҳужжати ўрнига Давлат божхона кўмитаси ҳудудий бошқармасининг божхона тўловларини тўлаш товар ва транспорт воситалари гарови, банк кафолати ёки божхона органининг депозит ҳисобрақамига тегишли суммаларни киритиш билан таъминланганлигини тасдиқлайдиган хат-хулосаси тақдим этилади;

7) божхона юк декларацияси;
8) транспорт ва товарга илова қилинувчи ҳужжатлар (инвойс);

9) фитосанитария, карантин (ветеринария) сертификатлари; дон ва уни қайта ишлаш маҳсулотларига сифат сертификати (ТИФ ТН бўйича кодлари 071310 – 071333, 0713400000, 0713900000, 1001 – 1007, 100810000 – 100820000, 100890, 1101 – 1104, 1201, 1202, 120400 – 1207);

зарур ҳолларда белгиланган тартибда);

10) лицензия (лицензияланадиган товарлар учун);

11) зарур ҳолларда ваколатли органларнинг рухсатномалари.

Диққат! Декларациялаш чоғида эълон қилинадиган маълумотлар аниқ ва ишончли бўлиши, яъни фактик маълумотларни холис ва тўлиқ акс эттириши керак. Товарлар ва транспорт воситалари тўғрисида ишончсиз маълумотларни эълон қилиш божхона қоидаларини бузиш ҳисобланади, бунинг учун Божхона кодексига жавобгарлик назарда тутилган (**IX «Божхона ҳақидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик» бўлими**).

БОЖХОНА ҚОИДАЛАРИНИ БАЖАРИШ

Қонунга кўра товарларнинг божхона расмийлаштируви муддатлари божхона декларацияси қабул қилинган ҳамда барча зарур ҳужжатлар ва маълумотлар тақдим этилган пайтдан бошлаб ўн кундан кечиктирилмаслиги керак (БКнинг 76-моддаси).

Товарларнинг расмийлаштирувини қўзишдан божхона манфаатдор эмас, зеро товар оборотининг кўпайиши билан давлат бюджетига ўтказиладиган божхона йиғимлари ва тўловларининг суммалари ҳам ўсиб боради. Агар божхоначиларда декларант топширган БЮД расмийлаштирилиши ва унинг мазмуни бўйича эътирозлар бўлмаса ҳамда барча зарур ҳужжатлар жойида бўлса, кўпчилик ҳолларда товарларни чиқариш тўғрисидаги қарор тез қабул қилинади.

Ҳолбуки декларацияни текшириш таомили оддий эмас ва кўп босқичлидир. Декларантдан БЮД ва унга илова қилинувчи ҳужжатларни қабул қилиб олиб, инспектор унинг тўғри тўлдирилганлигини, зарур қўғозларнинг барчаси мавжудлигини, маълумотларга ишлов беришнинг автоматлаштирилган тизими – БЮД МИБАТ амалга киритилганидан кейин эса электрон нусхада ва қўғоз шаклида кўрсатилган маълумотларнинг мувофиқ келишини ҳам текшириши керак.

Божхона юк декларациясини тўлдириш тартиби тўғрисида йўриқномага мувофиқ (ДБҚ тасдиқлаган, АВ томонидан 1999 йил 3 ноябрда 834-сон билан рўйхатдан ўтказилган, бундан кейин – Йўриқнома) божхона органи декларация

ва қўшимча варақларни рўйхатдан ўтказиб, БЮД асосий варағининг 7-устунига ва ҳар бир қўшимча варақ А устунининг қуйи қисмига рўйхат рақами ва санасини қўяди. БЮД рўйхатдан ўтказилган пайтдан бошлаб у юридик аҳамиятга эга далиллар тўғрисида гувоҳлик берадиган ҳужжатга айланади.

Маълумот учун! БЮДнинг фақат асосий варағидан фойдаланган ҳолда товарлар декларацияланганида унда ТИФ ТНга мувофиқ битта ўн белгили код билан таснифланадиган, бир мамлакатдан келиб чиққан ёки тайёрланган мамлакати номаълум бўлган ҳамда бир хилдаги божхона тўловлари солинадиган бир номдаги, тур ва русумда бўлган товарлар тўғрисидаги маълумотлар эълон қилиниши мумкин.

Бир неча номдаги товарлар декларацияланганида БЮДнинг ажралмас қисми ҳисобланган қўшимча варақлар (ТД2 шакли) ишлатилади. Улардан бирида БЮДда декларацияланадиган, ҳар бири ТИФ ТНга мувофиқ битта ўн белгили код билан таснифланадиган, бир мамлакатдан келиб чиққан ёки улар тайёрланган мамлакат номаълум бўлган ҳамда бир хилдаги божхона тўловлари солинадиган уч номдаги, тур ва русумга эга товарлар ҳақидаги маълумотлар эълон қилинади.

Битта БЮДда (ТД1 ва ТД2 шаклидаги) 100 номдаги товарлар тўғрисидаги маълумотлар эълон қилиниши мумкин (айни вақтда асосий вараққа кўли билан 33 та қўшимча варақ илова қилиниши мумкин). Қўшимча варақларни тўлдириш қоидалари БЮД асосий варағининг тегишли устунларини тўлдириш қоидаларига ўхшайди (бундан А устуни мустасно, декларант қўшимча варақларда уни тўлдирмайди).

Шундан сўнг ТИФ ТН бўйича товар коди ва товар келиб чиққан мамлакат тўғри аниқланганлиги ҳамда тариф имтиёзлари ва преференцияларини бериш учун БЮДда эълон қилинган маълумотлар тўғри белгиланганлиги назорат қилинади. Сўнгра танланган усулга ва уни тасдиқлайдиган ҳужжатларга мувофиқ декларант товарларни баҳолаш усулини аниқ танлаганлиги ҳамда товарларнинг эълон қилинган божхона қиймати тўғрилиги текширилади. Кейин божхона постининг ходими божхона тўловлари тўғри ҳисоблаб чиқарилганлигини, уларнинг божхона органи ҳисобрақамига амалда келиб тушганлиги ва улар бўйича қарзининг бор-йўқлигини текширади.

Божхона расмийлаштируви пайтида эълон қилинган божхона қийматини тасдиқлайдиган ҳужжатлар ёки фойдаланилган маълумотларнинг ишончилигини тасдиқлайдиган далиллар мавжуд бўлмаса, шунингдек контракт шартларида товар реализация қилинишини ҳисобга олган ҳолда, унга мувофиқ олиб кириладиган товарнинг узил-кесил нархи хариддорнинг сотувчига тўловлари умумий суммаси бўйича аниқланиши мумкин бўлган нархларни қайтадан кўриб чиқиш тўғрисидаги қоида назарда тутилган ҳолларда божхона органи божхона тўловларининг тўлиқ суммаси кейинроқ тўланишини таъминлаш шарт билан товарни декларантга фойдаланишга тақдим этиш тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақлидир. Чунончи, декларантнинг ёзма аризасига кўра божхона органи унга декларацияланаётган товарни амалдаги қонун-

чиликка мувофиқ мол-мулкни гаровга қўйган ҳолда ёки ваколатли банк кафолати билан фойдаланишга тақдим этиши мумкин. Бунда гаров қиймати ёки банк кафолати суммаси божхона қийматига тузатиш киритиш эҳтимолини ҳисобга олган ҳолда (яъни шартли божхона баҳоси асосида) ҳисобланган божхона тўловларининг тўланишини таъминлаш керак. Божхона тўловлари божхона расмийлаштируви пайтида тўланган тақдирда гаров ашёсининг қиймати ёки банк кафолати суммаси божхона органлари товарни баҳолаган шартли баҳо билан декларант эълон қилган божхона қиймати ўртасидаги фарқдан келиб чиқиб белгиланади.

МИСОЛ. Товар «заводдан» етказиб бериш шартларида (EXW) олиб кирилмоқда. Импорт божи ставкаси 10%, ҚҚС ставкаси – 20%. Ҳисоб-варақ-фактурада сотувчи етказиб берилган товар учун тўлайдиган 10 000 ш.б. суммаси кўрсатилган. Божхона расмийлаштируви пайтида 1 000 ш.б. миқдоридан импорт божи, 2 200 ш.б. миқдоридан ҚҚС тўланган. Божхона тўловларининг умумий суммаси 3 200 ш.б. ни ташкил этди (ҳисоб-китобни соддалаштириш учун мисолда божхона расмийлаштируви учун йиғимлар ҳисобга олинмади).

Етказиб беришнинг мазкур шарти – EXWда сотувчи томонидан харидорга тақдим этилган ҳисоб-варақ-фактурага товарни Ўзбекистоннинг божхона чегарасига қадар етказиб бериш харажатлари кирмаганлиги боис декларант уларни етказиб бериш қийматини белгилаш имконини берадиган ҳужжатларни тақдим этмаган. Шу сабабли божхона органи етказиб беришга доир эҳтимолий энг юқори харажатларни ҳисобга олган ҳолда олиб қирилган товарнинг вақтинчалик (шартли) божхона баҳосини белгилайди. Баҳолашда божхона қиймати 13 000 ш.б. этиб белгиланган. Шунда тўланадиган импорт божи суммаси 1 300 ш.б., ҚҚС суммаси 2 860 ш.б., умумий сумма 4 160 ш.б.ни ташкил қилади.

Бу ҳолда божхона органи томонидан декларантдан товарларни етказиб бериш харажатларини аниқ белгилаш имконини берадиган ҳужжатлар олинганлиги қадар у 960 ш.б. (4 160 – 3 200 = 960) суммасидаги банк кафолати билан чиқарилиши мумкин.

Божхона органи белгиланган муддат мобайнида (**у икки ойдан ошмаслиги керак**) декларант божхона қийматини аниқлаштириш ва (ёки) тасдиқлаш учун зарур ҳужжатларни йиғиши ҳамда унга тақдим этиши керак. Бунда кафолат ёки гаров тўғрисидаги шартноманинг амал қилиш муддати ҳужжатларни тақдим этиш учун белгиланган муддатдан кам бўлиши мумкин эмас. Декларант томонидан зарур маълумотлар тақдим этилганидан кейин божхона органи божхона қиймати хусусида қарор қабул қилади ва тегишли божхона тўловлари узил-кесил қайта ҳисоб-китоб қилинади.

БЮД текшируви туғанидан кейин Йўриқномага мувофиқ мансабдор шахс D устунига божхона органининг штампи ва муҳрини, шунингдек, зарурат бўлса, божхона назоратининг натижаларидан гувоҳлик берувчи бошқа белгиларни қўяди.

Ана шу барча таомиллар бажарилганидан кейингина божхона постининг бошлиғи ёки унинг ўринбосари товарларни чиқариш ёки бундай қилиб бўлмаслиги тўғрисида қарор қабул қилади. Ижобий қарор қабул қилинганда БЮДга «Чиқаришга руҳ» берилган» штамп ва уни қабул қилган шахснинг шахсий муҳри қўйилади.

«Ташқи иқтисодий фаолият» бўлимини Гулнора АБДУНАЗАРОВА олиб боради.

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

• ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ХУЖЖАТЛАР:

- ЎзР ички ишлар вазирининг «Автомобилтранспорт воситаларини қайта рўйхатдан ўтказишни (қайд этишни) ташкил этиш ва амалга ошириш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида»ги буйруғи;
- ЎзР Давлат статистика қўмитасининг «2010 йил учун давлат статистика ҳисоботи шакллари тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори;
- ЎзР Давлат мулкни бошқариш давлат қўмитасининг «511 Ўзбекистон Республикаси Мулкни баҳолаш миллий стандарти (10-сон МБМС) «Қўчмас мулк қийматини баҳолаш»ни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори.

• 2009 йил IV чорагида «СОЛИҚ ВА БОЖХОНА ХАБАРЛАРИ» ҳамда «НОРМА МАСЛАХАТЧИ» ГАЗЕТАЛАРИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ХУЖЖАТЛАР РЎЙХАТИ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ

АВТОМОБИЛТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ ҚАЙТА РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШНИ (ҚАЙД ЭТИШНИ) ТАШКИЛ ЭТИШ ВА АМАЛГА ОШИРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан
2009 йил 30 ноябрда 2050-сон билан рўйхатдан ўтказилган.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 50-51-сон, 545-модда)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 26 майдаги 256-сонли «Автомобилтранспорт воситаларини рўйхатдан ўтказиш, қайта рўйхатдан ўтказиш ва уларнинг ҳисобини олиб бориш, миллий давлат рақами белгиларини бериш ва уларни алмаштириш ишларини тартибга солиш ҳақида» (Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг қарорлари тўплами, 1997 й., 5-сон, 18-модда) ва 2007 йил 27 июндаги 131-сонли «Автомобилтранспорт воситалари учун рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларининг янги намуналарини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й., 25-26-сон, 264-модда) қарорларига мувофиқ буюраман:

1. Автомобилтранспорт воситаларини қайта рўйхатдан ўтказишни (қайд этишни) ташкил этиш ва амалга ошириш тартиби тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Ички ишлар вазири
Б.МАТЛЮБОВ.

Тошкент ш.,
13.10.2009 йил 13 октябрь
107-сон.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг
2009 йил 13 октябрдаги 107-сонли буйруғига
ИЛОВА

АВТОМОБИЛТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ ҚАЙТА РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШНИ (ҚАЙД ЭТИШНИ) ТАШКИЛ ЭТИШ ВА АМАЛГА ОШИРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА ЙЎРИҚНОМА

Ушбу Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 26 майдаги 256-сонли «Автомобилтранспорт воситаларини рўйхатдан ўтказиш, қайта рўйхатдан ўтказиш ва уларнинг ҳисобини олиб бориш, миллий давлат рақами белгиларини бериш ва уларни алмаштириш ишларини тартибга солиш ҳақида» (Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг қарорлари тўплами, 1997 й., 5-сон, 18-модда) ҳамда 2007 йил 27 июндаги 131-сонли «Автомобилтранспорт воситалари учун рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларининг янги намуналарини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й., 25-26-сон, 264-модда) қарорларига мувофиқ автомобилтранспорт воситаларини (тиркамаларини, ярим тиркамаларини) (бундан кейинги ўринларда транспорт воситаси деб юритилади) қайта рўйхатдан ўтказиш (қайд этиш), шунингдек, уларнинг яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикас-

ланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта таъмирлаш ва алмаштириш тартибини белгилайди.

1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Мазкур Йўриқномада куйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

транспорт воситасининг эгаси (вакили) – транспорт воситасининг мулкдори ёки қонун ҳужжатларида белгиланган асослар ва доирада транспорт воситасига эгалик қилувчи ёки ундан фойдаланувчи ёхуд уни тасарруф этувчи жисмоний ёки юридик шахс;

яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари – механик равишда деформацияланганлиги, кимёвий реагентлар таъсири остида бўлганлиги ёки юқори ҳароратда (термик) ишлов берилганлиги оқибатида та-

шқи кўринишини аниқлай олмаслик даражасида ўзгарган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари;

қайта рўйхатдан ўтказиш (қайд этиш) – тегишли юридик асослар мавжуд бўлганида транспорт воситаларини ҳисобга олишга доир маълумотлар ва ҳужжатларга ўзгартиришлар ҳамда қўшимчалар киритиш.

2. Мазкур Йўриқнома талаблари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 27 июндаги 131-сонли қарори билан жорий этилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларининг янги намуналарига татбиқ этилади.

Мазкур Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати ва Ички ишлар вазирлигининг ички қўшинларига тегишли ҳарбий транспорт воситалари, юридик ва жисмоний шахсларга тегишли тракторлар, трактор тиркамалари ва ўзиюрар механизмлар, умумфойдаланиш йўлларида ишлатилмайдиган автомобиллар, шунингдек, трамвай, троллейбусларнинг рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларига нисбатан қўлланилмайди.

II. ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ ҚАЙТА РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ (ҚАЙД ЭТИШ)

3. Транспорт воситалари қуйидаги ҳолларда қайта рўйхатдан ўтказилади (қайд этилади):

транспорт воситаси эгасининг яшаш жойи ўзгарганда; ташкилотнинг номи, транспорт воситаси эгасининг фамилияси, исми ва отасининг исми ўзгарганда;

транспорт воситасининг эгаси ўзгарганда;

транспорт воситаси қайта жиҳозланганда, унинг ранги ва рақамли агрегатлари ўзгарганда.

4. Транспорт воситаларини қайта рўйхатдан ўтказиш (қайд этиш) Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси ва вилоятлар ички ишлар бошқармалари Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизматларининг рўйхатлаш ва имтиҳон олиш бўлимлари ёки туманлараро рўйхатлаш ва имтиҳон олиш бўлинмалари (бундан кейинги ўринларда РИБ (ТРИБ) деб юритилади) томонидан амалга оширилади.

5. Мазкур Йўриқноманинг 3-бандида кўрсатилган ҳолатлар мавжуд бўлганда, транспорт воситасининг техник ҳолатидан қатъи назар, юридик ва жисмоний шахслар ўн кун мобайнида РИБ (ТРИБ)ларга мурожаат этишлари шарт.

III. ЯРОҚСИЗ ХОЛГА КЕЛИБ ҚОЛГАН, ШИКАСТЛАНГАН ЁКИ БУЗИЛГАН РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ ДАВЛАТ РАҚАМИ БЕЛГИЛАРИНИ ҚАЙТА ТИКЛАШ, ШУНИНГДЕК УЛАРНИ БОШҚАСИГА АЛМАШТИРИШ

6. Транспорт воситаларининг яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта тиклаш, шунингдек, уларни бошқасига алмаштириш РИБ (ТРИБ)лар томонидан амалга оширилади.

7. Яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари таъмирланмайди.

Йўқотилган (ўғирланган), фойдаланиш жараёнида стандарт талабларига риоя этилмасдан бузилган ёки қасддан бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари қайта тикланмайди. Уларнинг ўрнига янги рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари берилади.

8. Рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта тиклаш, шунингдек, уларни бошқасига алмаштириш учун транспорт воситаларининг эгалари ёзма равишда РИБ (ТРИБ)ларга мурожаат қиладилар.

9. РИБ (ТРИБ) томонидан жисмоний ва юридик шахсларнинг яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта тиклаш бўйича мурожаатлари умумлаштирилади

ҳамда бир ойда бир марта Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармасининг Йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармасига буюртма расмийлаштирилади.

10. Буюртмага қуйидагилар илова қилинади:

қабул қилиш-топшириш далолатномаси;

яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари;

тегишли тўловни тасдиқловчи ҳужжат;

транспорт воситасининг рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги қайд этиш гувоҳномасининг нусхаси.

11. Буюртмалар асосида яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармасининг Йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармасининг Ихтисослаштирилган монтаж қилиш ва фойдаланиш бошқармаси ҳузуридаги «Ўзавтомобелги» шуъба корхонасида (бундан кейинги ўринларда шуъба корхона деб юритилади) қайта ишлаб чиқарилади. Буюртмалар шуъба корхонага келиб тушгандан кейин РИБ (ТРИБ)ларнинг вакили иштирокида мазкур Йўриқноманинг 10-бандида кўрсатилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари ҳамда ҳужжатлар текширилади. Такдим этилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари намунасининг ҳақиқий ҳолати кўриб чиқилади. Яроқсиз ҳолга келиб қолган, шикастланган ёки бузилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари йўқ қилинади ва бу ҳақда тегишли далолатнома тузилади.

12. Шуъба корхона томонидан рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта тиклаш ўттиз кун мобайнида амалга оширилади.

13. Рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари қайта тиклангандан сўнг, улар РИБ (ТРИБ)ларга такдим этилади ва бу ҳақда Фойдаланишда бўлиб шикастланган ва яроқсиз ҳолга келиб қолган рўйхатга олиш давлат рақами белгиларини қайд этиш китобига ёзиб қўйилади.

14. Транспорт воситаларининг ҳар бир қайта тикланган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси Йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси электрон ҳисоб базасига киритилади ҳамда бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Йўл ҳаракати хавфсизлиги бош бошқармаси ва Ахборот марказига ҳисобот такдим этилади.

15. Транспорт воситалари рўйхатга олинган кундан бошлаб ўттиз кун ичида ишлаб чиқариш камчилиги оқибатида рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари яроқсиз ҳолга келса, бундай рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта тиклаш тўловларсиз амалга оширилади.

Бошқа ҳолатларда тўлов асосида амалга оширилади.

16. Рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайта тиклаш даврида транспорт воситаларига илгари фойдаланишда бўлган яроқли рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари вақтинча фойдаланишга берилади. Бу ҳақда Вақтинча ҳисобга олишни қайд этиш китобига белги киритилади. Транспорт воситасини қайд этиш гувоҳномасига вақтинча фойдаланишга берилаётган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларининг рақамлари, серияси ҳамда унинг амал қилиш муддати тўғрисида тегишли ёзув киритилади ҳамда РИБ (ТРИБ) муҳри билан тасдиқланади. Рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгилари вақтинча фойдаланишга берилганда тўлов ундирилмайди.

17. Қайта тикланган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қабул қилиб олиш вақтида транспорт воситалари эгалари вақтинча фойдаланишга берилган рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини қайтардилар. Улар РИБ (ТРИБ)лар томонидан белгиланган тартибда йўқ қилинади.

IV. ЯКУНИЙ ҚОИДА

18. Ушбу Йўриқнома талабларини бузганликда айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

**2010 ЙИЛ УЧУН ДАВЛАТ СТАТИСТИКА ҲИСОБОТИ
ШАКЛЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА***

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 17 февралда 2055-сон билан
рўйхатдан ўтказилган.**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 50-51-сон, 549-модда)

Ўзбекистон Республикаси «Давлат статистикаси тўғрисида»ги Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 й., 12-сон, 219-модда) 6-моддаси асосида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 8 январдаги 8-сонли қарори билан тасдиқланган «Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси тўғрисида»ги низомга (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2003 й., 1-2-сон, 7-модда) мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси **қарор қилади:**

1. 2010 йил учун давлат статистика ҳисоботи шакллари 1-164-иловаларга** мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор билан тасдиқланаётган давлат статистика ҳисоботларининг йиллик шакллари – 2009 йил учун

ҳисоботдан бошлаб, жорий ҳисобот шакллари – 2010 йилнинг 1 январидан бошлаб кучга киритилсин.

3. 2010 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасининг 2008 йил 10 ноябрдаги 4-сонли «2009 йил учун давлат статистика ҳисоботи шакллари тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 1880, 2008 йил 13 декабрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 51-сон, 506-модда) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

4. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан кейин ўн кун ўтгач кучга киради.

**Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика
қўмитасининг раиси
Ф.ҚУДРАТОВ.**

***2009 йил 27 декабрдан кучга киради.**

****1-164-иловалар берилмайди.**

Тошкент ш.,
2009 йил 16 ноябрь
4-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУЛКИНИ
БОШҚАРИШ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИНИНГ
ҚАРОРИ

**511 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУЛКНИ БАҲОЛАШ МИЛЛИЙ СТАНДАРТИ
(10-СОН МБМС) «КЎЧМАС МУЛК ҚИЙМАТИНИ БАҲОЛАШ»НИ ТАСДИҚЛАШ
ҲАҚИДА***

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
18 ноябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2044.**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 47-сон, 511-модда)

Ўзбекистон Республикаси «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонунига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 26 апрелдаги ПҚ-335-сонли «Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси фаолиятини такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар тўғрисида» ва 2008 йил 24 апрелдаги ПҚ-843-сонли «Баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва кўрсатилаётган хизматлар сифати учун уларнинг масъулиятини ошириш тўғрисида»ги қарорларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси **қарор қилади:**

***2009 йил 28 ноябрдан кучга киради.**

1. Ўзбекистон Республикаси Мулкни баҳолаш миллий стандарти (10-сон МБМС) «Кўчмас мулк қийматини баҳолаш» иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олинган вақтдан бошлаб ўн кундан сўнг кучга киради.

**Давлат мулки қўмитаси раиси
Д.МУСАЕВ.**

Тошкент ш.,
2009 йил 12 октябрь,
01/19-18/21-сон.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг 2009 йил
12 октябрдаги 01/19-18/21-сон қарорига
ИЛОВА

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУЛКНИ БАҲОЛАШ МИЛЛИЙ
СТАНДАРТИ (10-СОН МБМС)
«КЎЧМАС МУЛК ҚИЙМАТИНИ БАҲОЛАШ»**

Мазкур Ўзбекистон Республикаси Мулкни баҳолаш миллий стандарти (10-сон МБМС) «Кўчмас мулк қийматини баҳолаш» (кейинги ўринларда 10-сон МБМС деб юритилади) Ўзбекистон Республикасининг «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 й., 9-сон, 208-модда), Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 24 апрелдаги ПҚ-843-сонли «Баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва кўрсатилаётган хизматлар сифати учун уларнинг масъулиятини ошириш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун

ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 18-сон, 145-модда) мувофиқ Ўзбекистон Республикасидаги баҳолаш фаолиятини норматив жиҳатдан тартибга солинишини белгилайди.

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. 10-сон МБМСнинг мақсади кўчмас мулк қийматини баҳолашнинг атама ва тушунчаларини, ахборотга қўйилдиган талабларни, баҳолашни амалга ошириш тартибини, баҳолаш ёндашувлари ва усулларини, баҳолаш натижаларини расмийлаштиришга қўйилдиган талабларни ўрнатувчи нормалари ва қоидаларини белгилашдир.

2. 10-сон МБМСда қуйидаги атамалар ва тушунчалар қўлланилади:

аналог – асосий иқтисодий, физик, техник ва бошқа тавсифларга кўра баҳолаш объектига ўхшаш, нархи ўхшаш шартларда тузилган битимдан ёки рақобатли бозорда қилинган таклифдан маълум бўлган бошқа объект;

ялпи рента мультипликатори – кўчмас мулк объектининг сотув нархи ва ялпи (потенциал ёки ҳақиқий) даромади нисбатини акс эттирувчи кўрсаткич;

пул оқими – муайян давр мобайнида кўчмас мулк объектидан олинадиган пул маблағлари оқими;

ер участкаси – ер фондининг қайд этилган чегарага, майдонга, жойлашиш манзилига, ҳуқуқий режимга ҳамда давлат ер кадастрида акс эттириладиган бошқа хусусиятларига эга бўлган қисмидир;

ихтисослаштирилмаган кўчмас мулк – очик бозорда сотиб олинадиган, сотиладиган ва ижарага бериладиган кўчмас мулк;

кўчмас мулкка бошқа шахсларнинг ҳуқуқларини юклаш – гаровга, ижарага бўлган ҳуқуқни, сервитутларни, чеклашларни, шартнома бўйича мажбуриятларни, мулкни ушлаб қолиш ҳуқуқини, суднинг мулкни хатлаш тўғрисидаги қарорини, ҳуқуқларни топширишни ва қонун ҳужжатларида белгиланган, кўчмас мулкка нисбатан олинадиган бошқа ҳуқуқларни ўз ичига олувчи кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқ. Кўчмас мулкка бошқа шахсларнинг ҳуқуқларини юклаш қонун ҳужжатларига ёки шартномага мувофиқ белгиланади;

капиталлаштириш умумий ставкаси – аналоглар соф операцион даромадларининг уларнинг нархларига нисбатлари таҳлили асосида белгиланадиган кўрсаткич;

қурилиши тугалланмаган объект – қурилиш ишлари бошланган, лекин баҳолаш санасида ҳали тугалланмаган ва (ёки) объект қурилишини молиялаштириш манбаларидан қатъи назар, фойдаланишга қабул қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари белгиланган тартибда расмийлаштирилмаган объект;

ихтисослаштирилган кўчмас мулк – ўз хусусиятига (конструктив хусусиятлари, ихтисослиги, катта-кичиклиги, жойлашган ерига ёки мазкур омиллар бирикмасига) кўра ундан фойдаланишнинг муайян тури билан чекланган фойдали хоссаларга эга бўлган ва очик бозорда камданкам сотиладиган (корхонанинг бир қисми сифатида сотилган ҳоллар бундан мустасно) кўчмас мулк;

дисконтлаш ставкаси – баҳоланаётган кўчмас мулк объектини яратиш ёки ўзгартириш билан боғлиқ бўлган тахмин қилинаётган барча харажатларни ва ҳисоб-китобларга кўра у келгусида яратадиган даромадни мазкур объектни баҳолаш санасига келтириш учун фойдаланиладиган фоиз ставкаси;

капиталлаштириш ставкаси – баҳолаш объектига ўхшаш кўчмас мулк объектларининг жорий (муайян санадаги) даромаддорлик кўрсаткичи;

тиклаш қиймати – баҳолаш объектига ўхшаш янги объектни ўхшаш материаллар ва технологиялардан фойдаланиб яратиш харажатлари суммаси;

ўрнига белгилаш қиймати – баҳолаш объектига ўхшаш фойдали хоссаларга эга бўлган янги объектни замонавий материаллар ва технологиялар ёрдамида яратиш харажатлари суммаси;

жорий қиймат – тегишли дисконтлаш ставкасидан фойдаланиб муайян санага келтирилган бўлғуси даромадлар қиймати;

яхшилашлар – ер участкасини ундан кейинчалик фойдаланиш учун ўзгартириш борасидаги фаолият натижасида яратилган ва у билан узвий боғлиқ бўлган ер участкасидаги ўзгаришлар. Яхшилашлар бинолар, иншоотлар, муҳандислик системалари ва тармоқлари, кўп йиллик ўсимликларни ва улар билан жамулжам ҳолда конструктив ёки функционал яхлитликни ташкил этадиган бошқа объектларни ўз ичига олади;

соф рента мультипликатори – кўчмас мулк объектининг сотув нархи ва соф операцион даромади нисбатини

акс эттирадиган кўрсаткич.

II БОБ. ҚўЛЛАНИШ СОҲАСИ

3. Қуйидаги кўчмас мулк объектлари 10-сон МБМС қоидалари татбиқ этиладиган баҳолаш объектлари ҳисобланади:

бўш турган (яхшиланмаган) ер участкалари; иморат қурилган ер участкалари (яхшилашлар амалга оширилган ер участкалари).

Баҳолаш объектлари қиймати уларга бўлган мулк (ашёвий ва мажбурият) ҳуқуқлар, уларга бошқа шахслар ҳуқуқларининг юкланиши ва мазкур ҳуқуқларга доир чеклашларни ҳисобга олган ҳолда аниқланади.

4. 10-сон МБМС баҳоловчи ташкилотлар, баҳоловчилар ҳамда баҳолаш хизматларининг буюртмачилари учун мўлжалланган ва кўчмас мулк қийматини баҳолаш бўйича хизматлар кўрсатишда ва кўчмас мулк қийматини баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботларнинг ишончлилигини текширишда қўлланилиши мажбурийдир.

5. 10-сон МБМС хусусийлаштириш мақсадида кўчмас мулкни баҳолашда, шунингдек мазкур мақсадда амалга ошириладиган баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботларнинг ишончлилигини текширишда қўлланилмайди.

6. 10-сон МБМСни амалиётда қўллашда ушбу 10-сон МБМСнинг иловасида келтирилган Услубий кўрсатмалардан фойдаланиш лозим.

III БОБ. БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ СТАНДАРТЛАРИ БИЛАН АЛОҚАДОРЛИК

7. 10-сон МБМС талабларига мувофиқ бажарилган кўчмас мулк қийматини баҳолаш натижаларидан баҳолаш объекти қайси шахслар балансида турган бўлса, шу шахслар бухгалтерия ҳисоби ва ҳисобот маълумотларига тузатиш киритиш учун фойдаланишлари мумкин, башарти бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботга доир норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда активларни бошланғич (тарихий) қийматига мувофиқ баҳолаш умумий қоидаларидан чекиниш назарда тутилган бўлса.

8. Молиявий ҳисобот тузиш мақсадида баҳолашни бажаришда кўчмас мулк унга эғалик қилиш мақсадларига қараб қуйидаги тоифаларга ажратилади:

корхона (бизнес) фаолиятида фойдаланиладиган кўчмас мулк;

ҳозирги ёки бўлғуси ижара даромадини олиш учун ёки капитал қийматини сақлаб туриш ёки кўпайтириш учун фойдаланиладиган инвестицион кўчмас мулк;

ишлаб чиқариш (бизнес) эҳтиёжлари учун ортиқча бўлган кўчмас мулк;

ўзлаштириш ва ривожланиш мақсадлари учун мўлжалланган кўчмас мулк;

товар захиралари сифатида фойдаланиладиган кўчмас мулк.

9. Корхона (бизнес) фаолиятида фойдаланиладиган кўчмас мулкни баҳолашда қуйидагилар баҳолаш базаси сифатида қабул қилинади:

мавжуд фойдаланишдаги бозор қиймати – ихтисослаштирилмаган кўчмас мулк, шу жумладан тижоратга оид имкониятларига мувофиқ баҳоланаётган кўчмас мулк учун;

ўрнига белгилаш қолдиқ қиймати – ихтисослаштирилган кўчмас мулк учун.

Инвестицион кўчмас мулкни ва ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ортиқча бўлган кўчмас мулкни баҳолашда баҳолаш базаси сифатида бозор қиймати қўлланилади.

Ўзлаштириш ва ривожланиш мақсадлари учун мўлжалланган кўчмас мулкни баҳолашда баҳолаш базаси сифатида:

ихтисослаштирилмаган кўчмас мулк учун – бозор қиймати;

ихтисослаштирилган кўчмас мулк учун – ўрнига белгилаш қолдиқ қиймати қўлланилади.

Товар захиралари сифатида фойдаланиладиган ва жорий активлар ҳисобланадиган кўчмас мулкни баҳолашда мазкур активларнинг бухгалтерия ҳисоби хусусиятларини

этиборга олиш лозим.

IV БОБ. СТАНДАРТ ТАЛАБЛАРИ

10. Кўчмас мулк қийматини баҳолаш қуйидаги босқичлардан ташкил топади:

баҳолашга оид вазифани белгилаш ва баҳолаш объектини баҳолаш тўғрисида шартнома тузиш;
ахборот йиғиш ва уни таҳлил қилиш;
кўчмас мулкдан энг мақбул ва энг самарали фойдаланишнинг таҳлили;

баҳолаш ёндашувлари ва усулларини танлаш, асослаш ва қўллаш;

баҳолаш натижаларини, қўлланилган баҳолаш ёндашувларини мувофиқлаштириш ва баҳолаш объектининг ақуний қийматини аниқлаш;

баҳолаш тўғрисида ҳисобот тузиш.

1-§. Баҳолашга оид вазифани белгилаш

11. Баҳолашга оид вазифа буюртмачи томонидан баҳоловчи ташкилот билан ҳамкорликда тузилади ва баҳолаш объектини баҳолаш тўғрисидаги шартномага илова сифатида расмийлаштирилади. Баҳолашга оид вазифада қуйидагилар кўрсатилиши лозим:

баҳолаш объектининг тавсифи;

баҳолаш санаси;

баҳолаш мақсади (мақсадлари) ва баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжали;

баҳолаш мақсадига мувофиқ бўлган қиймат тури;

фаразлар ва чекловчи шартлар;

буюртмачи ёки унинг вакили тақдим этиши лозим бўлган бошланғич ахборот рўйхати;

баҳолаш ишларини бажариш муддатлари.

Баҳолаш мақсадига ва баҳолаш объектининг хусусиятларига қараб баҳолашга оид вазифа қўшимча шартларни ўз ичига олиши мумкин.

12. Баҳолаш объектининг тавсифи қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

баҳолаш объектининг номини;

баҳолаш объектининг манзили (жойлашган ери)ни;

баҳоланаётган кўчмас мулк таркиби ҳақидаги унинг ҳар бир таркибий қисмини идентификация қилиш учун етарли бўлган ахборот кўрсатилган маълумотларни;

баҳоланаётган кўчмас мулкка бўлган мулккий ҳуқуқлар, шунингдек мазкур ҳуқуқларга доир чеклашлар ва уларга бошқа шахслар ҳуқуқларининг юкланиши ҳақидаги маълумотларни.

Баҳолаш объектига нисбатан учинчи шахсларнинг мулккий ҳуқуқларини, мазкур объектдан фойдаланишдаги чеклашларни ва унга бошқа шахслар ҳуқуқларининг юкланишини тасдиқловчи ҳужжатлар бўлмаган тақдирда, унинг қийматини баҳолаш, агар баҳолашга оид вазифада ўзгача тартиб назарда тутилмаган бўлса, баҳоловчи томонидан кўрсатилган ҳуқуқлар, чеклашлар ва бошқа шахслар ҳуқуқларининг юкланиши йўқлиги ҳақидаги фараздан келиб чиқиб амалга оширилади.

13. Баҳолаш мақсади сифатида баҳолаш натижаларидан ёки баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботдан фойдаланишнинг буюртмачи томонидан мўлжалланаётган усули кўрсатилади.

14. Кўчмас мулк қийматини баҳолашда баҳолаш объектининг бозор қиймати аниқланиши лозим, агар баҳолаш объектини баҳолашда қўлланилаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатда ёки баҳолаш объектини баҳолаш тўғрисидаги шартномада ўзгача тартиб ўрнатилган бўлмаса. Бозор қийматидан бошқача қиймат аниқланиши лозим бўлган ҳолатларда қўлланиш сабаблари ҳамда аниқланаётган қиймат ва бозор қиймати ўртасидаги фарқлар баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда баён этилиши ва ёритиб берилиши лозим.

Баҳолаш объектининг бозор қиймати олди-сотди битини тузиш харажатлари ва битим билан боғлиқ бўлган солиқларни ҳисобга олмасдан аниқланади.

2-§. Ахборот йиғиш ва уни таҳлил қилиш

15. Баҳоловчи баҳолаш ёндашувлари ва усулларини асосли равишда танлаш ва қўллаш учун зарур ва етарли бўлган ҳажмда баҳолаш объекти ҳақида ахборот ва бозорга оид ахборотни йиғиш ва таҳлил қилишни амалга оширади.

16. қуйидагилар баҳолаш объекти ҳақидаги ахборот манбалари ҳисобланади:

буюртмачи ёки ўзга ваколатли шахс томонидан тақдим этиладиган бошланғич ахборот;

баҳоловчи баҳолаш объектини кўздан кечириш жараёнида ҳамда баҳолаш объекти мулкдори ва (ёки) ундан фойдаланувчилар билан суҳбатлашиш натижаларига кўра олган ахборот;

учинчи шахслар ва ташкилотлардан олинган, шунингдек оммавий ахборот воситалари ва Интернет тармоғида эълон қилинган ахборот.

17. Бошланғич ахборот қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни ва у билан тузилган битимларни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисидаги гувоҳномани;

ер участкасидан фойдаланиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатни;

ҳокимият органларининг ер участкасини бериш (ажратиш) тўғрисидаги қарорини;

бинолар ва иншоотларга доир кадастр ҳужжатларини;

баҳолаш объектига бошқа шахсларнинг ҳуқуқларини юклашлар (баҳолаш объектига бўлган ҳуқуқларга нисбатан чеклашлар) мавжудлиги ҳақидаги маълумотларни ўз ичига олган ҳужжатларни;

баҳоланаётган яхшилашларнинг ҳажмий-режалаштириш ва конструктив тавсифларига доир ахборотни ўз ичига олган ҳужжатларни;

баҳолаш объектидан мавжуд фойдаланишга доир ахборотни;

кўчмас мулк объектининг келиб чиқиши ва ривожланиш тарихи ҳақидаги маълумотларни;

баҳолаш объекти ва унинг қисмларининг ривожланиш режалари (янги қурилиш, реконструкция, таъмирлаш) ҳақидаги маълумотларни;

юридик шахсларга қарашли бўлган объектларга нисбатан баҳолаш объектининг сўнгги ҳисобот санасидаги баланс (қолдиқ ва бошланғич) қиймати тўғрисидаги маълумотномани;

ретроспектив ва прогноз молиявий ахбороти, шу жумладан объектдан тижорат мақсадида фойдаланишнинг асосий кўрсаткичлари (харажатлар моддалари бўйича йиллик фойдаланиш харажатлари, даромадлар манбалари бўйича объектдан фойдаланишдан олинган даромадлар)ни.

Тақдим этилаётган бошланғич ахборот баҳолаш объекти мулкдорининг (агар баҳолаш объекти юридик шахсга қарашли бўлса) имзоси ва муҳри билан тасдиқланган ҳолдагина ҳақиқий ҳисобланади.

Баҳолаш мақсадига ва баҳолаш объектининг хусусиятларига қараб, баҳоловчи бошланғич ахборот рўйхатини кенгайтириши ёки баҳолашни амалга ошириш жараёнида керакли ахборотни талаб қилиб олиши мумкин.

18. Баҳолаш объектини кўздан кечириш чоғида баҳоловчи яхшилашларнинг тавсифлари ва амалдаги ҳолати ҳақида маълумотлар йиғиш мақсадида объектни текширишни амалга оширади. Бунда қуйидагилар аниқланиши лозим:

асосий қурилиш конструкцияларининг типи;

асосий қурилиш материалларининг тури;

геометрик кўрсаткичлар;

қурилиш конструкциялари ва муҳандислик асбоб-ускуналарининг амалдаги ҳолати.

Лойиҳа-смета ҳужжатлари мавжуд бўлган тақдирда амалдаги конструктив ечимлар, ишлатилган қурилиш материаллари ва қурилиш-монтаж ишлари ҳажмларини ҳужжатларда кўрсатилган маълумотлар билан таққослаш амалга оширилади.

Лойиҳа-смета ҳужжатлари мавжуд бўлмаса, баҳолаш объектининг геометрик кўрсаткичлари ўлчаш ишларини бажариш йўли билан аниқланади.

Конструктив элементлар, муҳандислик системалари ва асбоб-ускуналарнинг амалдаги ҳолати сиртдан кўздан кечириш йўли билан аниқланади.

19. Баҳоловчи қуйидагиларни тавсифловчи бозорга оид ахборотни қўшимча равишда йиғиши ва таҳлил қилиши лозим:

баҳолаш объектининг қийматига таъсир этувчи макро-иқтисодий (ҳуқуқий, иқтисодий, ижтимоий, экологик ва бошқа) омилларни аниқлаш учун баҳолаш объекти жойлашган мамлакат ва минтақадаги ижтимоий-иқтисодий вазиятни;

баҳолаш объекти жойлашган минтақадаги кўчмас мулк бозорини ва унинг баҳолаш объекти мансуб бўлган сегментини;

баҳолаш объекти жойлашган ерни (объектнинг яқин атрофидаги муҳитнинг жорий тавсифи, объект атрофидаги ҳудудни ривожлантириш режалари).

3-§. Энг мақбул ва энг самарали фойдаланиш таҳлили

20. Энг мақбул ва энг самарали фойдаланиш таҳлили кўчмас мулк бозор қийматини аниқлашнинг ажралмас қисми ҳисобланади ва баҳолаш объектидан фойдаланишнинг унинг энг катта қийматини таъминлайдиган, юридик жиҳатдан йўл қўйиладиган, физик жиҳатдан амалга ошириш мумкин бўлган ва молиявий жиҳатдан ўзини оқлайдиган вариантини танлашдан иборатдир.

21. Энг мақбул ва энг самарали фойдаланиш таҳлилини амалга ошириш чегараси ва кўриб чиқилиши лозим бўлган муқобил фойдаланиш вариантлари сони баҳолашга оид вазифа шартлари ва баҳолаш объектининг хусусиятларига қараб белгиланади.

Баҳолаш объектидан энг мақбул ва энг самарали фойдаланиш таҳлили баҳоловчи томонидан икки босқичда амалга оширилади:

бўш турган (яхшиланмаган) деб қараладиган ер участкаси учун;

яхшилашлар мавжуд бўлган ер участкаси учун.

22. Яхшилашлар мавжуд бўлган ер участкасидан фойдаланиш унинг бозор қиймати бўш турган ер участканинг қийматидан ортиқ бўлган тақдирда энг самарали деб эътироф этилади.

Баҳолаш объекти бозор қийматининг олинган миқдори ер участкасидан фойдаланиш вариантларининг қайси бирига мувофиқ эканлиги баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда кўрсатилиши лозим.

4-§. Баҳолаш ёндашувлари ва усулларини танлаш, асослаш ва қўллаш

23. Баҳолаш объектини баҳолашни амалга оширишда баҳоловчи баҳолашнинг даромадга оид, қиёсий ва харажатга оид ёндашувларидан фойдаланиши (ёки фойдаланишдан воз кечиш сабабларини асослаши) лозим.

24. ҳар бир баҳолаш ёндашуви доирасида 10-сон МБМСда белгиланган усулларни танлашни баҳоловчи баҳолаш мақсади, баҳолаш объектининг хусусияти ва ривожланиш имкониятлари, чекловчи шартлар, ахборот базаси мавжудлиги ва унинг тўлиқлигини ҳисобга олиб мустақил амалга оширади.

25. Баҳолаш объекти қийматини даромадга оид ёндашув билан аниқлаш учун баҳоловчи баҳолаш объектидан кутилаётган даромадларни баҳолаш санасида қийматнинг ягона миқдорига ўзгартиришга асосланган қуйидаги усуллардан бирини қўллайди:

тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули;

пул оқимларини дисконтлаш усули.

26. Тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули жорий фойдаланиш кўрсаткичи энг самарали фойдаланиш кўрсаткичига мувофиқ бўлган амалдаги кўчмас мулк объектини баҳолаш учун қўлланилади.

Тўғридан-тўғри капиталлаштириш усулини қўллаганда

баҳоловчи:

баҳолаш объектидан кутилаётган даромадни ҳисоблайди;

капиталлаштириш ставкаси ёки рента мультипликаторини ҳисоблайди;

баҳолаш объекти қийматини даромадни капиталлаштириш ставкасига бўлиш ёки ялпи ёки соф рента мультипликаторига кўпайтириш йўли билан аниқлайди.

27. ўзгартирилиши лозим бўлган кутилаётган даромад сифатида унинг қуйидаги турларидан бири олинади:

эҳтимол тутилган ялпи даромад, яъни кўчмас мулкдан у тўлиқ юкланган шароитда ҳамда барча йўқотишлар ва харажатларни ҳисобга олмаган ҳолда олиниши мумкин бўлган даромад;

эҳтимол тутилган ялпи даромаддан майдонлардан тўлалигича фойдаланмаслик туфайли юз берган йўқотишларни айириш ва ижара ҳақи олинганда кўчмас мулк объектидан бозор мақсадларида нормал фойдаланишдан олинган бошқа даромадларни қўшиш йўли билан олинган ҳақиқий ялпи даромад;

ҳақиқий ялпи даромаддан амортизация ажратмаларини ўз ичига олмайдиган операцион харажатларни айириш йўли билан олинган соф операцион даромад.

28. Капиталлаштириш ставкаси баҳоланаётган актив даромадлари тузилиши ва мавжуд ахборотга қараб, қуйидаги усуллардан бири билан ҳисобланади:

бозорни сиқиш усули билан;

боғлиқ инвестициялар усули билан;

капитал харажатлар қопланишини ҳисобга олиш усули билан.

Капиталлаштириш ставкаси ва ялпи ёки соф рента мультипликатори ўзгартирилаётган даромад турига мувофиқ бўлиши лозим.

29. Кўчмас мулк объектининг таркибий қисмларидан бири (ер участкаси ёки яхшилашлар) қиймати ҳақида зарурий бошланғич маълумотлар мавжуд бўлса, бошқа таркибий қисм қиймати кўчмас мулкнинг қийматини унга мувофиқ бўлган капиталлаштириш ставкасидан фойдаланиб ҳисоблаш талаб этиладиган таркибий қисмига мансуб бўлган даромадни тўғридан-тўғри капиталлаштиришдан иборат бўлган қолдиқ техникасини йўллаш йўли билан аниқланади.

30. Пул оқимларини дисконтлаш усули даромадлар ва харажатларнинг ўзгариш динамикаси мунтазам бўлмаган кўчмас мулк объектларини баҳолаш учун қўлланилади. Баҳолаш объекти қиймати пул оқимларини дисконтлаш усули билан баҳолаш объектидан фойдаланишдан келган пул оқимларининг прогноз давридаги жорий қийматлари ва баҳолаш объектининг прогноз даври тугаганидан кейинги жорий қиймати йиғиндисини сифатида аниқланади.

Пул оқимларини дисконтлаш усулини қўллаганда баҳоловчи:

прогноз даври муддатини аниқлайди;

прогноз даврида олинган пул оқимлари қийматларини ҳисоблайди;

баҳолаш объектининг прогноз даври тугаганидан кейинги қийматини ҳисоблайди;

дисконтлаш ставкасини ҳисоблайди;

баҳолаш объекти қийматини пул оқимларининг жорий қийматлари ва баҳолаш объектининг прогноз даври тугаганидан кейинги жорий қийматини қўшиш йўли билан аниқлайди.

31. Прогноз даври сифатида, қоида тариқасида, шундай бир давр муддати олинадики, унинг мобайнида кўчмас мулк объекти харажатлар ва даромадларнинг мунтазам бўлмаган оқимларини яратади.

32. Прогноз даврида олинган пул оқимлари ўлчови сифатида қуйидаги даромад турларидан бири олинади:

эҳтимолий ялпи даромад;

ҳақиқий ялпи даромад;

соф операцион даромад;

солиқлар тўлангунга қадар қарзга хизмат кўрсатиш бўйича харажатлар чегириб ташланган соф операцион даромадга тенг бўлган пул оқими;

Пул оқимлари номинал ёки реал ўлчовларда ҳисобланади.

33. Баҳолаш объектининг прогноз даври тугаганидан кейинги қиймати:

баҳолаш объектининг прогноз даври тугаганидан кейинги қиймати унинг баҳолаш санасидаги қиймати билан солиштирганда қанчага ўзгаришини тахмин қилиш йўли билан;

прогноз даври қайси йилда тугаган бўлса, шу йилдан кейин келадиган йил учун даромад қийматини тўғридан-тўғри капиталлаштириш йўли билан аниқланади.

34. Дисконтлаш ставкаси қуйидаги усуллардан бири билан ҳисобланади:

кумулятив тузиш усули билан;

муқобил инвестицияларни таққослаш усули билан;

ўхшаш объектларнинг сотилиши ҳақидаги бозор маълумотларини ажратиш усули билан.

Дисконтлаш ставкаси қўлланилаётган пул оқимининг турига мувофиқ бўлиши ва у билан бир хил қийматларда ҳисобланиши лозим.

35. Баҳолаш объекти қийматини қиёсий ёндашув билан аниқлаш учун баҳоловчи ўхшаш объектлар билан битимларнинг бозор нархларига доир ахборот таҳлиliga асосланган қуйидаги усуллардан бирини қўллайди:

сотувларни таққослаш усули;

нарх ва даромад нисбати усули.

Битимларнинг нархларига доир ахборот етарли бўлмаган ҳолда, нархнинг пасайишига скидкани ҳисобга олиб, таклиф нархларига доир ахборотдан фойдаланишга йўл қўйилади.

36. Сотувларни таққослаш усулини қўллаганда баҳоловчи:

кўчмас мулк бозорининг бир сегментига мансуб бўлиши ва улар билан битимлар бозорнинг шу сегментига хос бўлган шартларда амалга оширилиши лозим бўлган аналоглар тўпламини шакллантиради;

баҳолаш объекти бозорига хос бўлган таққослаш бирликларини танлайди;

аналогларни баҳолаш объекти билан таққослаш элементлари (нарх белгиловчи омиллар)га кўра, таққослаш бирликларидан фойдаланган ҳолда солиштиради ва ҳар бир таққослаш элементи бўйича баҳолаш объектига нисбатан ҳар бир аналог нархига тузатишлар киритади;

аналоглар нархларининг тузатиш киритилган қийматларини мувофиқлаштириш йўли билан баҳолаш объекти қийматининг ягона миқдорини чиқаради.

37. Таққослашнинг ҳисобга олинishi шарт бўлган асосий элементларига қуйидагилар киради:

топириллаётган мулк хуқуқлар;

молиялаштириш шартлари;

сотув шартлари;

хариддан кейинги харажатлар;

бозор шартлари;

жойлашган ери;

баҳолаш объектининг физик тавсифлари;

баҳолаш объектининг иқтисодий тавсифлари;

фойдаланиш тури;

кўчмас мулк таркибига кирмайдиган қиймат компонентлари.

Юқорида кўрсатилган таққослаш элементларининг дастлабки бештаси бўйича аналогларнинг нархларига тузатишлар киритиш бирин-кетин бажарилади – ҳар бир кейинги тузатиш олдинги тузатиш натижасига қўлланилади. қолган таққослаш элементлари бўйича тузатишлар киритиш мустақил асосда – ҳар бир таққослаш элементи учун алоҳида бажарилади.

38. Таққослама сотувларнинг тузатишлар киритилган қийматларини ягона қийматга мувофиқлаштириш, қоида тариқасида, ўртача ўлчанган қийматни ҳисоблаш йўли билан амалга оширилади, бунда аналоглар нархларининг энг кам тузатишлар киритилган қийматларига энг катта оғирлик берилади.

39. Нарх ва даромад нисбати усули ўхшаш объектлар бўйича нарх ва даромад нисбатининг таҳлили ва маз-

кур таҳлил натижасидан баҳолаш объектини баҳолашда фойдаланишга асосланади. Даромад турига қараб ялпи рента мультипликатори ёки капиталлаштириш умумий ставкаси қўлланилади.

Нарх ва даромад нисбати усулини ялпи рента мультипликатори ёрдамида қўллаганда баҳоловчи:

баҳолаш объектининг ялпи (потенциал ёки ҳақиқий) даромадини ҳисоблайди;

сотув нархи ва тегишли даромад қиймати ҳақида ахборот мавжуд бўлган аналоглар тўпламини шакллантиради;

зарур ҳолда аналогларнинг баҳолаш объекти билан қиёсийлигини оширадиган тузатишлар киритади;

ҳар бир аналог бўйича сотув нархини ялпи даромадга бўлиш йўли билан ялпи рента мультипликаторини ҳисоблайди;

барча аналоглар бўйича ялпи рента мультипликаторининг ўртача ўлчанган қийматини аниқлайди;

баҳолаш объектининг ялпи даромадини ялпи рента мультипликаторининг ўртача ўлчанган қийматига кўпайтириш йўли билан баҳолаш объекти қийматини ҳисоблайди.

Капиталлаштириш умумий ставкаси фойдаланилган ҳолда нарх ва даромад нисбати усулини қўллаганда баҳоловчи:

баҳолаш объектининг соф операцион даромадини ҳисоблайди;

сотув нархи ва соф операцион даромад қиймати ҳақида ахборот мавжуд бўлган аналоглар тўпламини шакллантиради;

зарур ҳолда аналогларнинг баҳолаш объекти билан қиёсийлигини оширадиган тузатишлар киритади;

ҳар бир аналог бўйича соф операцион даромадни сотув нархига бўлиш йўли билан капиталлаштириш умумий ставкасини ҳисоблайди;

барча аналоглар бўйича капиталлаштириш умумий ставкасининг ўртача ўлчанган қийматини аниқлайди;

баҳолаш объектининг соф операцион даромадини капиталлаштириш умумий ставкасининг ўртача ўлчанган қийматига бўлиш йўли билан баҳолаш объекти қийматини ҳисоблайди.

40. Баҳолаш объекти қиймати харажатга оид ёндашув билан ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар қиймати ва яхшилашлар тиклаш қиймати (ўрнига белгилаш қиймати)нинг йиғилган эскириш ҳажми чегириб ташланган йиғиндиси сифатида аниқланади.

Баҳолаш объекти қийматини харажатга оид ёндашув билан аниқлашда баҳоловчи қуйидагиларни ҳисоблайди:

ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар қийматини;

яхшилашларни тиклаш ёки ўрнига белгилаш харажатларини;

кўчмас мулк объектини яратишда хусусий капиталдан (инвестициялардан) фойдаланиш таваккали учун тадбиркорга (инвесторга) тўланадиган мукофотдан иборат бўлган тадбиркор даромадини;

яхшилашларнинг йиғилган эскириши ҳажмини;

яхшилашларни тиклаш ёки ўрнига белгилаш харажатлари ва тадбиркор даромадининг йиғилган эскириш ҳажмига камайтирилган йиғиндиси сифатида яхшилашлар қийматини;

ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар қиймати ва яхшилашлар қийматининг йиғиндиси сифатида баҳолаш объекти қийматини.

41. Бўш турган (яхшиланмаган) деб қараладиган ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар қиймати мазкур ер участкасидан энг самарали фойдаланиш йўли тахмин қилинганда қуйидаги усуллардан бири билан ҳисобланади:

сотувлар қиёсий таҳлили усули билан;

тақсимлаш усули билан;

ажратиш усули билан;

ер рентасини капиталлаштириш усули билан;

ер учун қолдиқ усули билан;

мўлжалланаётган ер участкасидан фойдаланиш усули билан.

42. Яхшилашларни тиклаш ёки ўрнига белгилаш хара-

жатлари курилиш билан бевосита боғлиқ бўлган тўғридан-тўғри харажатлар ва яхшилашларни амалга оширишда қилинадиган, лекин курилиш-монтаж ишлари таркибига киритилмайдиган билвосита харажатлар йиғиндиси сифатида аниқланади.

Яхшилашларни тиклаш ёки ўрнига белгилаш харажатлари қийматини ҳисоблаш учун қуйидаги усуллардан бири қўлланилади:

- қийсий бирлик усули;
- компонентларга ажратиш усули;
- айрим нархлар усули, у икки хил асосий турларга эга – ресурсли усул ва базисли-индексли усул;
- аналоглар усули.

43. Тадбиркор даромадининг қиймати бозор ахбороти-га мувофиқ қуйидаги усуллардан бири билан аниқланади: аналоглар усули билан;

- эксперт баҳолаш усули билан;
- киритилган харажатлар усули билан.

44. Йиғилган эскириш ҳажми физик, функционал ва ташқи (иктисодий) эскиришлар натижасида бозор қийматидаги йўқотишлар йиғиндиси сифатида аниқланади. Йиғилган эскиришни баҳолаш учун, баҳолашни бажариш мақсадларига ва мавжуд ахборотга қараб, қуйидаги усуллардан бири қўлланилади:

яхшилашларнинг ҳақиқий ёши ва уларнинг иқтисодий хизмат муддатини таққослашга асосланган иқтисодий ёш усули;

йиғилган эскириш ҳажми яхшилашларнинг тиклаш қиймати ёки ўрнига белгилаш қиймати билан ер участкасининг сотув нархидан мазкур участкага бўлган мулккий ҳуқуқлар қийматини айириш йўли билан ҳисобланган яхшилашлар қиймати ўртасидаги тафовут сифатида аниқланадиган ўхшаш объектларнинг сотув нархлари таҳлилига асосланган бозор экстракцияси усули;

йиғилган эскиришни физик (бартараф этиладиган ва бартараф этиб бўлмайдиган) эскириш, функционал (бартараф этиладиган ва бартараф этиб бўлмайдиган) ва ташқи (иктисодий) эскириш йиғиндиси сифатида баҳолашга асосланган ажратиш усули.

5-§. Баҳолаш натижаларини қўлланилган баҳолаш ёндашувларини мувофиқлаштириш ва баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш

45. Баҳоловчи баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш учун баҳолашда қўлланилган ёндашувларнинг натижаларини мувофиқлаштиришни амалга оширади.

Турли хил баҳолаш ёндашувлари билан олинган баҳолаш натижалари ўртасида жиддий тафовут мавжуд бўлса, баҳоловчи олинган тафовут сабабларининг таҳлилини баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда келтириши лозим. Баҳолаш натижасининг юқори чегарасидан 30 фоиздан ортиқ қийматга эга бўлган тафовут жиддий тафовут деб ҳисобланиши лозим.

46. Мувофиқлаштириш, қоида тариқасида, турли баҳолаш ёндашувлари билан олинган баҳолаш натижалари учун таққослама ўлчовларни аниқлаш орқали амалга оширилади, бунда баҳоловчи:

баҳолаш мақсадини ва баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжалини;

- баҳолаш объектининг хусусиятини;
- қиймат турини;

баҳолаш ёндашувларини қўллашда фойдаланилган ахборот ҳажми ва сифатини ҳисобга олиши лозим.

47. Мувофиқлаштириш усули ва таққослама ўлчовларнинг танланиши ҳамда бунда, баҳоловчининг барча мулоҳазалари ва фаразлари баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда асосланиши лозим.

48. Баҳолаш объектининг якуний қиймати пул ҳисобида ягона катталиқ сифатида ифодаланиши лозим.

6-§. Баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботга қўйиладиган талаблар

49. Баҳолаш натижалари баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ тузилган ва баҳоловчи

ташкилотнинг баҳолаш объекти қиймати хусусидаги йиғилган ахборот ва ҳисоблашлар асосида тасдиқланган профессионал мулоҳазасини ўз ичига олган баҳолаш тўғрисида ҳисобот сифатида расмийлаштирилиши лозим.

50. ҳисобот баҳолаш миллий стандартлари талабларига мувофиқлик тўғрисидаги баёнотни ва улардан ҳар қандай четга чиқиш ҳақидаги маълумотларни ўз ичига олиши лозим.

51. Баҳолаш тўғрисида ҳисоботни тузишда қуйидаги қоидаларга риоя этиш лозим:

баҳолаш объекти қийматини аниқлаш учун етарли бўлган барча очик ахборот ҳисоботда баён этилиши лозим;

баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботнинг мазмуни мазкур ҳисоботдан фойдаланувчиларни чалғитмаслиги ҳамда икки хил талқинга йўл қўймаслиги керак;

баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда ифодаланган материаллар таркиби ва кетма-кетлиги, баҳолаш жараёни тавсифи, ҳисоблашлар ва ҳисоблашларга изоҳлар баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботдан фойдаланувчига қийматни ҳисоблашни амалга ошириш имкониятини бериши ва уни айти шу натижаларга келтириши лозим;

баҳолаш жараёнида оралик ва якуний натижаларни аниқлашда фойдаланилмаган ахборот, агар у баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг талабларига биноан мажбурий бўлмаса, баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда келтирилиши мумкин эмас.

52. Кўчмас мулк қийматини баҳолаш тўғрисидаги ҳисобот қуйидаги асосий бўлимлардан иборат бўлиши лозим:

- титул варағи;
- мундарижа;
- умумлаштирувчи қисм (илова хат);
- баҳолашга оид вазифа ҳамда асосий фактлар ва ҳулосалар;
- баҳолаш объектининг тавсифи;
- баҳолаш объекти бозорининг таҳлили;
- энг мақбул ва энг самарали фойдаланиш таҳлили;
- баҳолаш ёндашувлари ва усулларининг танланиши ва қўлланилиши тавсифи;
- баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш; иловалар.

Бўлимларни жойлаштириш кетма-кетлиги, уларни номлаш ва бўлимлар доирасида ахборотни гуруҳлаш баҳоловчининг ваколатига киради ва баҳоловчи томонидан бажарилган баҳолаш ҳамда таҳлил ва ҳисоб-китобларнинг натижаларини баён этиш мантиқига мувофиқ амалга оширилади.

53. Баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботнинг иловаларига қуйидагилар киритилади:

фойдаланилган ҳужжатларнинг нусхалари, шу жумладан баҳолаш объектига ҳуқуқларни белгиловчи ҳужжатларнинг нусхалари, кадастр ҳужжатлари бўлимларининг нусхалари;

баҳоланаётган объектнинг унинг баҳолаш санасидаги техник ҳолати акс эттирилган фотоматериаллари;

баҳоловчи ташкилотини лицензиясининг нусхаси, баҳоловчиларнинг малака сертификатлари ва баҳоловчи ташкилотнинг фуқаролик мажбурияти суғурта полисининг нусхалари;

баҳоловчининг ихтиёрига қараб бошқа материаллар.

54. Баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботнинг ҳар бир бети рақамланиши ва баҳолаш объектини баҳолашдан ўтказган баҳоловчи (баҳоловчилар) томонидан имзоланиши, шунингдек, баҳолаш тўғрисидаги ҳисобот ип ўтказиб тикилиши ҳамда баҳоловчи ташкилот раҳбарининг имзоси ва шу ташкилот муҳри билан тасдиқланиши лозим. Агар баҳолаш бир нечта баҳоловчилар томонидан бажарилган бўлса, баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда мазкур ҳисоботни тайёрлаш жараёнида улар бажарган иш кўрсатилади.

V БОБ. АЙРИМ ТУРДАГИ КЎЧМАС МУЛКНИ БАҲОЛАШ ХУСУСИЯТЛАРИ

55. Тижорат салоҳиятига мувофиқ баҳоланадиган кўчмас мулк учун баҳолаш базаси мавжуд фойдаланиш-

даги бозор қийматидир. Мазкур тоифадаги кўчмас мулкка меҳмонхоналар, ресторанлар, барлар, тижорат тиббий-соғломлаштириш муассасалари, спорт, дам олиш, кўнглочар объектлари ва бошқа шунга ўхшаш объектлар киради.

Тижорат салоҳиятига мувофиқ баҳоланадиган кўчмас мулк объектлари олиниши мумкин бўлган даромаддан келиб чиқиб (фоизлар, солиқлар ҳамда моддий ва номоддий активлар эскириши чегириб ташлангунга қадар) пул оқимларини дисконтлаш усули ёки тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули билан баҳоланади.

Тижорат салоҳиятига мувофиқ баҳоланаётган кўчмас мулк баҳосига ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар ва яхшилашлардан ташқари кўчмас мулк билан бириктирилган асбоб-ускуналар ва жиҳозлар ҳамда бериладиган гудвилл (товар-моддий захиралардан ташқари) киритилади.

Бериладиган гудвилл номоддий актив бўлиб, у ўзига хос ном, бизнес обрўси, миқозларнинг афзалликлари, жойлашган ер, сервис маҳсулоти ва иқтисодий самара келтирадиган бошқа шунга ўхшаш омиллар туфайли вужудга келади.

56. қурилиши тугалланмаган объектнинг қиймати харажатга оид ёндашув билан қуйидаги усуллардан бири ёрдамида ҳисобланади:

қурилиши тугалланмаган объектнинг тиклаш қиймати ёки ўрнига белгилаш қиймати йиғилган эскириш чегириб ташланган ҳолда ҳисобланади;

қурилиш тугалланган кўчмас мулк объектнинг қиймати қурилишни тугаллаш харажатлари чегириб ташланган ҳолда ҳисобланади.

ҳисобланган қийматга ер участкасига бўлган хуқуқларнинг бозор қиймати қўшилади.

қурилиши тугалланмаган объектнинг қиймати даромадга оид ёндашув билан пул оқимларини дисконтлаш усули ёрдамида, баҳолаш объектнинг тугаллаш ёки реконструкция қилиш (қайта ихтисослаштириш)га инвестицияларни ҳисобга олган ҳолда аниқланади.

қурилиши тугалланмаган объектнинг қийматини баҳолашга қиёсий ёндашув аналогларнинг сотилиши ҳақида зарур бозор маълумотлари мавжуд бўлган ҳолда қўлланилади.

57. Табиий ёки техноген хусусиятга эга бўлган омиллар таъсири туфайли шикастланган кўчмас мулк қиймати мазкур кўчмас мулкнинг тиклаш қийматига ёки тиклаш харажатлари чегириб ташланган ўрнига белгилаш қийматига

мувофиқдир. Тиклашдан воз кечилган тақдирда, кўчмас мулк қиймати бўш турган деб қараладиган ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар қиймати билан уни шикастланган мулкдан тозалаш харажатлари ўртасидаги тафовут сифатида аниқланади.

58. Бинонинг ички қисмида қурилган унинг бир қисми ҳисобланадиган хоналар қийматини аниқлашда ер участкасига бўлган мулк хуқуқлар қиймати ҳисобга олинмайди

VI БОБ. АХБОРОТНИ ОШКОР ЭТИШГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР

59. Баҳолаш жараёнида фойдаланилган ахборотни баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда ошкор этиш шундай амалга оширилиши лозимки, мазкур ҳисоботнинг баҳолаш фаолияти соҳасида махсус билимларга эга бўлмаган фойдаланувчилар баҳолаш жараёни мантиқини ва баҳолаш объектнинг қийматини аниқлаш учун баҳоловчи бажарган амалларнинг аҳамиятини тушуниши керак.

60. Баҳолаш жараёнида қўлланилган барча ахборот ошкор этилиши лозим, махфий хусусиятга эга бўлган ахборот бундан мустасно. Махфий ахборотни баҳоловчи фақат буюртмачи ва (ёки) мазкур ахборотни тақдим этган шахслар билан келишган ҳолда ёки суднинг тегишли қарорига биноан ошкор этади. Фойдаланилаётган ахборотнинг махфийлик даражаси буюртмачи ва (ёки) мазкур ахборотни тақдим этувчи ёки унга бевосита алоқадор бўлган шахслар томонидан белгиланади.

61. Баҳолашда фойдаланилган ва баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда келтирилган ахборот унинг манбасига ҳавола қилинган бўлиши лозим, бунда мазкур манба ёзма ёки оғзаки эканлиги аҳамиятсиз.

VII БОБ. СТАНДАРТДАН ЧЕТГА ЧИҚИШ ШАРТЛАРИ

62. 10-сон МБМСнинг баҳолаш жараёни ва олинган натижани баён этиш, баҳолашга ва якуний қиймат ҳақидаги хулосага дахлдор бўлган ҳар қандай фаразлар ва чекловчи шартларни ошкор этиш билан боғлиқ талабларидан бирон-бир тарзда четга чиқилишига йўл қўйилмайди.

63. Баҳолаш талаблари мазкур стандарт талабларидан фарқ қиладиган норматив-хуқуқий ҳужжатга мувофиқ амалга оширилган тақдирда, баҳоловчи мазкур фарқларни, аниқланаётган қиймат турини танлашга уларнинг таъсирини аниқлаши ва олинган натижани қўллашга чеклашлар белгилаши лозим.

2009 йил IV чорагида "СОЛИҚ ВА БОЖХОНА ХАБАРЛАРИ" ҲАМДА "НОРМА МАСЛАҲАТЧИ" ГАЗЕТАЛАРИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР РЎЙХАТИ

Меъёрий ҳужжатнинг номи	Санаси, рўйхат рақами	Газета сони
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНЛАРИ		
"Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар киритиш ҳақида	2009 йил 9 сентябрь, ЎРҚ-216-сон	40-сон "Норма маслаҳатчи"
Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик процессуал кодексининг 52-моддасига ўзгартиш ва қўшимча киритиш тўғрисида	2009 йил 11 сентябрь, ЎРҚ-218-сон	40-сон "Норма маслаҳатчи"
Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 185-2-моддаси ва Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 101-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида	2009 йил 15 сентябрь, ЎРҚ-220-сон	40-сон "Норма маслаҳатчи"
Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида	2009 йил 17 сентябрь, ЎРҚ-221-сон	41-сон "Норма маслаҳатчи"
"Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида	2009 йил 17 сентябрь, ЎРҚ-222-сон	41-сон "Норма маслаҳатчи"
Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари такомиллаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида	2009 йил 22 сентябрь, ЎРҚ-223-сон	42-сон "Норма маслаҳатчи"

Меъёрий ҳужжатнинг номи	Санаси, рўйхат рақами	Газета сони
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНЛАРИ		
“Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида	2009 йил 23 сентябрь, ЎРҚ-224-сон	42-сон “Норма маслаҳатчи”
Электр энергетикаси тўғрисида	2009 йил 30 сентябрь, ЎРҚ-225-сон	43-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 104-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида	2009 йил 6 октябрь, ЎРҚ-227-сон	44-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимчалар киритиш ҳақида	2009 йил 15 декабрь, ЎРҚ-230-сон	52-сон “Норма маслаҳатчи”
“Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида	2009 йил 15 декабрь, ЎРҚ-232-сон	52-сон “Норма маслаҳатчи”
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНЛАРИ, ҚАРОРЛАРИ, ФАРМОЙИШЛАРИ		
Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ташқи иқтисодий фаолиятни тартибга солиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2009 йил 5 августдаги ПҚ-1169-сон қарорига ўзгартишлар киритиш тўғрисида	2009 йил 30 сентябрь, ПҚ-1198-сон	44-сон “Норма маслаҳатчи”
Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида	2009 йил 16 ноябрь, ПФ-4152-сон	48-сон “Норма маслаҳатчи”
“Баркамол авлод йили” Давлат дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида	2009 йил 9 декабрь, Ф-3329-сон	50-сон “СБХ”
Ўзбекистон Республикасининг 2010 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва давлат бюджети параметрлари тўғрисида (Кўчирма)	2009 йил 22 декабрь, ПҚ-1245-сон	52-сон “Норма маслаҳатчи”
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНING ҚАРОРЛАРИ		
Электр ва иссиқлик энергиясидан фойдаланиш қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	2009 йил 22 август, 245-сон	40-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўзбекистон Республикаси божхона чегаралари орқали жисмоний шахслар томонидан нақд хорижий валютани олиб кириш ва олиб чиқиб кетиш тартибига ўзгартириш киритиш тўғрисида	2009 йил 5 октябрь, 268-сон	44-сон “Норма маслаҳатчи”
О совершенствовании порядка предоставления информации, связанной с противодействием легализации доходов, полученных от преступной деятельности, и финансированию терроризма	2009 йил 12 октябрь, 272-сон	44-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўзбекистон Республикасига грантли беғараз техник кўмакни жалб этишни янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида	2009 йил 20 октябрь, 275-сон	45-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўзбекистон миллий автомагистралли бўйлаб йўл инфратузилмаси ва сервисини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида	2009 йил 22 октябрь, 277-сон	46-сон “Норма маслаҳатчи”
Пивони чакана сотишни тартибга солишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида	2009 йил 26 октябрь, 282-сон	46-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўқув машғулоти ўтказганлик учун меҳнатга соатбай ҳақ тўлаш миқдорлари тўғрисида	2009 йил 11 декабрь, 312-сон	52-сон “Норма маслаҳатчи”
2009 йилда саноат кооперацияси асосида тайёр маҳсулотлар, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурига тузатишлар киритиш тўғрисида	2009 йил 15 декабрь, 314-сон	52-сон “Норма маслаҳатчи”

Меъёрий ҳужжатнинг номи	Ҳужжатни тасдиқлаган орган	Санаси, рўйхат рақами, кучга киради	Газета сони
ИДОРАВИЙ-МЕЪЕРИЙ ҲУЖЖАТЛАР			
Микрокредит ташкилотлари фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида	ЎзР МББ	2009 йил 14 сентябрь, 1635-1-сон, 2009 йил 24 сентябрдан кучга кирди	40-сон “Норма маслаҳатчи”
Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси божхона чегараси орқали товарларнинг олиб келиниши мақсадини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартишлар киритиш тўғрисида	ЎзР ДБҚ, МВ, ДСҚ	2009 йил 25 август, 1147-4-сон, 2009 йил 4 сентябрдан кучга кирди	41-сон “Норма маслаҳатчи”
О внесении изменения в предельные нормы ввоза товаров физическими лицами на территорию Республики Узбекистан, не подлежащих обложению акцизным налогом	ЎзР МВ, ДБҚ	2009 йил 3 сентябрь, 412-2-сон, 2009 йил 13 сентябрдан кучга кирди	41-сон “Норма маслаҳатчи”
Янгидан ташкил этилаётган ихтисослаштирилган таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари томонидан солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР ДСҚ, МВ, ДБҚ, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси	2009 йил 19 сентябрь, 2009-сон, 2009 йил 29 сентябрдан кучга кирди	42-сон “Норма маслаҳатчи”
Адвокатларнинг касбий малакасини оширишни ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида	ЎзР АВ	2009 йил 6 октябрь, 2012-сон, 2009 йил 16 октябрдан кучга кирди	44-сон “Норма маслаҳатчи”

Меъёрий ҳужжатнинг номи	Ҳужжатни тасдиқлаган орган	Санаси, рўйхат рақами, кучга кирази	Газета сони
ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ҲУЖЖАТЛАР			
“Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига чегарадош давлатлар ҳудудидан шахсий фойдаланиш учун божсиз олиб кириладиган истеъмол товарларининг чекланган миқдорий нормаларини тасдиқлаш тўғрисида”ги қарор ва унга ўзгартиришларни ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида	ЎзР МВ, ТИАИСВ, ДБҚ	2009 йил 30 сентябрь, 1196-2-сон, 2009 йил 10 октябрдан кучга кирди	44-сон “Норма маслаҳатчи”
“Биржа котировкалари (кимошди савдолари) ўртача нархларини белгилаш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисидаги қарор”ни ўз кучини йўқотган деб топиш ҳақида	ЎзР МВ, ИВ, ДМҚ	2009 йил 14 октябрь, 1372-1-сон, 2009 йил 24 октябрдан кучга кирди	44-сон “Норма маслаҳатчи”
Биржа котировкалари (кимошди савдолари) ўртача нархларини белгилаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР МВ, ИВ, Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси	2009 йил 14 октябрь, 2017-сон, 2009 йил 24 октябрдан кучга кирди	44-сон “Норма маслаҳатчи”
Бюджет маблағлари ҳисобига фундаментал, амалий тадқиқотлар ва инновацион ишларнинг илмий-техника дастурларини амалга оширишда қатнашувчи илмий-тадқиқот муассасалари илмий ва раҳбар ходимларининг базавий лавозим маошлари миқдорларини ўзгартириш тўғрисида	ЎзР ВМ ҳузуридаги Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси, МАИМКВ, МВ	2009 йил 16 октябрь, 2019-сон, 2009 йил 26 октябрдан кучга кирди	45-сон “Норма маслаҳатчи”
2006 йил 19 июндаги 517-сонли ва 2007 йил 22 февралдаги 12-сонли буйруқларни ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида	ЎзР Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚҚД	2009 йил 16 октябрь, 1597-2-сон, 2009 йил 26 октябрдан кучга кирди	45-сон “Норма маслаҳатчи”
Нотариал идоралар ва адвокатлик тузилмаларида жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР АВ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚҚД	2009 йил 19 октябрь, 2020-сон, 2009 йил 29 октябрдан кучга кирди	46-сон “Норма маслаҳатчи”
Тижорат банклари томонидан кредит портфели таркибида узоқ муддатли инвестициявий молиялашнинг улушига қараб фойда солиғи бўйича солиқ имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР МВ, МББ, ДСҚ	2009 йил 19 октябрь, 2021-сон, 2009 йил 29 октябрдан кучга кирди	46-сон “Норма маслаҳатчи”
Бюджет ташкилотларининг асосий воситаларини эскиришини аниқлаш ва бухгалтерия ҳисобида акс эттириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР МВ, ИВ, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси	2009 йил 30 октябрь, 2028-сон, 2010 йил 1 январдан кучга кирди	46-сон “Норма маслаҳатчи”
Тижорат банкларида жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қоидаларини тасдиқлаш ҳақида	ЎзР МББ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚҚД	2009 йил 23 октябрь, 2023-сон, 2009 йил 2 ноябрдан кучга кирди	47-сон “Норма маслаҳатчи”
Ўзбекистон Республикаси мулкни баҳолаш миллий стандарти (9-сон МБМС) “Бизнес қийматини баҳолаш”ни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР ДМҚ	2009 йил 28 октябрь, 2026-сон, 2009 йил 7 ноябрдан кучга кирди	48-сон “Норма маслаҳатчи”
Нобанк кредит ташкилотларида жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қоидаларини тасдиқлаш ҳақида	ЎзР МББ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚҚД	2009 йил 28 октябрь, 2027-сон, 2009 йил 7 ноябрдан кучга кирди	48-сон “Норма маслаҳатчи”
Кўчмас мулк олди-сотдиси билан боғлиқ операцияларда хизмат кўрсатувчи ёки иштирок этувчи шахслар учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2031-сон, 2009 йил 13 ноябрдан кучга кирди	49-сон “СБХ”

Меъёрий ҳужжатнинг номи	Ҳужжатни тасдиқлаган орган	Санаси, рўйхат рақами, кучга киради	Газета сони
ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ҲУЖЖАТЛАР			
Қимматли қоғозлар бозорининг профессионал иштирокчилари учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш ҳақида	ЎзР ДМҚ ҳузуридаги ҚҚБФМНҚМ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2033-сон, 2009 йил 13 ноябрдан кучга кирди	49-сон "СБХ"
Аудиторлик ташкилотлари учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР МВ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2035-сон, 2009 йил 13 октябрдан кучга кирди	49-сон "СБХ"
Суғурталовчилар ва суғурта воситачилари учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР МВ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2036-сон, 2009 йил 13 ноябрдан кучга кирди	49-сон "СБХ"
Лизинг хизматлари кўрсатувчи ташкилотларда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2030-сон, 2009 йил 13 ноябрдан кучга кирди	49-сон "Норма маслаҳатчи"
Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича лотереялар ташкил этиш фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар учун ички назорат қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР МВ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 5 ноябрь, 2037-сон, 2009 йил 15 ноябрдан кучга кирди	49-сон "Норма маслаҳатчи"
Ўзбекистон Республикаси Мулкни баҳолаш миллий стандарти (8-сон МБМС) "Хусусийлаштириш мақсадида мулк қийматини баҳолаш"ни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР ДМҚ	2009 йил 28 октябрь, 2025-сон, 2009 йил 7 ноябрдан кучга кирди	50-сон "Норма маслаҳатчи"
Почта алоқаси операторлари, провайдерлари учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2032-сон, 2009 йил 13 ноябрдан кучга кирди	50-сон "Норма маслаҳатчи"
Қимматбаҳо металл ва қимматбаҳо тошлар билан боғлиқ бўлган операцияларни амалга оширувчи шахслар учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш тўғрисида	ЎзР Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 3 ноябрь, 2034-сон, 2009 йил 13 ноябрдан кучга кирди	50-сон "Норма маслаҳатчи"
Биржа аъзолари учун жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича ички назорат қондаларини тасдиқлаш ҳақида	ЎзР ДМҚ, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖОДЛҚҚД	2009 йил 6 ноябрь, 2038-сон, 2009 йил 16 ноябрдан кучга кирди	50-сон "Норма маслаҳатчи"
1 январь ҳолати бўйича асосий фондларни ҳар йили қайта баҳолашни ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида	ЎзР ИВ, МВ, ДСҚ, Давлат статистика қўмитаси	2009 йил 19 ноябрь, 1192-2-сон, 2009 йил 29 ноябрдан кучга кирди	50-сон "Норма маслаҳатчи"
Энг қулай режим яратган ҳолда савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар имзоланган мамлакатлар рўйхатига қўшимча киритиш ҳақида	ЎзР ТИАИСВ, МВ, ДБҚ	2009 йил 24 ноябрь, 426-6-сон, 2009 йил 4 декабрдан кучга кирди	51-сон "Норма маслаҳатчи"
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 16 ноябрдаги ПФ-4152-сон "Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида"ги Фармони бўйича пенсияларни қайта ҳисоблаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР МАИМҚВ, МВ	2009 йил 26 ноябрь, 2049-сон, 2009 йил 6 декабрдан кучга кирди	51-сон "Норма маслаҳатчи"
Тендер ва танлов савдоларини эълон қилиш ва ўтказишда мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларига преференциялар берилиши мониторингини амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида	ЎзР ИВ, МВ, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси	2009 йил 2 декабрь, 2052-сон, 2009 йил 12 декабрдан кучга кирди	51-сон "Норма маслаҳатчи"

Номи	Ахборот тайёрлаган ташкилот	Газета сони
БОШҚА АХБОРОТЛАР		
Солиқ ва божхона тўловлари бўйича имтиёзлар	"Норма Эксперт" гуруҳи, "СБХ" ва "Норма маслаҳатчи" мутахассислари	41, 43, 45, 47-сон "СБХ"
2009 йил III чорагида "Солиқ ва божхона хабарлари" ҳамда "Норма маслаҳатчи" газеталарида эълон қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати	"Норма маслаҳатчи" таҳририяти	44-сон "Норма маслаҳатчи"
Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 9 оyi мобайнида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари	ИВ, Давлат статистика қўмитаси	46-сон "СБХ"
1-КС (ойлик) шакл бўйича - қурилиш ишларининг бажарилиши тўғрисида давлат статистика ҳисоботини тўлдиришга доир тушунтиришлар	Тошкент шаҳар статистика бошқармаси	48-сон "Норма маслаҳатчи"
Йиллик ҳисобот - 2009	"Норма Эксперт" мутахассислари	49-сон "СБХ"
Солиқ органлари амалга оширадиган баъзи маъмурий таомиллар	А.Адеев, "Норма" МЧЖ эксперт-юрести	50-сон "СБХ"

Маърифий мавзудаги нашр*

МУНДАРИЖА:

- ✓ Ҳам ошиёнга, ҳам ҳамёнга фойда
- ✓ Яхши ният яхши ишларга бошлайди

Ресурс тежамкорлиги

ҲАМ ОШИЁНГА, ҲАМ ҲАМЁНГА ФОЙДА

Оддий истеъмолчига ресурсларни тежаш ҳақида даъват қилинса, натижа одатда кутилганидек бўлмайди. Аммо исталган одамдан электр ёки иссиқлик энергияси учун, айталик, одатдагидан камроқ ҳақ тўлашни истамайсизми деб сўралса, бу таклифни бажонидил қўллаб-қувватлашни айтади. Рост-да, коммунал тўловларнинг 40 фоизини иссиқлик учун қилинадиган сарф-харажат ташкил этади. Лекин харажатларнинг миқдори ана шу ресурслар, хусусан иссиқлик, сув, электр энергияси, газга тежамкорлик билан муносабатда бўлишимизга боғлиқ. Уларни қанча кўп тежасак, шунча кам ҳақ тўлаймиз. Экспертларнинг ҳисобига кўра, ҳар биримиз коммунал тўловларнинг тахминан 40 фоизини ортиқча зўриқишларсиз тежаб қолишимиз мумкин. Ресурслар истеъмолини камайтиришдан одатланиб қолган қулайликка сира оғирлик тушмайди.

Тошкент шаҳар хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари уюшмасида «Уй-жой-коммунал ва ижтимоий секторда энергия самарадорлигини ошириш» мавзuida ўтказилган семинарда аynи шу нарса муҳокама этилди. Тадбир Марказий Осиё Минтақавий экология маркази амалга ошираётган «Жамоатчиликнинг экологик хабардорлиги кампанияси» лойиҳаси доирасида ўтказилди. Семинар иштирокчилари пойтахтдаги хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари раҳбарлари бўлиб, улардан тадбир ташкилотчиларининг умиди катта. Ташкилотчиларнинг фикрича, аynи ширкат раҳбарлари уй-жой ва коммунал хизматлар сарф-харажатларини камайтиришга ёрдам берадиган амалий маслаҳатларни ҳар бир квартира мулкдори эътиборига етказа олади.

УЙИМ ИССИҚ БЎЛСИН ДЕСАНГ

Иссиқлик энергияси истеъмоли учун қилинадиган сарф-харажат истеъмолчининг ҳамёнига зўр келадиган бўлганлиги учун ҳам бу борадаги тежамкорлик бошқа коммунал ресурсларга қиёсан анча устувор ҳисобланади. Биз совуқ ва иссиқ сув, газ, электр энергияси харажатларини кузатиб боришимиз мумкин, аммо иссиқлик истеъмолини ҳар бир квартира бўйича ҳисобга олиш йўлга қўйилмаган. Шу боис иссиқлик учун ҳақ қатъий белгиланган ҳажм бўйича тўланади. Шундай экан бу борада тежамкорликдан не наф, ахир иқтисод қилсанг-қилмасанг бу нарса сарф-харажат суммасида акс этмайди дейишади. Аммо шуни унутмаслик керакки, бу йўналишдаги тежамкорлик билан ўз ошиёнимизни янада шинам қиламиз, яхши иситилмаётган квартирада ҳарорат

талаб даражасида бўлиши учун ишлатиладиган электр энергияси, газни тежаймиз. Аynи бир вақтда, ўзимиз ҳам сезмаган ҳолда яна бир муҳим экологик муаммони ҳал этамиз — иқлимнинг глобал тарзда исишига сабаб бўлаётган карбонат ангидрид атмосферага чиқариб ташланишини камайтираамиз. Электр энергиясининг тежаб қолинган ҳар бир киловатти 669 грамм карбонат ангидрид чиқариб ташланишини олдини олиш имконини беради.

Турар жойда сарфланаётган иссиқлик энергиясининг каттагина қисми бу энергия талафоти ўрнини тўлдириш учун сарфланади. Эшик ва деразалар зич ёпилмаслиги, тешик-туйнуқлар қолиши туфайли бор иссиқнинг 40 фоизи кўкка совурилади. Иссиқликнинг 15 фоизи дераза ойналари орқали, яна шунча миқдордагиси девор орқали, 7 фоизи пол

*Таҳририят ихтилофли вазиятларни ҳал қилишда иштирок этмайди ва уларни ечишга кўмаклашиш ваколатига эга эмас.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

← ва шип орқали беҳуда кетади ҳисоб. Бунинг олдини олиш чораси жуда жўн: эшик-деразаларга иссиқликни сақлаб қоладиган қоплама ўрнатиб, тешик-туйнуқларни беркитиш kifоя. Ана шуларнинг ўзи, ҳеч қанақа қўшимча иссиқлик манбаи ишлатмай туриб ҳам, хонадаги ҳароратни 2-5 даража кўтариш имконини беради. Кейинги пайтда расм бўлган ойна-пакетлар иссиқликни яхши асрайди. Кўп қаватли уйлар чекка қисмидаги квартираларда турадиганлар деворлар нам тортиб қолишидан шикоят қилиб юрадилар. Бундай деворларга гипсокартон ва шиша-пахта қоплаш билан ана шу кўнгилсизликдан халос бўлинади, уй ҳам яхши исийди. Батареядан чиқаётган иссиқликни деворлар ютиб юборади. Батарея квартирани иситишга кўпроқ хизмат қилиши учун унинг ортига акс эттирувчи экран қўйиш тавсия этилади.

ЧИРОҚНИ ЎЧИРИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

Мутахассислар оқилона ёритиш ҳисобига электр энергиясини қарийб 50 фоиз тежаш мумкин деб ҳисобламоқдалар. Бунинг сира қийинчилиги йўқ: хонада ҳеч ким бўлмаса, чироқ ёниқ турмаслиги керак, ҳеч ким кўрмаётган бўлса телевизорни ўчириб қўйиш зарур. Стол электр лампаси, торшер, ёриткич, бра сингари керакли жойнинг ўзини ёритиб берадиган асбоблардан фойдаланиш керак. Булар майда гапдай туюлгани билан электр энергияси учун тўланадиган ҳақни анчагина тежаш имконини беради. АҚШ, Европа аҳолиси энергия ресурслари истеъмолига биздагиларга нисбатан жиддий қарайдилар. Улар учун бу йўналишдаги тежамкорлик ҳаётий норма, оила бюджети харажатларини тежашнинг муҳим йўли ҳисобланади.

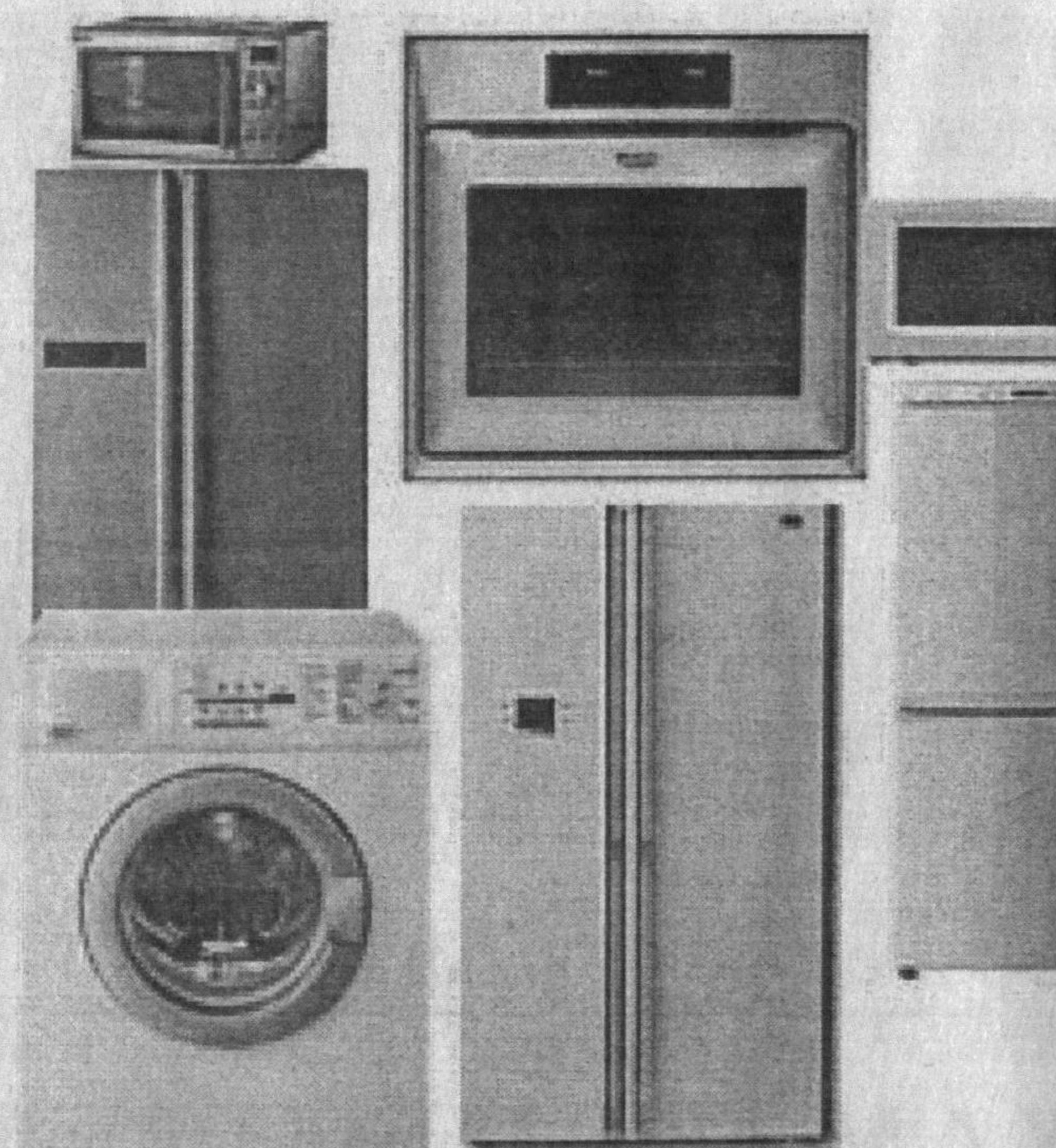
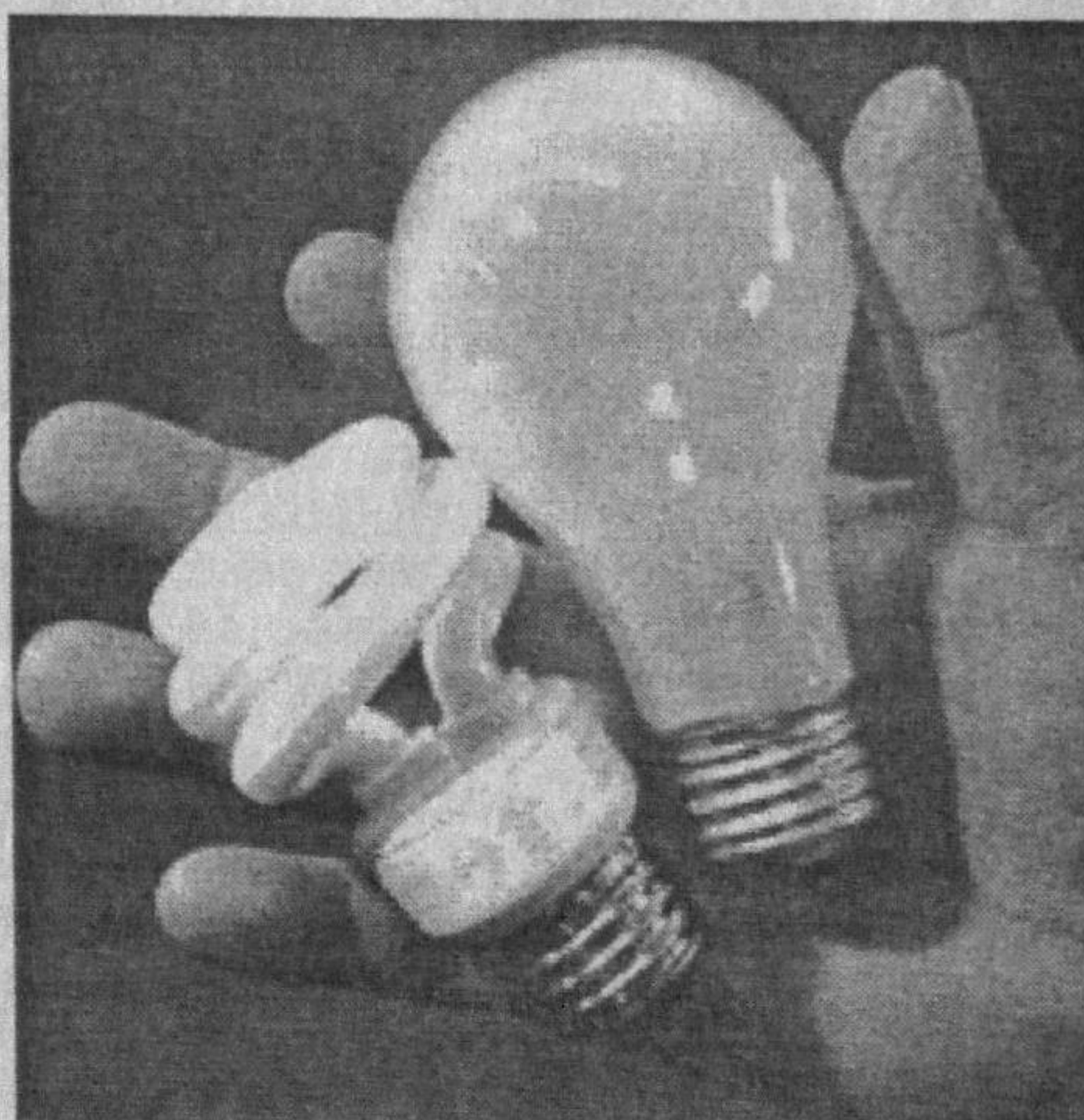
Кундалик рўзғорда ишлатиладиган техника ишлатилмаётганида ҳам электр тармоғига уланганича тураверади. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда, экрани 54 см ли телевизор ёқиб қўйилмаган ҳолатда турганида ҳам ойига 9 кВт/соат энергия «ер экан». DVD-плеернинг бу борадаги «иш-тахаси» 4 кВт/соатга тенг экан. Бунга яна компьютер, кондиционер, микротўлқинли печ, кир ювиш машинаси ва бошқа асбоблар қўшилса, ишлатилмаган ҳолда электр тармоғига уланганича турганида улар йилига 350-400 кВт/соат энергияни ютиб юборади. Бунинг учун сиз 22-25 минг сўмни қуртдай қилиб тўлайсиз.

Одатдаги электр лампочкаларини люминесцент лампалар билан алмаштириш ҳам электр истеъмолини 5 баравар тежаш имконини беради. Масалан, 75 ваттли оддий лампочка ўрнига 15 ваттли люминесцент лампа ишлатиш мумкин. Янги чиққан лампочкаларнинг яна бир афзаллик тарафи бор. Оддий лампочкаларнинг ўртача хизмат муддати 1 000 соат бўлса, люминесцент лампочканики 15 000 соатдир. Хуллас, люминесцент лампочка нархи қимматлиги бу жиҳати билан чиқимлар ўрнини тўлдиради.

ЭЛЕКТР ҲИСОБЛАГИЧНИ ЎЙНАТИБ

Бугунги кунда биз ҳаётни маиший электр техникасиз тасаввур эта олмаймиз. Бундай техникани сотиб олаётганда тўғри танланса, электр ҳисоблагич бўйича тўланадиган ҳар ойлик сарф-харажат қарийб икки баравар камайиши мумкин эканлиги мутахассислар томонидан ҳисоблаб кўрилди. Бундай асбобларни олаётганда энергия самарадорлиги синфига эътибор бериш керак. «А» синфига мансуб электр асбоблари энг тежамкор ҳисобланади. «В», «С» ва «D» синфидаги асбоблар ундан кейинги ўринларда юради. Масалан, «А» синфига мансуб музлаткич бир кеча-кундузда 0,9 кВт/соат, «С» синфига мансуб музлаткич эса 1,45 кВт/соат электр энергияси истеъмоли қилади. Уларнинг йиллик электр энергияси истеъмолидаги фарқ тахминан 200 кВт/соатга боради.

Электр энергиясининг истеъмоли борасида кир ювиш машинаси ва музлаткич олдинги қаторни кўлдан бермай келаётир. Кир ювиш машинаси хонадондаги электр истеъмолининг 15 фоизини ташкил этади. «А» синфига мансуб кир машинасида

фойдаланилса, кир ювишда энг юқори ҳарорат белгилаб қўйилмаса, машинанинг ичи кир билан лиқ тўлдирилса, унинг «иш-тахаси»ни 30 фоизга пасайтириш мумкин. Электр истеъмоли борасида ундан қолишмайдиган музлаткич тармоққа муттасил уланган бўлгани сабабли йил мобайнида эгасини мўмайгина харажатга туширади. Ҳисоб-китобларга қараганда, компрессорли музлаткич йилига 350-550 кВт/соат, адсорбцион музлаткич эса 600-1600 кВт/соат энергия «ер экан». Музлаткичнинг эшиклари кунига 3 мартадан очиб-ёпилганда ҳам электр сарфиёти 1 фоизга ошади. Бу борадаги харажатни камайтириш учун оддийгина қоидаларга риоя этиш зарур. Айтайлик, музлаткичга иссиқ овқатни қўймаслик керак, зарурати бўлмаса унинг эшигини очиб турмаслик зарур, эшигини албатта зич қилиб ёпиш лозим. Музлаткич учун плита ва радиатордан йироқроқ жой танлаш керак. Уни ишлатиш режимида риоя қилиш зарур. Музлаткичдан тўғри фойдаланиш электр энергияси истеъмолини 15-20 фоиз камайтириши мумкин.

ЭЛЕКТР ПЛИТАСИНИ-КУ, ҚЎЯВЕРИНГ

Электр энергияси истеъмоли борасида электр плитасининг олдида тушадигани йўқ. Унинг электр сарфиётини камайтиришга доир қатор қоидалар бор. Масалан, ортиқча зарурати бўлмаса, бундай плитадан фойдаланмаслик керак. Чой ёки қаҳва ичмоқчи бўлсангиз, электр чойнак ёки қаҳва қайнаткичдан фойдаланинг. Овқатни товада тайёрлаган маъкул. Шу зайил электр энергиясини 30-40 фоиз тежаш мумкин. Овқат тайёрланадиган идишга алоҳида эътибор беринг.

Кастрюлка ёки таги кенг товадан фойдаланинг. Булар ҳам энергия 10-20 фоиз тежалишини таъминлайди. Идишнинг қопқоғини ёпишни унутманг.

Хонаки тежамкорликнинг глобал экологик муаммога алоқаси бор. Энергия тежамкорлигига оид оддийгина маслаҳатлар оила бюджетини анчагина тежаш имконини беришдан ташқари атроф муҳит муҳофазасини ҳам таъмин этади. Зотан ёқилғи ёқилганда атмосферага карбонат ангидрид чиқариб ташланади. Бундай газ атмосферада тўплана бориб иқлимнинг глобал иссишига олиб боровчи бугхона самарасини келтириб чиқаради. Бу ҳол аҳолининг соғлиғига, экологик тизим сақланишига яхши таъсир этмайди, албатта. Хуллас, тежамкорлик замирида экологик қиёфа ҳам мужассамдир.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ЯХШИ НИЯТ ЯХШИ ИШЛАРГА БОШЛАЙДИ

Кўпни кўрган кексаларимиз ишни бошлаб олишда гап кўп дейишади. Тошкентнинг Беруний кўчасидаги 85 квартирали 1-уйда истиқомат қилувчилар 2005 йили катта ХУМШ таркибидан чиқиб, бир уйдан иборат мустақил ширкат тузишга қарор қилдилар. «Сомонбозор коммуналчи» деб номланган бу ширкат белгиланган тартибда рўйхатдан ўтгач, 9 қаватли иморатда таниб бўлмас даражадаги ўзгаришларни бошлаб берди. Бу иш ўз-ўзидан бўлмади, албатта. Яхши ният, эзгу орзулар амалий ишлар билан мустақамланмоғи лозим дейишганича бор.

КЎШНИЛАР ИБРАТИ

Бу 9 қаватли уй нисбатан янги бўлиб – 1999 йили фойдаланишга топширилганди. Лекин у эътиборсизлик ҳайхотдай уйни бир ҳолатга солиб қўйишига мисол бўла олади. Юқорида айтилганидек, мустақил ХУМШ ташкил топгунига қадар у катта ширкат таркибида эди. Уйдаги умумий мол-мулк, таъбир жоиз бўлса, тирик организмга ўхшайди. Қаровсиз қолдирдингми, бошинг муаммодан чиқмай қолади. Шу алфозда тўрт йил ичида уй ўн йилга «қариди» ҳисоб: йўлаклардаги деворларнинг у ери – бу ери тушиб ётар, томдан чакка ўтар, лифт ишламас, ертўлани сув босган эди. Электр тармоғида ҳам аҳвол ачинарли эди. Уй аҳли ширкат катта бўлганидан кейин гапиришнинг, тажанг бўлишнинг фойдасизлигини тушуниб етди: минг гапирдинг фойдаси йўқ.

Кўшни кўп қаватли уйдагилар журъат қилиб ХУМШ таркибидан ажралиб чиқдилар ва мустақил иш юритишга ўтдилар. Бунга ҳар ким ҳар хил қаради. Баъзилар уларни бошқалардан ажралиб қувғин бўлди деган гап қилишди. Вақт яхши ҳакам – ҳали кўрамиз, бу иш қандай тугаркин деб кутаётганлар ҳам бор эди. Зўр иш қилишди, улардан ўрناق олиш керак деганлар ҳам бўлди.

Кўшнилари қатъиятли ҳаракати 1-уйдагиларни ҳам ўйлантириб қўйди. Бир ҳолатда бўлиб қолган уй кўз ўнгиларида ўзгариб, чирой очаётгани беихтиёр ҳавас уйғотди. Гап-сўз болалагандан болалади. Кўшнилари ҳузурига маслаҳатга боришди. Улар ҳисобварақларида дурустгина пул борлигини, йиғилган

бадалларни ўзлари тасарруф этаётганликларини, уларни биринчи навбатда таъмирлаш ишларига йўналтираётганликларини айтишди. Қилинадиган ишларни ўзлари режалаштиришар экан, сарф-харажатларни ҳисоблаб чиқиб, бадаллар миқдорини ҳам ўзлари белгилашар экан. Ҳолбуки катта ширкат ихтиёрида бўлинган кезлари 5 йил беканда бадал тўлашган-у, таъмирлаш ишлари бажаришни сўраб мурожаат қилишганида, пул йўқ, кўшни уйни таъмирлаш билан машғулмиз деган жавоб эшитишган, холос. Хуллас, чиллаки чиллакини кўриб чумак уради деганларидек, бир уйдан иборат ширкат имкониятлари кўшнилари мисолида рўй-рост кўзга ташлангач, 1-уйда яшайдиганлар орасидан ташаббускор гуруҳ ҳаммани йиғиб, тўққиз қаватли уй бошқарувини ўз қўлларига олишни таклиф этганида, таклиф яқдиллик билан маъқулланди.

ИЖОДИЙ ЁНДАШУВ

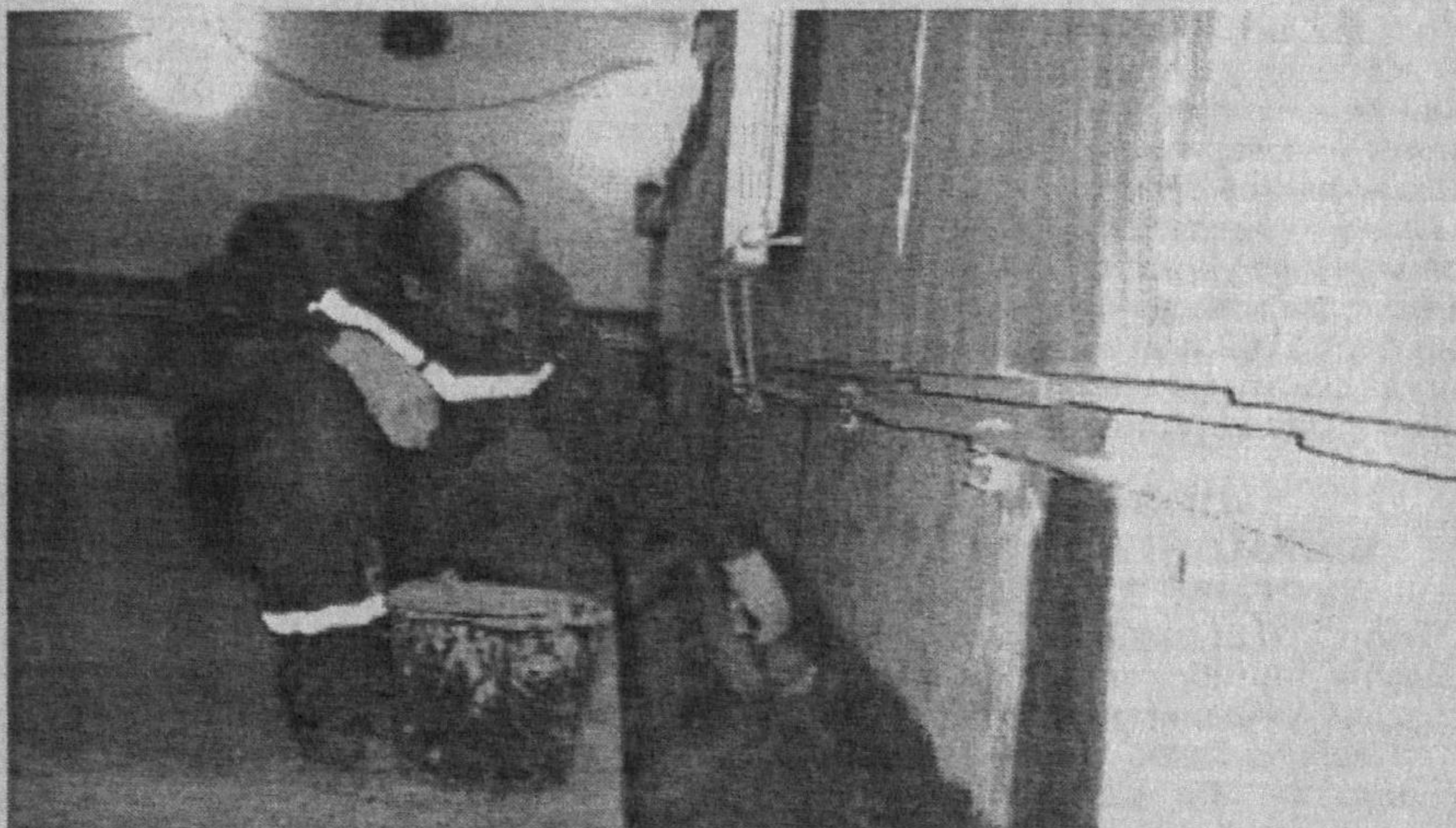
«Сомонбозор коммуналчи» ХУМШ раиси Муҳайё Комилова уй ҳўжалиги билан шуғулланаман деб сира ўйламаган эди. У сополга нақш солиш бўйича рассом бўлиб, илгари бадиий буюмлар фабрикасида ижодий иш билан машғул эди. Мана энди ҳам қаттиққўллик, ҳам илҳом билан кўп қаватли уйда ширкат биродарлиги чизгиларини яратиши ва янги мазмун билан бойитиши керак эди. Тажиба шуни кўрсатмоқдаки, уй-жой соҳасидан анча йироқ кишилар уй ҳўжалиги муаммосига янгича назар билан ёндашадилар. Улар ҳатто баъзида кўп йиллик иш тажибаси бор коммуналчи-

ларни ҳам лол қолдиришлари мумкин.

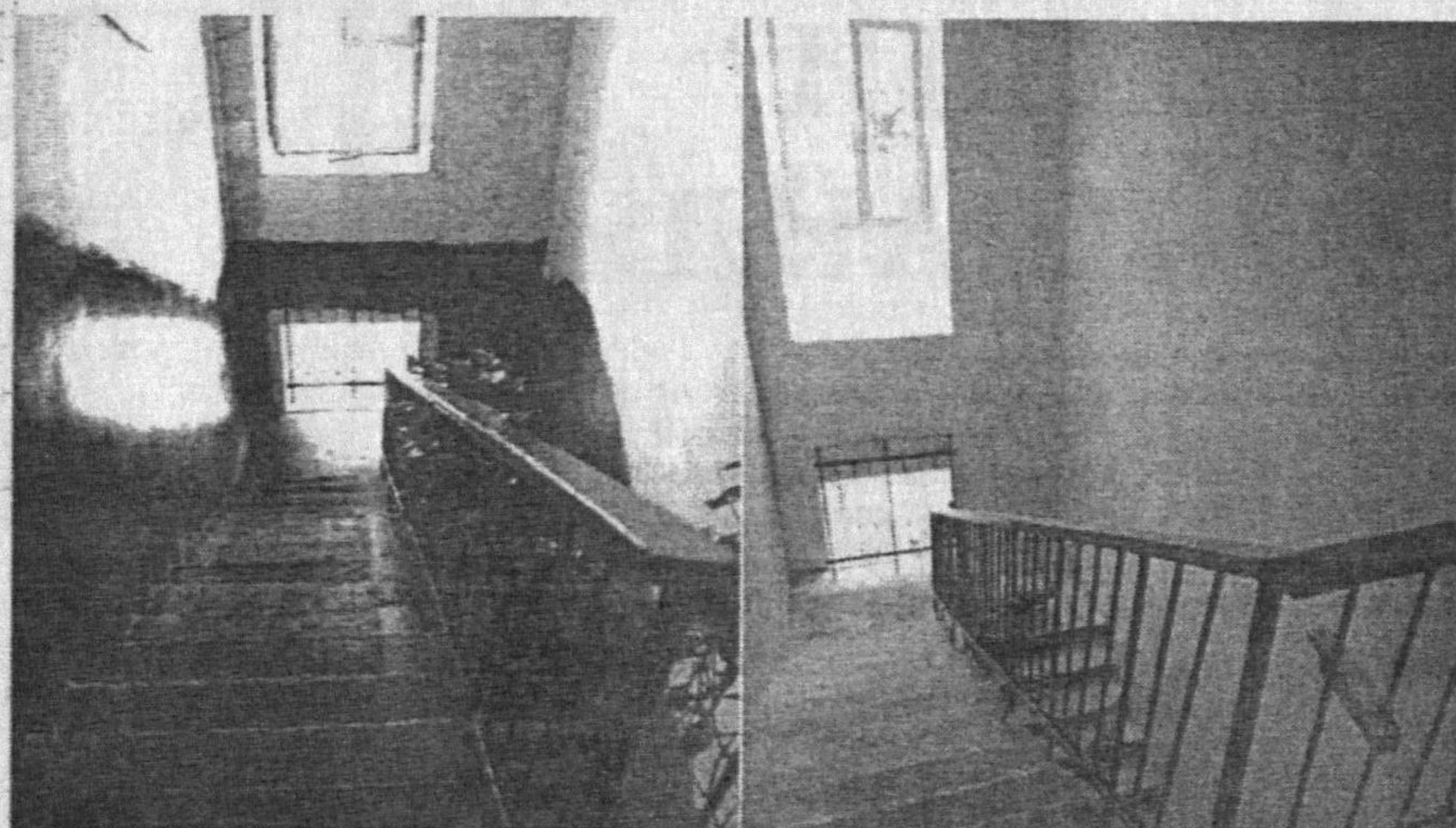
Муҳайёхон тўққиз қаватли уйга кўчиб ўтган кезлари ҳайбатли уй ҳўжалиги нима эканлиги ҳақида баъзи тасаввурларга эга бўлган эди. Янги уйга кўчиб ўтиш қувончини гоҳ ён кўшни квартирасида сантехника ишдан чиққанлиги, бошқа квартирада эшик ёпилмаётганлиги ва шунга ўхшаш кўнгилсизликлар тезда чиппакка чиқарди. Муҳайёхоннинг турмуш ўртоғи сантехник-чилангар бўлгани боис кўлидан келганича, кўни-кўшнига кўмаклашиб юрди. Шу сабабли бўлса керак, одамлар уни шу уй мутасаддиси – уй кўмитаси раҳбари этиб сайладилар. Табиийки, эрини ташвишлантираётган муаммолардан Муҳайёхон ҳам яхши хабардор эди. Уларнинг тўққиз қаватли уйи мустақилликни ихтиёр этгач, уй мутасаддиси ўз ваколатларини зиммасидан соқит этди, аммо ширкатда сантехник-чилангар бўлиб қолаверди. Ташаббускор, серғайрат, кўни-кўшнилари билан тез тил топишиб кетадиган Муҳайёхонни ХУМШ раиси этиб сайладилар.

Даставвал ҳар бир йўлакдан уч кишидан иборат таркибда бошқарув сайланди. Дастлабки кезлари йилнинг ҳар чорагида умумий йиғилиш ўтказиларди. Сўнгра заруратга қараб, йилига икки марта ўтказиладиган бўлди. Йиғилиш аввалида раис ва тафтиш комиссияси қилинган ишлар ҳақида ҳисобот беради. Умумий йиғилиш иш режасини, даромадлар ва харажатлар сметасини тасдиқлайди. Йилнинг ўртасида эса раис ўтган олти ой мобайнида қилинган ишлар юзасидан умумий йиғилишга ҳисобот тақдим этади.

Ишларни ўз кучлари билан бажаришга қарор қилдилар. Ширкат штати тўрт кишидан, яъни раис, сантехник-чилангар, бухгалтер ва фаррошдан иборат. Катта ширкат таркибидан ажралиб чиқилганда боқимондалиқ ҳам катта эди: одамларнинг ХУМШдан қарзи 4 млн сўм бўлиб, ХУМШ кредиторлардан 2 млн сўм қарз эди. Раис ва бошқарув аъзолари бухгалтерия ҳужжатларини қвитанциялар билан солиштириб чиқиб, 700 минг сўм ноўрин қарзлар эканлигини аниқладилар. Уй аҳли ўз вақтида тўлаган, қвитанциялар билан тасдиқланган бадаллар катта ширкат бухгалтериясида акс эттирилмаган экан. Бу пуллар қаерга гумдон бўлганлигини тусмол қилиш мумкин эди, холос. Шу зайил бошқарув ХУМШ аъзоларини ҳимоя қилиб чиқди, фаолиятни ана шу яхши ишдан бошлаб яхши ном орттирди.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

➔ Раис ва бошқарув аъзолари қарздор хонадонларни айланиб чиқишга киришгач, ҳеч кимни узоқ унатиб ўтиришга тўғри келмади. Одамлар ишни яхши бошлаган етакчининг юзидан ўтолмай, қарзларни узишга тушдилар. Бу эса ертўлаларни таъмирлаш имконини берди. Мазкур ХУМШнинг ўзига хос хусусияти шуки, бу ерда барча ишлар мажбурий бадаллар ҳисобидан амалга оширилади.

Таъмирлаш учун керакли материалларни тумандаги махсус идора – коммунал таъмирлаш-авария ва тиклаш хизматига ўз ҳисобварақларидаги пулларни ўтказиш йўли билан олмақдалар. «Бу идора бизни сифатли, сертификатланган материаллар билан жўяли баҳоларда таъминламоқда, – дейди раис. – Бундай материалларни бозордан ҳам топиш мумкин, аммо сифатига кафолат йўқ, қолаверса, ҳеч кимга даъво ҳам қила олмайсан. Бир сафар бозордан рубероид сотиб олган эдим, билсангиз у намликни қоғозга ўхшаб тортар экан. Томни ёпишга мутлақо ярамайди. Қолаверса, материалларни етказиб берувчи битта тузилма билан иш олиб борган маъқул. Баъзан улардан материалларни кредитга оламин – ўртада ишонч бор».

ХАЁТ ЎЗ ИЗМИГА ТУШМОҚДА

Ширкат устувор вазифаларни аниқлаб олгач, уй хўжалигини керакли ўзанга солишга киришди. Ўз кучлари билан ертўлаларни намдан халос этиб яхшилаб тозаладилар, барча венти́ль ва бурамаларни ўзгартирдилар. Катта ширкат таркибида бўлган кезлари иситиш тизими сира ювиб-тозаланмаган эди. «Сомонбозор коммуналчи» бу ишни ўтказгач, иссиқлик юборилганда квартиралар одатдагига қараганда, кўпроқ исийгани аён бўлди. Бу ҳам аҳоли уларни сайлаб янглишмаганлигини кўрсатди. Одамлар бадалларни янада фаолроқ тарзда, кўпинча бўнак йўсинида тўлай бошладилар.

Ширкат кузда иш бошлаган эди. Дастлаб томни жорий таъмирлашга киришдилар. Бу орада бирдан ёгингарчилик бошланиб қолди. Муаммоли, яъни чакка ўтиши эҳтимоли бўлган жойлар-

ни ямаш учун ҳаво очик кунларни кутишга тўғри келди. Бу ишга аввалги ХУМШдан шартнома тузиш йўли билан томосоз таклиф этилди. Одамлар унинг ошони-дан хабар олиб, ишнинг боришини назорат қилиб туришди. Бундай эътиборга яраша уста ҳам ишни рисоладагидек адо этди.

Сўнгра лифтлар ва электр хўжалиги билан шуғулланиш навбати келди. Булар ресурс тежаш билан бевосита боғлиқ эди. Илгарилари лифтлар бир кун ишласа, бир ҳафта ишламасди. Одамлар шикоят қилавериш, чарчашган, қолаверса, катта ширкатда ҳеч ким бунга эътибор ҳам қилмасди. Моторлар ёниб кетиб, трансформаторлар ишдан чиққан пайтлар кўп бўлган. Томдан чакка ўтиб лифт кабелли, моторларни сув босар эди. Тўққиз қаватли бинода лифтсиз жуда қийин, аммо бунақа таҳликали ҳолатда лифтни ишлатиш ҳам хатарли эди. Шу сабабли аввало бинонинг лифтлар жойлашган қисми томи таъмирланди, кўтаргичлар созланди, уларнинг ресурс тежайдиган электрон ҳимояси таъминланди. Электршчитлар таъмирдан чиқарилди. Ҳар бир қаватга ёриткичлар, электр ёқиб-ўчиргичлар ўрнатилди. Натижада лампочкалар тун бўйи ёнмайдиган бўлди, шу йўлакдаги квартирада яшовчилар заруратига қараб ёқишга одатландилар. Ҳақиқатда истеъмор этиладиган электр энергияси ҳисобини юритиш учун умумий ҳисоблагич ўрнатилди, квартираларда эса газ, иссиқ ва совуқ сув ҳисоблагич асбоблар ўрнатилди. Булар майда-чуйда бўлиб кўрингани билан ширкатга, ширкат аъзоларига маблағлар тежалишида мададкор бўлмоқда.

Аввалги йилларда уйнинг умумий мол-мулки ва уйга туташ ҳудуд ҳолатини яхшилаш устида жадал иш олиб боргани боис 2009 йилги ишлар режасида ширкат фақатгина жорий хизмат кўрсатишни назарда тутди.

«СИЗЛАР ЯШАЙДИГАН УЙДА ТУРГИМ КЕЛАДИ»

Баъзи ХУМШ раҳбарлари уй атрофи ҳудудини тартибга келтириб, одамлар гаплашиб ўтирадиган, болалар ўйнайдиган жойлар барпо этишдан иш бошлашади. Бу ҳол одамларни тезроқ

қовуштиради. Чунки баъзи катта уйларда кўшни йўлакда, ҳатто бир йўлакда яшайдиганлар бир-бирларини билишмайди, танишмайди ҳам. «Сомонбозор коммуналчи» бу масалаларни ҳам ҳал этди. Уй олдига ўриндиқлар, йўлакларга металл деворлар ўрнатилди, ҳудуд яхшилаб тозаланди. Автомобиль эгалари машина қўядиган жойни ўз ҳисобларидан тартибга келтирдилар: бўш ётган сайхонликни текислаб бетон ётқиздилар, энди машиналарини бемалол шу ерда қолдирмоқдалар. Йўлакларни ҳам одамлар ўз кучлари билан таъмир қилишди. Тошкентнинг юбилейи олдидан уйнинг ташқи кўриниши ҳам чиройли қилинди. Бунинг учун маблағларнинг бир қисми депозит ҳисобварақдан ажратилди, қолганини ҳокимлик ҳомийлик йўли билан кўтарди.

Баъзи одамлар ўз квартирасини таъмирлаётганда, раисдан қувурларни пластик қувурлар билан алмаштиришим мумкинми, бу нарса мажбурий бадалларнинг бир қисmini қайта ҳисоб-китоб қилишда ҳисобга олинармикан деб сўрайди. Муҳайёхон опа иситиш билан боғлиқ тизим соз ҳолатда эканлигини, ишлар режасида қувурларни алмаштириш назарда тутилмаганлигини тушунтиради. Шу сабабли уларни пластик қувурлар билан алмаштириш мумкин, лекин бу нарса квартира эгасининг ўз ҳисобидан қилиниши кераклигини айтади. Эски қувурларни чиқариб ташламайдилар – хўжаликда керак бўлиб қолади. Масалан, болалар майдончаси барпо этилаётганда эски қувурлардан самолёт, болалар учун аргимчоқ ясалди, тоқларга ишқом қилинди.

Бу уйда ашаддий қарздорлар йўқ. Ўн хонадон ҳақни баъзан кечикиброқ тўлайди – улар асосан кўп болали оилалардир. Кам таъминланган оилалар ҳам бор, ширкат илтимосномаси билан маҳалла кўмитаси қарзни узишда уларга ёрдам бермоқда.

Квартира мулкдорларининг аксарияти умумий йиғилишларда иштирок этиб ишлар режасини, даромадлар ва харажатлар сметасини, мажбурий бадаллар миқдорини тасдиқлашда қатнашиб, ўз-ўзини бошқариш сир-асрорларини аста-секин эгаллаб бормоқда. Одамларнинг айтишича, бошқарув аъзолари квартираларни мунтазам равишда айланиб чиқадилар, қабул қилинаётган қарорларнинг моҳиятини тушунтириб борадилар. Масалан, яқинда шу уйда турувчиларнинг маъқуллаши билан мажбурий бадалларнинг миқдори оширилди. Уларга ҳисоб-китоблар олдиндан тақдим этилган бўлиб, агар бу тахлит йўл тутилмаса, кредиторлик қарзи келиб чиқиши мумкинлиги тушунтирилган эди.

Ширкат томонидан олиб борилаётган ишлар натижасида мазкур уйда турмуш шароити анча яхшиланди, квартираларнинг бозор қиймати ошди. Бир уйдан иборат ХУМШга бирлашган одамлар бир-бирларига яқинлашиб, жипс ва аҳил бўлиб қолдилар. Кўп нарса ўзларига боғлиқ эканлигини англаб етдилар.

5-6 йил олдин бу уйдан бошқа жойга кўчиб кетганлар бугунги кунда яна шу уйдан квартира олиш ҳаракатида юрганлиги ҳам шуни яққол тасдиқламоқда.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

Декабрда Тошкентда «MOST» МЧЖ ташкил қилган «Корхонада иш вақтини ҳисобга олиш ва меҳнатга ҳақ тўлаш» семинари ўтказилди. Унда Навоий кон-металлургия комбинати, Геология вазирлиги қўмитаси, Ўзбекнефтегаз, «Nestle Uzbekistan», «Carlsberg Uzbekistan», Ўзқабель ва республикадаги бошқа йирик корхоналарнинг вакиллари иштирок этдилар. Унда Ўзбекистоннинг меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари билан иш вақтини ҳисобга олиш ва меҳнатга ҳақ тўлаш услубияти ҳамда амалиётининг тартибга солиниши кўриб чиқилди. Семинар ишига Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги меҳнатга ҳақ тўлаш услубияти бошқармасининг бош мутахассиси Наталья КЛЕВЦОВА раҳбарлик қилди. Ушбу материалда унда муҳокама қилинган энг долзарб масалаларни ёритишга ҳаракат қиламиз.

– Меҳнат кодексининг (бундан кейин – МК) 114-моддасига кўра ходим ички меҳнат тартиби қоидаларига, иш графикага ёки меҳнат шартномаси шартларига мувофиқ ўз меҳнат вазифаларини бажариши лозим бўлган вақт иш вақти ҳисобланади. Қандай вақт иш вақти ҳисобланишини билиш жуда муҳим, чунки у, ҳатто агар ходим ушбу даврда узрли сабабларга кўра (масалан, касаллик сабабли) ўз меҳнат вазифаларини бажармаган бўлса ҳам, меҳнатига ҳақ олиши шарт.

Шу сабабли иш вақтини ҳисобга олишга алоҳида эътибор берилиши керак. Корхонада иш вақтининг кунлар бўйича ва қўшилган ҳисобини юритиш мумкин.

Кунлар бўйича ҳисобда ходим учун ҳафтага белгиланган иш вақтининг муддати меъёри иш кунлари бўйича тенг тақсимланиши керак. Бу ҳолда иш берувчи иш куни муддатини беш кунлик иш ҳафтасида 8 соатдан ва олти кунлик иш ҳафтасида 7 соатдан кўп қилиб белгилай олмайди. Иш вақтининг қисқартирилган муддатида эса у қонун ҳужжатлари билан белгиланган тартибда кафолатланган иш куни муддатидан (нокулай меҳнат шартлошларидаги ишларда банд бўлганлар; алоҳида иш хусусиятига эга бўлганлар ва ҳоказолар учун) ошмаслиги керак. Ходимлар иш берувчининг фармойишига кўра кунлар бўйича ҳисобда ҳар кунги иш муддатидан ортиқча ишлаган вақт иш вақтидан ташқари иш ҳисобланади.

Иш вақтининг қўшилган ҳисобида муайян тоифадаги ходимлар учун унинг меъёри бир йилдан ошиши мумкин бўлмаган аниқ календарь даври учун белгиланади. Иш (смена)нинг энг юқори муддати 12 соатдан ошмаслиги лозим. Бунда бир иш куни (смена) тугаши билан кейинги иш куни (смена) бошланиши ўртасидаги танаффус камида 12 соат бўлиши керак. Яна бир муҳим талаб шундан иборатки, ходим ҳафта, ой ёки бошқа ҳисоб даври учун ишлаб бериши шарт бўлган умумий

ВАҚТНИ КАДРЛАНГ ҲИСОБГА ОЛИНГ

вақтни ҳисоблашда иш соатларининг сони унинг учун ҳисоблаб чиқарилган иш вақти меъёридан ошмаслиги керак.

Амалда ишланган вақтнинг ҳисоби ҳар бир ходим бўйича юритилиши лозим. Бунинг учун иш вақтини ҳисобга олиш табелидан фойдаланилади.

Меҳнат кодексига иш вақти муддатининг қуйидаги уч тури назарда тутилади: нормал, қисқартирилган ва тўлиқ бўлмаган. Иш ҳафтасининг тури (икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтаси ёки бир кун дам олинадиган олти кунлик иш ҳафтаси) ва иш вақти режими корхонада ички меҳнат тартиби қоидалари, бошқа локал норматив ҳужжатлар билан, бу ҳужжатлар бўлмаганда эса, – ходим билан иш берувчининг келишувига биноан белгиланади (МКнинг 120-моддаси). Иш вақти режими турлича бўлиши мумкин, у корхонанинг ишлаш режими, унда иш вақти ҳисобини юритиш тартиби ва бошқа кўпгина ҳолатларга боғлиқдир.

Мослашувчан иш вақти режими иш вақтини ташкил қилишнинг шундай шаклики, бунда айрим ходимлар ёки бутун жамоа учун ҳисоб даври чегарасида иш вақти (смена) бошланиши, тугаши ва умумий муддатини тартибга солишга (белгиланган чегараларда) йўл қўйилади. Ундан фойдаланилганда албатта ҳисоб даври (иш куни, ҳафта, ой ва бошқалар) мобайнида қонун билан белгиланган иш соатлари сонини тўлиқ ишлаб бериш талаб қилинади.

Мослашувчан иш вақти режими ходимларни ишга қабул қилиш чоғида ҳам, ишлаётган ходимлар

билан ҳам белгилаш мумкин. Унга айрим ходимлар, гуруҳлар ва бутун-бутун бўлинмаларни ўтказиш корхона (муассаса, ташкилот) раҳбарининг буйруғи (фармойиши) билан расмийлаштирилиб, режимнинг аниқ элементлари ва уларнинг амал қилиш муддатлари кўрсатилади.

Қуйидагилар мослашувчан иш вақти режимлари ва графиклари-

вакиллик органи билан келишиб тасдиқлайдиган махсус графикда назарда тутилади.

Олис ва жуда муҳим объектларда қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишнинг вахта усули тўғрисида низомнинг (Давархитектқурилиш тасдиқлаган, АВ томонидан 1998 йил 28 ноябрда 551-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 1.2-бандида ходимни вах-

ди ва ходим хизмат сафарида юборилган корхона режимига мувофиқ келади. Агар у бир эмас, икки ва ундан кўп корхонага юборилган бўлса, ички тартиб қоидаларида асосий режимга қўшимча равишда бундай ҳоллар учун ҳам иш вақти режимини назарда тутиш керак. Турлича вариантлар қўлланиши мумкин, энг мақсадга мувофиқи мослашувчан иш вақти режимидир.

нинг таркибий элементлари ҳисобланади:

– иш куни (смена) бошланиши ва охирида ўзгарувчи (мослашувчан) вақт, унинг доирасида ходим ишни ўзи хоҳлаганидек бошлаши ва тугаллаши, шунингдек уни кунлар бўйича ёки қўшилган ҳисоб бўйича ҳисоб даври доирасида иш вақти ҳисобига боғлиқ ҳолда тартибга солиши мумкин;

– қатъий белгиланган вақт – корхонанинг мазкур бўлинмасида мослашувчан вақт графика бўйича ишловчиларнинг ҳаммаси ишда бўлиши мажбурий бўлган вақт;

– овқатланиш ва дам олиш учун танаффус, унинг амалдаги муддати иш вақтига киритилмайди;

– календарь вақти (иш куни, ҳафта, ой ва ҳоказо) белгилайдиган ҳисоб даври муддати, унинг давомида ходим қонун ҳужжатлари билан белгиланган иш вақти меъёрини ишлаб бериши керак.

Ҳисоб даврининг муддатига боғлиқ ҳолда мослашувчан иш вақти режимларининг қуйидаги вариантлари бўлиши мумкин:

– иш кунига тенг – қонун билан белгиланган муддат шу куннинг ўзидаёқ тўлиқ ишлаб берилади;

– иш ҳафтасига тенг – иш соатларида белгиланган муддат мазкур иш ҳафтасида тўлиқ ишлаб берилади;

– иш ойига тенг – иш соатларининг ойлик меъёри мазкур ойда тўлиқ ишланади.

Ишланган вахта усули меҳнат жараёнининг алоҳида шакли бўлиб, бунда ходимларнинг ҳар куни доимий яшаш жойларига қайтишларини таъминлаб бўлмайди. У меҳнат фаолияти амалга оширилаётган объектларнинг корхона жойлашган жойдан сезиларли даражада узокдалигида олис ёки ўзлаштирилмаган туманларда ишлаб чиқариш, ижтимоий аҳамиятга эга бўлган муайян объектларни қуриш, таъмирлаш ёки реконструкция қилиш муддатларини қисқартириш учун қўлланилади. Ушбу режимда қуйидагилар аниқланиши керак:

– корхона (йиғилиш пункти) жойлашган жойдан вахта жойигача бориш ва қайтиб келиш вақти, у иш вақтига қўшилади;

– иш вақти ва дам олиш вақти (сменалар ўртасидаги, вахталар ўртасидаги дам олиш ва ҳоказо).

Ушбу вақт даврларининг ҳаммаси иш берувчи касаба уюшмаси қўмитаси ёки ходимларнинг бошқа

тага юбориш хизмат сафари ҳисобланмаслиги назарда тутилган.

Қонун чиқарувчи вахта муддатини белгилайди. Объектда ишларни бажариш вақтини ва мазкур вахта шаҳарчасида сменалар ўртасидаги дам олиш вақтини ўз ичига оладиган умумий давр вахта ҳисобланади. Иш сменаси бир кунда 12 соатдан ошиши мумкин эмас. Вахта муддати бир календарь ойдан ошмаслиги керак. Вахта (смена) ходимлари келмаган тақдирда иш берувчи касаба уюшмаси қўмитасининг рухсати билан ходимларни вахтада ишлаш графиклари белгиланган иш вақти муддатидан ортиқча ишга, смена келгунига қадар, жалб этиши мумкин. Бу ҳолда унга МКнинг 157-моддасига мувофиқ иш вақтидан ташқари иш сифатида, яъни икки барабар миқдордан кам бўлмаган ҳақ тўланади.

Вахта усулида бажариладиган ишларга ҳомиладор аёллар ва 3 ёшга тўлмаган болалари бор аёллар, 18 ёшга тўлмаган ходимлар жалб этилиши мумкин эмас. Ушбу чекловлар меҳнаткашларнинг ҳаёти ва соғлиғини муҳофаза қилишга, болалар тарбияси учун шарт-шароитларни таъминлашга йўналтирилган, вахта усулида ишлашнинг оғирлиги сабабли белгиланган.

Меҳнатни ташкил этишнинг вахта шакли иш вақтининг қўшилган ҳисоби юритилишини тақозо этади, бунда суткада ишнинг амалдаги муддати иш вақти меъёридан фарқланиши мумкин, бироқ муайян ҳисоб даври учун унга риоя қилиш мажбурийдир. Бунда ҳисоб даврида иш вақтининг муддати қонун ҳужжатларида назарда тутилган соатлар миқдори – ҳафтасига 40 соатдан ошмаслиги керак (МКнинг 115-моддаси).

Ҳисоб даври иш вақти, корхона ёки йиғилиш жойидан иш жойига бориш ва қайтиб келиш учун йўлда бўлиш вақти, вақтнинг мазкур календарь кесимига тўғри келади (ҳар кунлик, ҳар ҳафталик, сменалар ўртасида, вахталар ўртасида) дам олиш вақтини қамраб олади. Унинг муддати бир ойлик, бир чораклик бўлиши мумкин, бироқ бир йилдан ошмаслиги керак ва ишлаб чиқариш тармоғи, тури, табиий-иқлим шароитлари ва бир қатор бошқа омилларга боғлиқ ҳолда белгиланади.

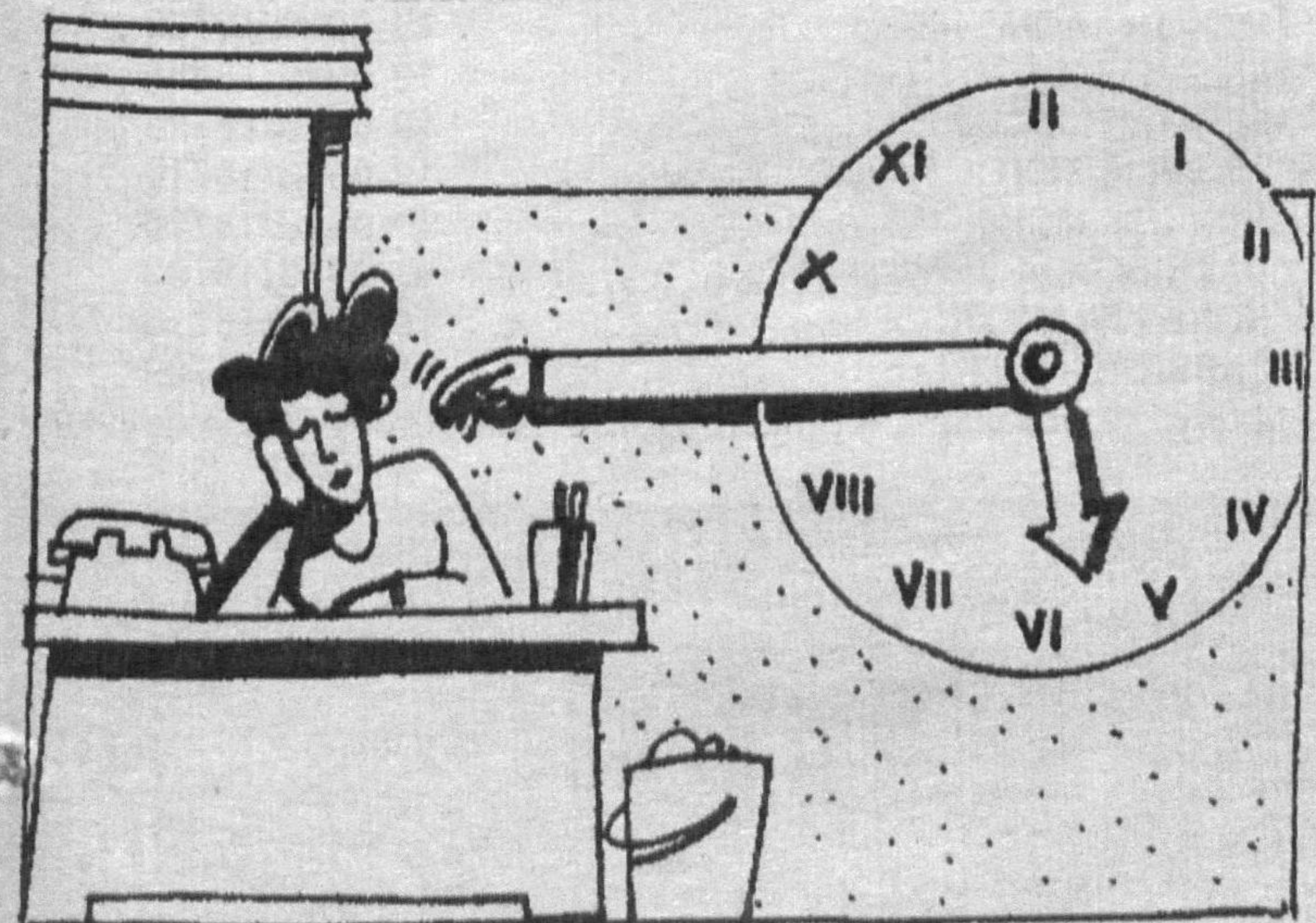
Хизмат сафари даврида ходимнинг иш вақти ва дам олиш вақти режими, одатда, хизмат сафари топшириғида белгилана-

ди. Хизмат сафарида ҳақиқатда бўлиш вақти хизмат сафари гувоҳномасидаги хизмат сафари жойига келиш куни ва ундан кетиш куни тўғрисида қўйилган белгиларга қараб аниқланади. Ишлаб чиқариш вазифаларини бажариш ходимни дам олиш кунлари хизмат сафарига юбориш мумкинлигини истисно қилмайдиган корхоналарда ушбу шарт жамоа шартномасида назарда тутилиши керак. У тузилмаган жойларда эса – касаба уюшмаси қўмитаси ёки ходимларнинг вакиллик органи билан келишган ҳолда иш берувчининг буйруғида назарда тутилиши лозим. Бу ҳолда дам олиш кунини бажарилган иш ёки ходимнинг ишлаб чиқариш топшириғини бажариш учун йўлда бўлишига икки барабардан кам бўлмаган миқдорда ёки, ходимнинг хоҳишига қараб, отгул берган ҳолда бир барабар миқдорда ҳақ тўланиши керак. Агар дам олиш кунлари хизмат сафари даврига тўғри келса ва хизмат сафарига юборилган ходим томонидан дам олиш учун ишлатилмаган бўлса, бошқа дам олиш кунлари ходим хизмат сафаридан қайтган унга берилмайди.

Иш кунини қисмларга бўлишнинг назарда тутилган иш вақти режими. Ушбу режимда ходим меҳнат вазифаларини бажариш учун сутка давомида бир неча марта ишга чиқади. Бундай режимни белгилаётганда қонун ҳужжатлари билан кафолатланган, иш вақтининг тугаши билан унинг кейинги кунда бошланиши ўртасида кундалик дам олишнинг энг кам муддатини (МКнинг 128-моддасига кўра – камида 12 соат) ҳисобга олиш, иш вақти кунлар бўйича ҳисобга олинганда иш куни энг юқори меъёрларига ва иш вақтининг қўшилган ҳисобида ҳисоб даври учун унинг энг юқори муддатига риоя этиш лозим. Смена қисмлари ўртасидаги танаффус вақти иш вақтига киритилмайди.

Иш кунини қисмларга бўлиш меҳнат туси хусусиятлари юзага келтирган жойларда, шунингдек интенсивлиги иш куни (смена) мобайнида бир хил бўлмаган ишлар бажарилганида қўлланади. Ушбу режимни иш берувчи ички меҳнат тартиби қоидаларида ёки корхонанинг бошқа локал ҳужжатларида ёки ходим билан ёзма келишув бўйича белгилайди.

«Norma» МЧЖ юристи Мария ТУХТАРОВА томонидан семинар материаллари асосида тайёрланди.

ТОП

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

«Норма маслаҳатчи» N 2-3 (235-236) 2010 йил 18 январь

“SANAY” ҚК Хитой ва Италияда ишлаб чиқарилган юқори сифатли

КАФЕЛЬ

сотади, ўлчами 60x60, 45x45, 40x40

Буюртма бўйича Хитойдан ҳар қандай ускунани етказиб берамиз

Товар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган

Тошкентдаги
омбордан сотилади

Тошкент ш., Ҳамза тумани,
Султонали Машҳадий кўч., 210
(мўлжал – шампан винолари заводи).
Тел: 269-44-66, факс 269-44-33,
Уяли +99893 375-56-58.
E-mail: sanay_uz@yahoo.com

«Республика Кўчмас мулк биржаси» ЁАЖнинг вилоят филиаллари бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибиде ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади!

I. РКМБ Қашқадарё вилояти филиалининг аукцион савдосига Қарши шаҳар СИБ томонидан Қашқадарё вилоят хўжалик судининг 29.10.2009 йилдаги 18-0908/16199-сонли ижро варақасига асосан хатланган Қарши шаҳар «Глобалкимётаъмирқурилиш» МЧЖга қарашли қуйидаги кўчмас мулк ва асбоб-ускуналар қўйилмоқда:

1. Қарши шаҳар, «Ўзбекистон овози» газетаси кўчаси, 12-уйда жойлашган, 11 та хонадан иборат, қурилиш майдони 1 138,87 м², ҳажми 662,13 м³ бўлган идиш таъмирлаш биноси. Бошланғич баҳоси – 249 006 000 сўм.

2. Қарши тумани Дашт бекати 9-километрда жойлашган, 5 та хонадан иборат, қурилиш майдони 504,03 м², ҳажми 1 153,72 м³ бўлган, таъмирлаш устaxonаси, ёрдамчи ва оператор биноси ҳамда олтингурут ва қора қоғоз ишлаб чиқариш ускуналари билан бирга қўйилмоқда. Бошланғич баҳоси – 260 278 000 сўм.

Аукцион савдоси 2010 йил 19 февраль куни соат 11.00 да бўлиб ўтади. Аукцион савдоси юзасидан барча маълумотларни 8-(375)-225-44-58 телефон рақами ёки биржанинг www.rkmb.uz расмий вебсайти орқали олишингиз мумкин.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закатат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закатат пулини, ҳар бир мулк учун алоҳида тартибда, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақамини ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБ Қашқадарё вилояти филиалининг «Турон-банк» Қарши шаҳар бўлимидаги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт. х/р: 20210000900571452110, МФО: 00192, СТИР: 200933850. Манзилмиз: Қарши шаҳри, М.Абдуллаева кўчаси, 20-уй.

II. РКМБ Фарғона вилояти филиалининг аукцион савдосига Фарғона тумани СИБ томонидан Фарғона вилоят хўжалик судининг 22.06.2009 йилдаги 15-09-07/9666-сонли ижро ҳужжатида асосан хатланган Фарғона т. Миндонобод қишлоғида жойлашган «Башорат» МЧЖга тегишли: 1) КСД-1200 русумли тош майдалаш ускунаси; 2) ГКТП 250/10/6/0,4 русумли подстанция; 3) ГКТП 250/10/6/0,4 русумли подстанциядан иборат ишлаб-чиқариш воситалари қўйилмоқда. Умумий бошланғич баҳоси – 117 268 262 сўм.

Аукцион савдоси 2010 йил 17 февраль куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Талабгорлар диққатига! Юқоридаги мулклар 2010 йил 17 февралдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, мазкур мулкларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2010 йил 5 март куни соат 11.00 да бўлиб ўтишини маълум қиламиз.

Шунингдек, 2010 йил 2 февраль куни соат 11.00 да такроран ўтказиладиган аукцион савдосига Олтиариқ тумани СИБ томонидан Фарғона вилоят хўжалик судининг 11.06.2009 йилдаги 15-09-07/7042-сонли ижро ҳужжатида асосан хатланган Олтиариқ т., Қапчуғай Қ.Ф.Й., Мустақиллик кўчасида жойлашган, қурилиш ости майдони-18967,07 кв. м, фойдали майдони – 2 268,18 кв. м бўлган, «АТП-11» ОАЖга қарашли бино-иншоотлар қўйилмоқда. Бошланғич баҳоси – 263 801 000 сўм.

Талабгорлар диққатига! Юқоридаги бино-иншоотлар 2010 йил 2 февралдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, мазкур мулкларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2010 йил 18 февраль куни соат 11.00 да бўлиб ўтишини маълум қиламиз. Аукцион савдоси юзасидан барча маълумотларни 8-373-224-68-70 телефон рақами ёки биржанинг www.rkmb.uz расмий вебсайти орқали олишингиз мумкин.

Аукцион савдосида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закатат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закатат пулини тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБ Фарғона вилоят филиалининг АТ «Халқ банки» Фарғона вилоят филиалидаги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: х/р: 20210000700571452023, МФО: 00497, ИНН: 200933850. Манзилмиз: Фарғона ш., М.Қосимов кўчаси, 35-уй.

III. РКМБ Хоразм вилояти филиалининг аукцион савдосига Урганч шаҳар суд ижрочилиари бўлими томонидан қуйидаги мол-мулклар қўйилмоқда: 1). 23.03.2009 й. 1032-сонли, 30.03.2009 й. 1583-сонли, 05.08.2009 йилдаги 6757-сонли ижро варақаларига асосан, «Хоразмқурилиш» ОАЖга қарашли бўлган, Урганч шаҳри, Й.Бобононов кўчаси, 8-уйда жойлашган, умумий ер майдони – 2 305,5 кв. метрни, шундан қурилиш ости ер майдони – 1 288,88 кв. метрни ташкил қилган маъмурий бино ва иншоотлари. Бошланғич баҳоси – 328 677 993 сўм. 2). 11.05.2009 й. 2483-сонли ва 26.01.2009 й. 17708-сонли ижро варақаларига асосан, «Хоразм вилоят МТП бирлашмаси» ОАЖга қарашли бўлган, Ҳонқа кўчаси, 36/2-уйда сақланаётган қуйидаги техникалари: 1. «Кейс-2166» русумли 1997 йилда ишлаб чиқарилган 17-57 ЕН давлат белгили техник саз ҳолатидаги комбайн. Бошланғич баҳоси – 98 934 615 сўм. 2.»Кейс-2166» русумли 1997 йилда ишлаб чиқарилган 17-58 ЕН давлат белгили техник саз ҳолатидаги комбайн. Бошланғич баҳоси – 98 934 615 сўм. 3. Магнум-8940 русумли 1998 йил иш.ч.к., 15-74 ЕН давлат белгили трактор. Бошланғич баҳоси – 31 688 538 сўм. 3). 04.01.2008 й. 8023Н-сонли ижро варақасига асосан, «Хоразм автойўл» махсус йўл хўжалиги пудрат таъмирлаш фойдаланиш давлат корхонасига қарашли бўлган: 1. Урганч шаҳар, Бинокор кўчаси, 1-йўлак, 8-уйда жойлашган, қурилиш ости ер майдони – 1 382,27 кв. метр бўлган, 20 кишилик меҳмонхона типиде қурилган, 2 қаватли турар жой бинолари. Бошланғич баҳоси – 259 339 617 сўм. 2. Урганч шаҳар, Хива шоҳкўчаси 1 км. жойлашган, умумий ер майдони – 32 792,37 кв. метрни, қурилиш ости ер майдони – 4 940,34 кв. метрни ташкил қилган автобаза бино ва иншоотлари. Бошланғич баҳоси – 217 720 024 сўм. 3). Урганч шаҳар суд ижрочилиари бўлими томонидан хатланган 11.03.2009 й. 17254-сонли ижро варақасига асосан «Хоразм Бўён» МЧЖга қарашли бўлган, Урганч шаҳар, Ёшлик кўчаси, 1-типикда жойлашган, умумий ер майдони – 7 876,65 кв. метрни, шундан қурилиш ости ер майдони – 469,89 кв. метрни ташкил қилган маъмурий бино, омборхона, ёрдамчи бино ва бостирмаси. Бошланғич баҳоси – 74 027 325 сўм.

Аукцион савдоси 2010 йил 4 февраль куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Талабгорлар диққатига! Юқоридаги мулклар 2010 йил 4 февралдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, сотилмаган мулкларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2010 йил 19 февраль куни бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Аукцион савдоси юзасидан барча маълумотларни 8 (362) 226-43-64 телефон рақами ёки биржанинг www.rkmb.uz расмий вебсайти орқали олишингиз мумкин.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закатат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закатат пулини, ҳар бир мулк учун алоҳида тартибда, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБнинг Хоразм вилояти филиалидаги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: 20210000700571452056, АТИБ «Ипотека» банки «Тинчлик» филиали, МФО: 00580, ИНН: 200933850. Манзил: Хоразм вилояти, Урганч шаҳри, Й.Бобононов кўчаси, 23-уй. Телефон: 226-32-63, факс: (8-362) 224-36-97.

Юқорида кўрсатилган мол-мулклар билан тегишли суд ижрочилиари бўлими вакили иштирокида бево-сита жойига чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдосида иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосига бир кун қолганда тўхтатилади.

Диққат қуйидаги мол-мулкларнинг аукцион савдоси тўхтатилганлигини маълум қилади: РКМБ Марказий аппаратида Миробод тумани СИБ томонидан тақдим қилиниб, «Солиқ ва божхона хабарлари» газетасининг 14.12.2009 йилдаги 50-сониде чоп этилган хабарнома билан аукцион савдосига чиқарилган, «STONE EXPRESS» МЧЖ ва «EAST PRODUCTIONS» МЧЖларга тегишли мол-мулклар: 1. «BARSANTI MACCHINE» русумли мрамар кесиш ва қайта ишлов бериш учун мўлжалланган дастгоҳ-ускуналари; 2. Тошкент ш., Шайхонтоҳур т., массив Бешёғоч, 4-уй манзилида жойлашган, 790 кв. м ер майдони, 783 кв. м фойдаланиш майдонидан иборат бўлган, 9 қаватли бионинг 1 қавати қисми; 3. Тошкент ш., Ҳамза т., Мусаханов кўчаси, 2-уй манзилда жойлашган, 11 088 кв. м ер майдони, 6 274 кв. м фойдаланиш майдонидан иборат бўлган, 1 қаватли биноси; 4. Тошкент ш., Ҳамза т., Мусаханов кўчаси, 2-уй манзилда жойлашган, 3 132 кв. м ер майдони, 1 543 кв. м фойдаланиш майдонидан иборат бўлган, 1 қаватли биносидан иборат мол-мулкларни аукцион савдоси тўхтатилди. Асос: Миробод туман суд ижрочилиари бўлимининг 06.01.2010 йилдаги 6995-қў-1/22-сонли хати. Манзилмиз: Тошкент ш., С.Раҳимов т., М.Уразбев кўчаси, 1-А-уй. Тел. 228-7952. www.rkmb.uz Лицензия: DB 001 №000004.

ЭНЕРГИЯНИ ТЕЖАШ МАҚСАДИДА

QUVVAT® ишлаб чиқаради

Ўзбекистон бозориде
12 йил

ЭЛЕКТРОН СУВ ҲИСОБЛАГИЧЛАР
ИССИҚЛИК ҲИСОБЛАГИЧЛАР
SUMMATOR-3

Товарлар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган

Ангрен ш. +(99870) 662 44 77, +(99893) 182 46 57, Тошкент ш. +(99898) 300 22 67
E-mail: sales@quvvat.uz, web-site: www.quvvat.uz

112-09

МЕБЕЛЬ ТАЙЁРЛАШ

мактаб
офис
тиббийт
металл каркасде
ошхона буюртмага

тел./факс: (998 71) 244 86 31, 290 95 57. www.art-mebel.uz

● **РЎЙХАТ**

***Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 5 январдаги қарорларига асосан Сергели туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ**

Корхона номи	Қарор рақами
"RITODEX STORY SERVIS" XK	10-0916/18908
"AVA BROK SERVIS" MCHJ	10-0916/18735
"SERGELI-SANELQURILISHMONTAJ" MCHJ	10-0916/18698
"SHAHLO FOOD" XK	10-0916/18700
"SANJAR QURILISH SERVIS" MCHJ	10-0916/18704
"TEHNO-INJENIRING-SERVIS" MCHJ	10-0916/18728
"FAYZLI SANTEX SERVIS" MCHJ	10-0916/18722
"EHSON HAMKOR" MCHJ	10-0916/18717
"VLADIMIR POGREBYNNIY" MCHJ	10-0916/18731
"JAVOHIRFAYZ SAVDO" XK	10-0916/18694
"GOLF DC" MCHJ	10-0916/18732
"BABE TOYS KLASSIK" MCHJ	10-0916/18699
"DIL UMID DUR" XK	10-0916/18739
"SERGELI OBOD" XK	10-0916/18795
"ASHA NEO PLUS" MCHJ	10-0916/18737
"TEMIRYO'LTRANSKONTEYNER" MCHJ	10-0916/18720
"ULUG' TONG" MCHJ	10-0916/18702
"ZAYTUN BIZNES" XK	10-0916/18707
"HUQUQ PRESS" MCHJ	10-0916/18692
"ROSVALEN" XK	10-0916/18736
"MAXKAM STORY SERVIS" XK	10-0916/18713
"ME'MOR XAQ" XK	10-0916/18693
"CHINA TOUR" XK	10-0916/18686
"ILK QADAM KOMMUNAL" UJMSH	10-0916/18718
"TOVUZ" XK	10-0916/18687
"TANDEM SAVDO" XK	10-0916/18711
"TO'SIN KO'LTO'SIN" XK	10-0916/18696
"TURON CHARM" TSH	10-0916/18727
"XAKNAZAR MUKAMMAL SAVDO" MCHJ	10-0916/18723
"TONGIL-NT" XSMCHJ	10-0916/18690
"BIOS SOLUTION" MCHJ	10-0916/18708
"ORIGINAL DIZAYN STAR" XK	10-0916/18734
"AKTINIO PLUS" MCHJ	10-0916/18715
"BARLOS SERVIS" MCHJ	10-0916/18730
"TURKSIBTRANS" MCHJ	10-0916/18721
"ANORXON SAVDO" MCHJ	10-0916/18725
"VIKTORIYA KLASSIK" XK	10-0916/18709
"KAMRONBEK BIZNES" MCHJ	10-0916/18705
"KARAVANZAPSIPTRANS" MCHJ	10-0916/18706
"NADEJDA LIGHT" XK	10-0916/18697
"DURDONA SAODAT BIZNES" XK	10-0916/18712
"GUKA SERVIS" XK	10-0916/18714
"IMAMOV SERVIS" XK	10-0916/18701
"FUTURE GRAPHICS DESIGN" XK	10-0916/18710
"ZIYAMOVA FASHION" MCHJ	10-0916/18733
"TEKRO PLUS" MCHJ	10-0916/18691
"TRINITY LAN" MCHJ	10-0916/18689
"MAKON TAOM" MCHJ	10-0916/18738
"ANSAK" MCHJ	10-0916/18688
"SER-TAR" MCHJ	10-0916/18724
"ABLAJIM TEXTIL SAVDO" MCHJ	10-0916/18719
"NOVICE" MCHJ	10-0916/18726
"DAVR SOVGA SERVIS" MCHJ	10-0916/18703
"KOREA FILM" XK	10-0916/18716
"SARBENT" MCHJ	10-0916/18729

Мазкур корхоналарга тегишли муҳрлар ва штамплар бекор қилинади.

ТОВАРЛАР ВА ХИЗМАТЛАР БИЗНЕС ПАНОРАМАСИ

ТОП

237-51-33
237-47-20
237-47-05

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

“OSIYO-AUDIT”

аудиторлик
компанияси

OSIYO-AUDIT ЎзР МВНинг 29.02.2008 йилдаги 00124-сон лицензияси (1998 йилдан бўён фаолият юрτάди). 500 млн сўмга суғурта полиси мавжуд.

**Барча хўжалик юритувчи
субъектларнинг аудиторлик текширувлари
Барча турдаги аудиторлик хизматлари**

Сертификатланган аудиторлар ва бош бухгалтерлар доимий ишга таклиф этилади
Тел.: 236-11-60, факс 236-24-32, уяли 111-36-37. E-mail: osiyo-audit@mail.ru
Вилоятлардаги алоқа боғлаш телефонлари:
Нукус – (8-361) 350-40-35, Андижон – (+99897) 103-83-08, Бухоро – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Наманган – (+99869) 250-77-11, Навоий – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Қарши – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Фарғона – (+99873) 502-95-74, Хоразм – (8-361) 350-40-35.

«KORIFEY-AUDIT» МЧЖ

**Барча хўжалик юритувчи субъектларда
аудиторлик текширувлари**

Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Хизматлар лицензияланган ва суғурталанган

Тел. 276-75-57. Тел./факс 276-97-76. Уяли тел. 108-30-16.

E-mail: korifev_aft@mail.ru. Бунёдкор шохкўчаси, 44, 404-офис
("Мирзо Улуғбек" м.б.) Бухоро: 8(365) 522-11-38, 658-53-41,
Қарши 8(371) 705-09-41,
Хоразм 8(362) 513-34-52, Термиз 8(376) 277-56-61

ЎзР АВнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сонли гувоҳномаси.
28.03.2008 йилдаги 00642-сонли лицензия.

“AMIR-AUDIT” МЧЖ

- Ҳамма турдаги аудиторлик хизматлари
- Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш

Устав капиталимиз - ЎзРдаги 5000 ЭКХдан ортиқ

САР сертификатига эга
аудиторлар керак.

Тел.: 409-04-23. Факс: 294-77-48

• РЎЙХАТЛАР

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 4 январдаги ҳал қилув қарорларига асосан Учтепа туманидаги банкрот деб топилган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Қарор рақами
"Split Star Servis" МЧЖ	10-0906/18094
"Bohodir Maximal Servis" МЧЖ	10-0906/18097
"Rangli dunyo bo'yoqlari" МЧЖ	10-0906/18098
Мазкур корхоналарга тегишли бўлган думалоқ муҳрлар ва учбурчакли тамгалари ҳамда бирламчи таъсис ҳужжатлари ва Давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинган. Корхоналар бўйича тугатув бошқарувчиси этиб Б.Саидов тайинланган. Давволар 45 кун мобайнида Тошкент ш., М.Шайхзода кўчаси, 1а-уй, 309-хонада қабул қилинади. Тел. 275-95-10.	

*Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	МФО	Рўйхатдан ўтган санаси ва рақами	Манзили
«УМИДА»	200536695	00432	04.10.1990 404-8/21	Буюк Ипак йўли кўч., 414
«СИФАТ»	200521414	00451	31.05.1994 704-рх	М-1-7-34
«IFFAT»	200537504	00954	23.11.1999 2293	Исмоил ота, 1а
«NADEJDA-VEKTOR» ШК	200825573	00416	06.06.2000 772	М-1, 49
«QIR-ARIQ»	201440396	00491	12.05.2000 647	Қорасув-6-4а-57
«ES-TONG»	201961302	00491	13.09.1996 1266-ХК	Буюк Ипак йўли, 427
«VALART»	202407498	00429	27.10.1997 1000-ХК	Сайрам, 39а
«M.U.KFB QOSHDAGI 9-IJARA»	202970188	00425	30.07.1999 1666	Қорасув-4, 2
«M.U.KFB QOSHDAGI 3-IJARA»	202978381	00425	30.07.1999 1665	Дагестанская, 56
«SIFATLI BINOKOR»	202987560	00400	20.08.1999 1780	Жасорат берк кўч., 2, 3
«MAFTUNKOR SAN'AT» ШК	203188154	00416	23.03.2000 395	Ҳамза, 51
«KANON-SERVIS»	203363886	00399	22.08.2000 1217	Аэродромная, 5
«ISLOM RIZO»	203680073	00531	01.07.2002 905	К.Ниязова, 39
«SITORA-FARM»	203802892	00871	26.12.2001 1820	Хумоюн, 3а
«ALSANAR» ШК	204090934	00444	28.06.2002 887	Пушкин 1-тор кўч., 6
«FROMS»	204643949	00167	14.08.2003 1221	Оққўрғон, 18
«BRAVO-SERVIS»	204646571	00895	20.08.2003 1247	Х.Олимжон майд., 13а
«FRESH GREEN ORANGE»	204964572	00974	28.07.2004 000610-04	Х.Олимжон майд. СБК, ЗАП.СТОР.
«INFRA-LIFE»	205630434	00407	01.08.2005 001342-04	Ойша хоним 3-берк кўч., 6
«ЛИЛИЯ»	200520115	00432	07.09.1992 780РХ	8-уй (Мирзо Улуғбек)
«НИГИНА»	200536119	00399	18.04.2003 621	Х.Олимжон майд., 3Б
«SUXROB VA O'RTQQLARI»	205328665	-	10.01.2005 000891-04	Х.Абдуллаев, 19
«KOMOLOT FAYZ SAVDO»	205332622	-	12.01.2005 000898-04	Ломоносов, 50
«SEVEN AND SEVEN»	205339232	-	18.01.2005 000908-04	Геологическая, 21
«ASILBEK-ERMUHAMMAD»	205347745	-	24.01.2005 000916-04	Қурбонов, 91
«JO'RABEK-JAVOHIR»	205366500	-	26.01.2005 000918-04	Авайхон, 2-17
«PRAID SERVIS STAR»	205445544	-	15.02.2005 000955-04	Буюк Ипак йўли, 42
«MAISHIY-ROXAT»	205577261	-	30.03.2005 001107-04	Буюк Ипак йўли, 58-76
«KSBFI-SAVDO»	205589057	-	04.04.2005 001117-04	Т.Малика, 110
«SHOKIR-AVTO FAYZ»	205627389	-	20.04.2005 001160-04	А.Югнакий даҳаси, 37-52
«PIKAP SAVDO»	205690574	-	26.05.2005 001207-04	Дархон 2-берк кўч., 3-4
«SHUHRAT-TEKSTIL-BIZNES»	205690606	-	26.05.2005 001209-04	Пушкин, 66
«STAR VOYAGE» ШК	205690598	-	26.05.2005 001206-04	Буюк Ипак йўли, 115
«DEKOR STYLE»	205709222	-	08.06.2005 001225-04	Буюк Ипак йўли даҳаси, 6-48
«JASUR-SAN-RN»	205724269	-	22.06.2005 001246-04	Содиқов-Ярославский, 1-35
«ALBA-SPEKTRUM»	205726724	-	23.06.2005 001248-04	К.Муртазоев, 16-23
«NOVATOR LIFE»	205744275	-	07.07.2005 001283-04	А.Икромов, 17/3
«BATU-ALKOR»	205756600	-	18.07.2005 001308-04	Гёте, 50
«FARHONBEK»	205760447	-	21.07.2005 001322-04	Ўзбекистон овози, 2
«ANTIK-SAVDO-SERVIS»	205772677	-	02.08.2005 001350-04	Художников, 1-3
«IMKON PROGRESS»	205772692	-	03.08.2005 001353-04	Ш.Бурханов линейный туп.
«VEST TRUST TRADING»	205784550	-	15.08.2005 001367-04	Саматова, 12
«LORA-FOODS»	205805809	-	06.09.2005 001408-04	Буюк Ипак йўли, 289
«DESERT-LIFE»	205806743	-	07.09.2005 001409-05	Содиқов, 13
«MULTIFON»	205810225	-	12.09.2005 001413-04	Буюк Ипак йўли, 139Б
«EREMIS INTERNATIONAL»	205813933	-	14.09.2005 001417-04	Ўзбекистон овози, 2
«TEXTLINE-SERVIS»	205848066	-	17.10.2005 001491-04	Феруза даҳаси, 56-5
«HILOL SAVDO OLAMI»	205861320	-	01.11.2005 001513-04	Мусахонев, 45
«ALIMARDON BARAKA»	205868983	-	14.11.2005 001530-04	ТТЗ-2, 12
«ARARAT SAVDO»	205886835	-	28.11.2005 001550-04	Авайхон, 8-33
«ORIF JEVELLERIE»	205895714	-	07.12.2005 001571-04	Паркентская, 11-98
«SAFA-SEVAR»	205918628	-	21.12.2005 001597-04	ТТЗ-2, 15-22
«ТАБИАТ»	200532227	-	14.07.1988 364/15	Буюк Ипак йўли, 222-224
«БИОМЕД» ЛТД	202156756	00407	13.07.2009 2,8-1385/2	Х.Абдуллаев, 83
«CHANTIK»	202340948	00417	31.07.2001 2,667	Олмачи, 32
«IQTISOD-AUDIT»	202603018	00399	16.06.1998 2,495	Парк 3, Дие́ра, 66а
«Z CORUM TASHKENT LTD» ИП	203708257	00831	11.11.2002 1564	Катта Миробод, 10
«DKG-PAX»	205332607	01018	10.01.2005 2,1075	Ж.Обидова, 276

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак штамплари, корхона рўйхатдан ўтган таъсис ҳужжатлари ва рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинади. Корхоналарнинг дебитор ва кредиторлари даъволари 2 ой муддат мобайнида Тошкент ш., Мустақиллик шохкўчаси, 122-уй манзилгоҳи бўйича Олти ой ва ундан ортиқ вақт мобайнида Фаолият кўрсатмаётган корхоналарнинг фаолиятини тугатиш комиссияси томонидан қабул қилинади.

ЭЪЛОНЛАР

СОТИЛАДИ

Ер участкаси сотилади, Галаба-нинг 40 йиллиги, 6 сотих.
Тел. 407-78-67.

Квартира сотилади, С.Барака (марказ, 2/1/9). Тел. 407-78-67.

Саноат вентиляторлари сотилади.
Тел. 764-56-47.

ИШ

Электр двигателлари ўрвчиси керак. Тел. 407-78-67.

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

Юридик хизмат кўрсатиш. Дебиторлик қарзини ундириш (натижаларга кўра ҳақ тўланади). Хўжалик, жиноят ишлари.*
Тел.: (+99897) 330-45-71, (+99897) 100-47-33.

ADVOKAT ELITE. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш. Судлар.*
Тел.: 343-41-56, 448-74-69.

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр.*
Тел. 448-74-69.

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ

Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари.* Тел.: 370-63-06, 263-77-29.

ЭЪЛОНЛАР

БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ

Бухгалтерия ҳисобини тиклаш. Банслар. Маслаҳатлар.
Тел. 100-65-80.

ДАСТУРИЙ ТАЪМИНОТ

Фирма "1С: Бухгалтерия 7.7" бўйича хизматлар кўрсатади: намунавий ва намунасий конфигурацияларни сошлаш, дастурлаш, кузатув, ўқитиш.
Тел. 765-01-20.

"Декларант-ПЛЮС" дастури. БЮДни тўлдириш, муҳрлаш, ДБКга электрон нусхасини юбориш. Батафсил маълумотлар www.mind-system.narod.ru сайтида.

ХИЗМАТЛАР

Юқори вольтли ускуналарни малакали синовдан ўтказиш, ўрнатиш, сошлаш. Лицензияланган, сертификатланган.
Тел. 407-78-67.

Агентлик уй хизматчилари, энагалар, беморга қаровчилар хизматларини таклиф этади.
Тел. 252-38-71, 454-80-01.

ТАРЖИМАЛАР БЮРОСИ: таъсис, юридик, тиббий, техник ҳужжатларни малакали таржима қилиш.
Тел. 252-38-71, 454-80-01.

Корхоналар учун умумий овқатланишни ташкил этамиш. Тўлов нақд пулсиз ҳисоб-китоб, терминал орқали амалга оширилади.
Тел. 102-10-20.

*Хизматлар лицензияланган.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 30 декабрдаги ажримларига асосан Сергели туманидаги кузатув жорий қилинган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Ажрим рақами
"MACHO MARAT" МЧЖ	10-0916/20143(19)
"SAM PLAST INVEST" МЧЖ	10-0916/20146(19)
"MUHAMMAD JAVOHIR SAVDO" ХФ	10-0916/20144(19)
"YAXSHILIKKA UMID" ШК	10-0916/20145(19)

Мазкур корхоналар бўйича муваққат бошқарувчи этиб Сергели туман ДСИ ходимлари М.Ахмурзаева ва М.Эшназаров тайинланган. Иш 2010 йил 2 февраль куни соат 10.00 да Тошкент ш., Сергели тумани, 3-мавзе, Янги Сергели кўчаси, 6а-уйда жойлашган Сергели туман ДСИ биноси, 4/1-сонли хонада суд муҳокамаси бўлиб ўтади. Кредиторлар томонидан эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой давомида қуйидаги манзилга мурожаат этишлари мумкин: Тошкент ш., Сергели тумани, 3-мавзе, Янги Сергели кўчаси, 6а-уй, Сергели туман ДСИ биноси, 4/1-хона.
Тел.: 257-74-51, 257-85-93.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 8 январдаги ҳал қилув қарорларига асосан Мирзо Улуғбек туманидаги соддалаштирилган тартибда банкрот деб эътироф этилган ва тугатишга оид иш очилган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Қарор рақами
"Davrus Servis" ХК	10-0907/20051
"Demetra" ХФ	10-0907/20050
"Nexus Business International" ШК	10-0907/20049
"Anrus-invest" МЧЖ	10-0907/20048
"Invikta-Star" МЧЖ	10-0907/20047

Мазкур корхоналарнинг топширилмаган думалоқ муҳр ва бурчак штамплари, корхоналарнинг давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги қарорлари ва таъсис ҳужжатларининг асл нусхалари бекор қилинди. Корхоналарга нисбатан талаб, таклиф ва эътирозлар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой давомида тугатиш комиссияси томонидан Тошкент ш., Раҳматуллин кўчаси, 314-уй, Мирзо Улуғбек туман ДСИ биноси, 209-хонада қабул қилинади.
Тел. 262-17-82.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 25 декабрдаги 10-0920/19854(19)-сонли ажримига асосан Юнусобод туманидаги "FABIT-SERVIS" МЧЖга нисбатан банкротлик иши очилиб, кузатув жараёни жорий этилди. Муваққат бошқарувчи этиб 4-тоифали суд бошқарувчиси Юнусобод туман ДСИ ходими М.Рустамова тайинланди. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2010 йил 20 январь куни соат 15.00 да Юнусобод туман ДСИ биносида бўлиб ўтади. Ушбу жамиятга алоқадор корхона ва ташкилотлар Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, 2-қават, 4-хонага мурожаат этишлари мумкин. Тел. 235-34-08.

Ишни суд мажлиси муҳокамасида кўриш 2010 йил 22 январь куни соат 10.15 да Тошкент шаҳар хўжалик суди биносининг 10-суд мажлиси залида ўтказиш тайинланган.

Ўртачирчиқ туман Машина трактор парки давлат акциядорлик жамиятига нисбатан Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 28 декабрдаги 11-0906/21830(19)-сонли банкрот деб топиш тўғрисидаги ажрим талаблари бўйича даъво ариза иш юритилишга қабул қилинди. Суд мажлиси 2010 йил 8 февраль соат 10.30 да Тошкент ш., Чилонзор Ц-мавзеси, Чўпон ота кўчаси, 6-уй, Тошкент вилояти хўжалик суди биносида ўтказилиши белгиланган. Ўртачирчиқ туман Машина трактор парки давлат акциядорлик жамиятида назорат тартибини ўрнатиш ва муваққат бошқарувчи этиб А.Аноркулов тайинланган.

товар сертификатланган

КУВУРЛАР

полиэтилен H1366-1
d 16 мм дан 800 мм гача, қалинлиги буюртмага кўра
монтаж билан

иссиққа чидамли
ва иссиқхона

ПЛЁНКАСИ

эни 20 см дан 200 см гача, қалинлиги буюртмага кўра

ЕЛИМ ёрликбоп Шартномавий нархлар

Факс 228-14-56, тел.: 103-14-38, 130-19-76

• РЎЙХАТЛАР

Олмалиқ шаҳридаги 3-6 ой давомида молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётганлиги сабабли тугатиш ишлари бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР
"АЛМАЛИКСВИНЕЦСТРОЙ"	200599959
"МАЙШИЙ ХИЗМАТ"	201884445
"BERSA BEER" ХФ	204950923
"ABBOS-HVOYOV VA A" ХК	205158617
"MUHAMMAD MUSTAFO O'G'LI" ХК	205314232
"BOTIR-LOLA" ХИЧТК	205731577
"ZOKIRJON SERVIS" ХК	206433607
"ABDULLAEV KAPITAL" ХК	300410193
"ABZAL-OTABEK-SERVIS" ХК	300471324
"BUNYOD SHANS" ХК	300478970
"KIMAN LYUKS" ХК	300514625
"AZIA FERRO MAX" ХК	300700125
"ЭЛЕКТРОН"	200604033
"ANINSTAL" ХФ	204686680
"ALMALYK-PLAST" МЧЖ	204753692
"ЮЛДУЗ" МЧЖ	200599293
"ИПАК ЙЎЛИ" МЧЖ	202427781
"QADRIYAT SAVDO" МЧЖ	206419511
"OLMALIQ SEK'YURITI" МЧЖ	206576484
"EKIRAJ-AVTO-TRANS" МЧЖ	300567307
"КАБУТАР" ХФ	203102577
"NURONIY YORDAMCHISI" КК	203691162
"ATCO ХОКИМИЯТА (ТЕРРИТОР.СТРОЙ)"	200603311
"МАЛИКА"	200603557
"ОПК Г.АЛМАЛИКА РИКУ ГНК РУЗ"	203618210
"КАТМИР" ХФ	204309017
"INTER-LUX" ХК	205773335
"AL-FIRDAVS-AT-TIJORAT" ХК	205804438
"REGINA-LUX" ХК	205851634
"ЁДГОРХОН"	200601970
"МЛЧАР"	202396466
"SARVINOZ VA DUR" ХК	205161488
"OMON VA MARXABOXON" ХК	205601667
"FERUZ MADINA BIZNES" ХК	300815528
"NICHANOV YULDACH" ХФ	205230512
"OLMALIQ ADOLAT" ХК	206188982
"OLMALIQ TAEMS" МЧЖ	200599934
"БИЗНЕС ИНКУБАТОР ТУРОН"	202035954
"DELTA STAYN" МЧЖ	205794261
"KOMETA STROI SERVIS" МЧЖ	206499707
"UZTAMINOT NOTO'QIMACHI" МЧЖ	206653483
"OLMALIQ STALMONTAJ" МЧЖ	206772914
"OLMALIQ ARFEY" МЧЖ	206814013
"АРОФАТ" УЖМШ	203622950
"ALM NOVATOR SERVIS" УЖМШ	206106711
"OLMALIQ-OBİ-NON" ХК	205665635
"SEVARA-FARANGIZ" ХК	205961616
"XAKIMOVA MUSLIMA" ХК	206814005
"SHUNQOR FAYZULLA" ХК	300068437
"MUZZI-AKBAR TORG" ХК	300141917
"SAIFIDIN-INDUSTRIYA" ХК	300221334
"OLMALIQ PETROL EKONOM" ХК	300313259
"IBRAT-NIYAT-SAVDO" ХК	300572508
"PROMALP" ХИЧТФ	204030406
"SIM I MADI" МЧЖ	204119578
"АЛ-ИКРОМЖОН"	202285461
"AVAZBEK TRANS" ХК	300842811
"ZULFIYA FAYZ BARAKA SERVIS" ХК	301136794
"BAYRAGDAR BIZNES" ХК	301013228
"TOVDAREN" ХК	301169753
"SANJAR KARAVAN TRANS" ХК	301183129
"KAMER YUNKER" ХК	301194859
"ЮЗ-ТЕРАК" ХФ	203618203
"НАМКОР" ХФ	204034621
"GOLDEN MEISTER KO" ХФ	204513341
"SORBENT" МЧЖ	204565824
"BINOKOR INVEST" МЧЖ	206700471
"MEKNAT STROY" МЧЖ	205194139
"OLM. OМУХТА YSHVSHIB" МЧЖ	301036974
"ФАЙЗ СЕРВИС" УЖМШ	204373478

Мазкур корхоналар бўйича даъволар 2 ой муддат давомида Олмалиқ шаҳар корхоналарни тугатиш бўйича махсус комиссия томонидан қабул қилинади.

МДХдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИКАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

АНДИЖОН КАБЕЛЬ ЗАВОДИ

ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН

РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА СИФАТ ВА КАФОЛАТ

Тошкент ш., М.Жалил кўч., 92. Тел.: (99871) 150-11-77 (кўп тармоқли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 30 декабрдаги ҳал қилув қарорларига асосан Бекобод шаҳридаги банкрот деб топилган ва тугатишга доир иш жараёни бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Қарор рақами
"BEKTA'MIR" ХФ	204738970	11-0906/20364(19)
"BEKOBOD-KO'XNA-ZAMIN" ХК	206814298	11-0906/20365(19)
"ASROR-ISHONCH" ХК	206223654	11-0906/20366(19)

Мазкур корхоналар бўйича тугатиш бошқарувчиси этиб Бекобод шаҳар ДСИ ходими А.Алибоев тайинланган. Ушбу корхоналарга нисбатан талаб ва таклифлар Бекобод шаҳар, Истиқлол кўчаси, 40-уй, Бекобод шаҳар ДСИ биноси, 2-қават, 9-хонада қабул қилинади. Тел.: (8-370) 912-66-24. Суд муҳокамаси ҳамда навбатдаги кредиторлар йиғилиши 2010 йил 26 январь соат 15.00 да Бекобод шаҳар ДСИ биносида ўтказилади.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг қарорига асосан Шайхонтоҳур туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатдан ўтган санаси ва рақами	Юридик манзили	Қарор рақами	
"DZET" МЧЖ	203951202	16.10.2009	09-000202	Абай, 4а	10-0907/18499
"BITOVAYA TEXNIKA MIR ELEKTRONI"	300599077	23.10.2007	002176-09	Навоий кўч., 16	10-0907/18497
"MAHKAMJON-MA'PURAT" МЧЖ	205570525	29.03.2005	695-09	Жар ариқ мавзеси, 7	10-0907/18498
"ESKI JUVA BARAKA" МЧЖ	206712758	09.10.2006	1385-09	Бозор майдони, 28	10-0907/18492
"KREATIVNIE MASTERSKIE" МЧЖ	206946324	18.01.2008	2312-09	М-13-5-13	10-0907/18496
"LUCKY FRIENDS"	300713021	11.02.2008	002363-09	Ғ.Раҳимов кўч., 32а	10-0907/18494
"LIGHT HAND MEDIA"	301029894	16.01.2009	003057-09	Фурқат кўч., 1	10-0907/18492
"OYNAVIY JAHON" МЧЖ (собик ХК)	203505787	10.01.2002	17	Навоий кўч., 69	10-0907/18491
"SAMARZIYO-SERVIS" МЧЖ	205841654	14.08.2007	2063-09	Гулбод даҳаси, 2-29	10-0907/18495
"OLTIN MAXSUS SAVDO"	300055818	17.11.2006	001570-09	Эски Жува бозори худудиди	10-0907/18500
"WINDOWS AND DOORS"	300789315	03.04.2008	002489-09	Фурқат кўч., 1	10-0907/18493

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва штамплари бекор қилинади. Дебитор ва кредитор даъволари эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой муддат мобайнида махсус комиссия томонидан Тошкент ш., А.Қодирий кўчаси, 7а-уй манзилида жойлашган Шайхонтоҳур тумани ҳокимияти биносининг 2-қаватидаги Тадбиркорларни рўйхатга олиш хонасида қабул қилинади. Тел. 241-87-45.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 9 декабрдаги 10-0919/16799-сонли ҳал қилув қарорига асосан Бектемир туман ДСИда рўйхатдан ўтган "Madfina Sultana" ХК банкрот деб эътироф этилди ва тугатишга оид иш юритиш таомили жорий қилинди. Тугатув бошқарувчиси этиб Бектемир туман ДСИ ходими Т.Гиязов тайинланган. Корхонага тегишли думалоқ муҳр ва бурчак штамп бекор қилинади. Корхона кредиторлари ўз талаб ва таклифлари билан Тошкент ш., Х.Бойқаро кўчаси, 92-уй, Бектемир туман ДСИ биноси, 3-қават, 30-хонага мурожаат қилишлари мумкин. Ушбу корхона кредиторларининг барча эътироз ва даъволари эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой мобайнида Бектемир туман ДСИ биносида қабул қилинади. Тел. 295-29-93.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2010 йил 8 январдаги 11-1016/517-сонли ажримига асосан Зангиота туманидаги "SARBODA QURILISH" ХК ҳамда 11-1016/519-сонли ажримига асосан "ШАХОДАТ" ХК, 11-1016/518-сонли ажримига асосан хусусий тадбиркор "НАЗАРОВ ШЕРЗОД ҚЎЧҚОРОВИЧ" соддалаштирилган тартибда банкрот деб иш юритиш учун қабул қилинганлиги муносабати билан кредиторларнинг 1-йиғилиши 2010 йил 20 январь куни соат 11.30 да ва 2010 йил 21 январь соат 16.00 да Тошкент вилояти хўжалик суди биносида суд мажлиси ўтказилади. Ушбу корхоналарга алоқадор шахслар ва корхоналар 1 ой давомида ўз мурожаатларини қуйидаги манзилга билдиришлари мумкин: Зангиота тумани, Эшонгузар Қ.Ф.Й., Охунбобоев кўчаси, 23-уй, Зангиота туман ДСИ биноси. Тел. 270-70-31.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 2 октябрдаги 10-0907/14329-сонли ҳал қилув қарорларига асосан Юнусобод туманидаги "ATAEV ALISHER QURUVCHI" МЧЖ банкрот деб топилган. Жамиятга тегишли бўлган думалоқ муҳр ва бурчак тамғаси бекор қилинади. Ушбу корхонага нисбатан талаб ва таклифлар Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, Юнусобод туман ДСИ биноси, 2-қават, 6-хонада қабул қилинади. Тел. 235-89-63.

Иқтисодий-ҳуқуқий газетаси

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ

ТАЪСИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРХОД ҚУРБОНБОВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1
E-mail: sbxaxbor@mail.ru

Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи-назарига мос келавермайди. Чоп этилган тавсиялар, тушунтиришлар, жумлалар, фактлар, статистик маълумотлар, реклама эълонларининг аниқлигига жавобгарлик материал муаллифи зиммасига юкланади.

Таҳририят огоҳлантирадиган, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят жавобгар эмас. Таҳририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.

"Норма маслахатчи" да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "TOPPRINT" МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Буюртма 416 Адади 5270. Баҳоиси келишилган нархда.
Газета 2010 йил 15 январда соат 23.30 да топширилди.
ISSN 2010-5223